

ความต้องการฝึกอาชีพของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานในชุมชน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

นางสาวสุชาดา โภธิฉานนนท์

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประชากรศาสตร์

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-3186-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**DESIRE FOR VOCATIONAL TRAINING AMONG THE LABOR FORCE IN THE
COMMUNITIES OF BANG KHUNTIEN DISTRICT OF BANGKOK**

Miss Suchada Photichannon

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Art in Demography

College of Population Studies

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-3186-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความต้องการฝึกอาชีพของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานในชุมชน เขตบางขุนเทียน
กรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวสุชาดา โพธิ์ฉานนนท์
สาขาวิชา ประชากรศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัฒน์วดี ชูโต

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

..... ผู้อำนวยการวิทยาลัยประชากรศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิพรรณ ประจวบเหมาะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร ชโยวรรณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัฒน์วดี ชูโต)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิไล วงศ์สืบชาติ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุนันทา สุวรรณโณดม)

สุชาติา โปธิมานนท : ความต้องการฝึกอาชีพของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานในชุมชน
เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร (DESIRE FOR VOCATIONAL TRAINING AMONG
THE LABOR FORCE IN THE COMMUNITIES OF BANG KHUNTIEEN DISTRICT OF
BANGKOK) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัฒนาดี ชูโต, 90 หน้า.
ISBN 974-17-3186-8

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการฝึกอาชีพและปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการฝึกอาชีพ
ของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานในชุมชน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์จาก
แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 520 คน ที่มีอายุระหว่าง 15-59 ปี ได้มาจากการเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานมากกว่าครึ่งเล็กน้อยมีความต้องการฝึกอาชีพ โดยผู้ต้องการฝึกอาชีพ
ต้องการฝึกด้านพาณิชยกรรมเป็นสัดส่วนสูงสุด และสาเหตุที่ต้องการฝึกอาชีพที่มีสัดส่วนสูงสุด คือ ต้องการ
เปลี่ยนงาน สำหรับผู้ที่ไม่ต้องการฝึกอาชีพจะมีความพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับเป็นเหตุผลในสัดส่วนสูงสุด ผลการ
วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการฝึกอาชีพในระดับสองตัวแปรด้วยวิธีวิเคราะห์แบบตารางไขว้ และทดสอบด้วย
ค่าไคสแควร์ พบว่า อายุ ลำดับที่เกิด การศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนผู้เป็นภรรยา รายได้ หนี้สิน อาชีพ ความ
พึงพอใจในอาชีพ ประสบการณ์การฝึกอาชีพ จำนวนเวลาว่าง ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ และการรับ
ข่าวสารการฝึกอาชีพ มีผลต่อความต้องการฝึกอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับการ
วิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย ที่พบว่า ผู้ที่มีอายุน้อย เป็นบุตรคนโต มีการศึกษาระดับประถมศึกษา/เทียบเท่า/
หรือต่ำกว่า มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/เทียบเท่า มีสถานภาพหม้าย หย่า และแยกกันอยู่ มีจำนวนผู้เป็น
ภรรยา มีรายได้น้อย มีหนี้สิน มีอาชีพในภาคอุตสาหกรรม มีอาชีพในภาคพาณิชยกรรม มีอาชีพในภาคบริการ
ไม่มีความพึงพอใจในอาชีพ ไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพ มีจำนวนเวลาว่างมาก มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่าย
ในการฝึกอาชีพ และได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพมาก น่าจะมีโอกาสมีความต้องการฝึกอาชีพ

ส่วนผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเชิงพหุ พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรผัน
ของความต้องการฝึกอาชีพได้ถึงร้อยละ 87.1 และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ แล้ว ตัวแปรอายุ
การศึกษา รายได้ ประสบการณ์การฝึกอาชีพ จำนวนเวลาว่าง ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ และการรับ
ข่าวสารการฝึกอาชีพ ยังคงมีผลต่อความต้องการฝึกอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ที่อยู่ใน
วัยแรงงานที่มีอายุน้อย มีการศึกษาระดับประถมศึกษา/เทียบเท่า/หรือต่ำกว่า มีรายได้น้อย ไม่เคยมีประสบการณ์การ
ฝึกอาชีพ มีจำนวนเวลาว่างมาก มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ และได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพมาก น่าจะ
มีโอกาสมีความต้องการฝึกอาชีพ

วิทยาลัยประชากรศาสตร์

สาขาวิชา ประชากรศาสตร์

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนิสิตร.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4287066151 : MAJOR DEMOGRAPHY

KEY WORDS: DESIRE / VOCATIONAL TRAINING / LABOR FORCE / BANGKOK

SUCHADA PHOTICHANNON : DESIRE FOR VOCATIONAL TRAINING AMONG THE
LABOR FORCE IN THE COMMUNITIES OF BANG KHUNTIEN DISTRICT OF BANGKOK.

THESIS ADVISOR : ASST. PROF. PATTANAWADEE XUTO, Ph.D. 90 pp. ISBN 974-17-3186-8

The objectives of this research are to study the desire for vocational training and the influencing factors for those of working age in the communities of Bang Khuntien district. Data was collected by administering questionnaires to a sampling of 520 persons, aged 15 – 59 selected by multi-stage method.

Results of this research showed that 55.6 percent of the respondents wished to participate in vocational training, and the highest number of these wanted to focus on commerce. The number one reason for wanting to undergo training was to change their work, or job. The main reason for those who chose not to participate in training was a satisfactory income. Crosstabulation were used to conduct analysis of the collected data and testing with a chi-square found that age, order of birth in the family, education, marital status, amount of responsibility, income, debt, profession, satisfaction with profession, vocational training experience, free time, ability to pay for training and exposure to news and information about training had an influence on the desire for vocational training at a statistical significant of 0.05. This agrees with research conducted with simple logistic regression analysis, which found those of younger age, are the oldest child in the family, have a primary education/ equivalent /or lower, are widowed/ divorced/ or separated, are responsible for a number of persons, have low income, high debt, work in the industrial, work in the commercial, work in the service sectors, are unhappy with their profession, have no vocational training experience, have a lot of free time, have the required funds for training and have more exposure to news and information are the persons who will desire training.

The data analyzed by multiple logistic regression, found that all independent factors can explain the variation of the desire for vocational training by 87.1 percent. Besides, when all independent factors are controlled, age, education, income, vocational training experience, free time, ability to pay for training and exposure to training news and information have an influence on the desire to participate in vocational training with a statistical significant of 0.05. The in the labor force of a young age, have a primary education/ equivalent/ or lower, have a low income, have no training experience, have lots of free time, have the ability to pay for training and receive more training news and information will desire for vocational training.

College of Population Studies

Field of study Demography

Academic year 2002

Student's signature.....

Advisor's signature.....

Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ในโอกาสที่ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัฒนาวิ ชูโต อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ เสร็จสมบูรณ์ นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร ชโยวรรณ ประธาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิไล วงศ์สืบชาติ และรองศาสตราจารย์ สุนันทา สุวรรณโณคม กรรมการวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สุวณี สุรเสียงสังข์ ที่ให้ คำแนะนำเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และกราบขอบพระคุณคณาจารย์วิทยาลัย ประชากรศาสตร์ทุกท่านที่ช่วยประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้กับผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการศึกษา

ขอขอบพระคุณ คุณศิริวรรณ ศิริบุญ นักวิจัยชำนาญการประจำวิทยาลัยประชากรศาสตร์ที่ กรุณาให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ตลอดจนนักวิจัยของวิทยาลัย ประชากรศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการทำวิจัย ขอขอบพระคุณ คุณพรทิพย์ ไสภณ ที่ช่วยประสานงานระหว่างอาจารย์และผู้วิจัย ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุน สนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณ คุณมยุรี นกยูงทอง ที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเขียนบทคัดย่อ ภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ขอขอบคุณ ชาติเฉลิม สุรัชชาญ ที่คอยให้คำแนะนำที่ดีมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ กรุงเทพมหานคร ฝ่ายส่งเสริมพัฒนาอาชีพและฝ่าย พัฒนาชุมชนที่ช่วยเหลือเกี่ยวกับรายละเอียดของข้อมูลด้านการพัฒนาอาชีพในชุมชน ขอขอบพระคุณ สำนักงานเขตบางขุนเทียน ฝ่ายพัฒนาชุมชนทุกท่านที่ช่วยประสานงานและอำนวยความสะดวกในการ เก็บรวบรวมข้อมูล และที่ขาดไม่ได้คือขอขอบพระคุณแรงงานในชุมชนทั้ง 520 คนที่กรุณาให้ข้อมูล แก่ผู้วิจัย

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณและระลึกถึงในพระคุณของคุณป้านภาพร แซ่ฮึง ที่มอบความรัก ความเอาใจใส่ และการดูแลอย่างดีมาโดยตลอด รวมถึงให้การสนับสนุนทางด้านการ ศึกษาตั้งแต่เยาว์วัย กราบระลึกถึงพระคุณของคุณยายฮั่งจ้อ แซ่ตั้ง ที่ดูแลและอบรมสั่งสอนให้ผู้วิจัย มีความอดทน และใฝ่ศึกษา และกราบระลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้กำเนิด ขอขอบพระคุณ คุณอา เพ็ญพักตร์ โพธิมานนท ที่ช่วยให้คำปรึกษาและแนะนำด้วยดีมาโดยตลอด ตลอดจนทุก ๆ ท่านใน ครอบครัว น้อง ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคน ที่คอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด และมีส่วนสนับสนุนให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญแผนภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้อง.....	3
1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
1.5 ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
1.6 สมมุติฐานในการวิจัย.....	25
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	26
บทที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัย	
2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	27
2.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	29
2.3 การตรวจสอบเครื่องมือ.....	29
2.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	29
2.5 ข้อจำกัดของข้อมูล.....	30
2.6 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	30
2.7 นิยามศัพท์และตัวแปร.....	30
2.8 การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	34

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 ผลการวิจัย

3.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	35
3.2 ความต้องการฝึกอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง.....	40
3.3 ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการฝึกอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง.....	42
3.3.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการฝึกอาชีพกับ ปัจจัยต่าง ๆ ด้วยวิธีวิเคราะห์แบบตารางไขว้.....	42
3.3.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการฝึกอาชีพกับ ปัจจัยต่าง ๆ ด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย และ วิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเชิงพหุ.....	51

บทที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการวิจัย.....	61
4.2 ข้อเสนอแนะ.....	63

รายการอ้างอิง..... 66

ภาคผนวก..... 71

 ภาคผนวก ก..... 72

 ภาคผนวก ข..... 75

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์..... 81

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ชุมชนตัวอย่างและจำนวนครัวเรือนตัวอย่าง.....	29
2	การกระจายอัตราร้อยละลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ปัจจัยต่าง ๆ.....	36
3	การกระจายอัตราร้อยละของความต้องการอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง.....	41
4	การกระจายอัตราร้อยละของความต้องการฝึกอาชีพ จำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการทำงาน และปัจจัยเสริม ด้วยวิธีวิเคราะห์ แบบตารางไขว้.....	44
5	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่าง ๆ	54
6	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการฝึกอาชีพ กับ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการทำงาน และปัจจัยเสริม ด้วยวิธีวิเคราะห์ การถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย และวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเชิงพหุ.....	55
7	สรุปความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการฝึกอาชีพ กับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการทำงาน และปัจจัยเสริม ของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานในชุมชน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร.....	64

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	14
---	---------------------------	----

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันกรุงเทพมหานครนอกจากเป็นเมืองหลวงที่เป็นศูนย์กลางในการบริหาร และการปกครองของประเทศไทยแล้ว ยังเป็นศูนย์กลางด้านพาณิชยกรรม อุตสาหกรรม การขนส่ง และการคมนาคมทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ นับได้ว่าเป็นการรวมความเจริญทุกด้านเข้ามาอยู่ร่วมกัน ดังนั้นจึงทำให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็วมากในแง่ของจำนวนประชากรและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในแง่ของจำนวนประชากร อย่างไรก็ตาม เหตุผลการเพิ่มขึ้นของประชากรในกรุงเทพมหานคร มิได้เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นตามธรรมชาติเพียงอย่างเดียว แต่เป็นเพราะการย้ายถิ่นที่เพิ่มขึ้นด้วย Goldstien และคณะ (1977: 692) ได้ศึกษาว่าการเติบโตของกรุงเทพมหานคร ประมาณร้อยละ 40 นั้น เนื่องมาจากการย้ายถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อภิชาติ จำรัสสุทธิรงค์ (2521: 2) ที่พบว่า การเพิ่มขึ้นของประชากรในกรุงเทพมหานครร้อยละ 86 เป็นผลของการเพิ่มอัตราการย้ายถิ่น และจากความเป็นจริงที่ว่า อัตราการเจริญพันธุ์ของกรุงเทพมหานครกำลังลดลงตามลำดับ แต่ปริมาณของประชากรในกรุงเทพมหานครกลับเพิ่มขึ้น จึงกล่าวได้ว่าการย้ายถิ่นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งต่อการเพิ่มขึ้นของประชากรในกรุงเทพมหานคร นอกจากนั้นการพัฒนาชนบทของประเทศยังทำได้ไม่เต็มที่ที่เป็นผลให้สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของคนชนบทยังอยู่ในสภาพที่ไม่น่าพอใจ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชากรของประเทศพยายามหนีจากสภาพอันยากไร้ เข้ามาแสวงหาโอกาสทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในเมืองหลวง

นอกจากนี้ จากรายงานการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2540: 10) พบว่า ผู้ย้ายถิ่นเข้ามาอาศัยในกรุงเทพมหานครนั้นมักจะเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนต่าง ๆ และส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกี่ยวกับช่างหรือผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตและกรรมกร ถึงร้อยละ 53 ซึ่งแรงงานเหล่านี้มีสภาพความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตไม่ดีเท่าที่ควร และจากสถิติของกรุงเทพมหานคร (กรุงเทพมหานคร, 2543: 123-125) ยังพบว่า ตั้งแต่ พ.ศ.2540-2542 กรุงเทพมหานครมีชุมชนเพิ่มขึ้นตามลำดับ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการย้ายถิ่นของประชาชนที่เข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานครอย่างต่อเนื่อง เพราะการเป็นศูนย์กลางของความเจริญเกือบทุกด้าน ส่งผลให้กรุงเทพมหานครเป็นแหล่งงานที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ จึงทำให้เป็นเมืองแห่งการแสวงหาโอกาสของผู้ขาดโอกาสทางเศรษฐกิจ ถึงกระนั้นประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนก็ยังคงประสบกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการ

ขาดความมั่นคงในที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยเสื่อมโทรม และปัญหาด้านเศรษฐกิจ ประชากรส่วนใหญ่มีรายได้น้อยและไม่แน่นอน ขาดความมั่นคงในอาชีพ ขาดความรู้ทางอาชีพ ส่งผลให้เกิดปัญหาความยากจนและปัญหาสังคมตามมา รวมถึงปัญหาการว่างงาน และการเปลี่ยนแปลงทางอาชีพ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่กรุงเทพมหานครกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้ สำนักงานพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร(2544: 1) จึงได้จัดแบ่งชุมชนออกเป็นประเภทต่าง ๆ เพื่อสะดวกต่อการแก้ไขปัญหา และพัฒนาชุมชนให้มีเสถียรภาพยิ่งขึ้น ซึ่งประกอบด้วยเคหะชุมชน ชุมชนแออัด ชุมชนชานเมือง ชุมชนเมือง และชุมชนหมู่บ้านจัดสรร

จากสภาพปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน และการเติบโตของชุมชนอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องมา โดยตลอด จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแก้ไขปัญหาชุมชนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น การวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาถึงความต้องการของ ประชากร ภายใต้สถานะที่รัฐสามารถจัดหาบริการให้ได้ การฝึกอาชีพจึงถือเป็นบริการหนึ่งที่รัฐจะต้อง เร่งตอบสนองความต้องการของประชากรให้ได้อย่างทั่วถึง เพื่อให้ประชากรพึ่งพาตนเองได้ และ สามารถช่วยแก้ไขปัญหาของชุมชน ทั้งนี้การศึกษาลักษณะความต้องการฝึกอาชีพของแรงงานนั้น มีความ จำเป็นต่อการวางแผนพัฒนาชุมชน และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรให้มีฐานะและสภาพ ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เนื่องจากการฝึกอาชีพนั้น เป็นกิจกรรมหนึ่งที่เป็นแนวทางการพัฒนา "มนุษย์" ใน ระดับชุมชน กล่าวคือ เป็นการพัฒนาความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพ และการพัฒนา สถานภาพทางสังคมของมนุษย์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2538: 22) การฝึกอาชีพจึงจัดได้ว่า เป็นการลงทุนในมนุษย์ที่สร้างความรู้ ความสามารถ ให้ประชากรสามารถ นำไปใช้ในการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพ เพื่อนำไปสู่การมีรายได้เพิ่มขึ้นและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นั้นเอง (สุมาลี ปิตยานนท์, 2539: 96)

การศึกษาค้นคว้าจะศึกษาความต้องการฝึกอาชีพของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน เฉพาะกรณี เขตบางขุนเทียน เนื่องจากเป็นเขตชานเมืองที่มีกิจกรรมทั้งด้านอุตสาหกรรมและด้านเกษตรกรรม ผสมผสานกัน กล่าวคือ เขตบางขุนเทียนมีการจัดแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก บริเวณที่กำลังขยาย ซึ่งเป็นที่ตั้งของชุมชนและ โรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ เนื่องจากความเจริญทางการคมนาคมขนส่ง ทั้งทางบกและทางน้ำที่สะดวก รวดเร็ว รวมถึงการมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดปริมณฑลคือ จังหวัด สมุทรสาคร ที่นับได้ว่าเป็นช่องทางกระจายสินค้าของผู้ประกอบการได้อย่างดี จึงทำให้ เขตบางขุนเทียนมีโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยพบว่า ในปี พ.ศ.2542 เขตบางขุนเทียนมีโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการเป็นจำนวนสูงที่สุดในกรุงเทพมหานคร คือ 1,289 โรงงาน มีจำนวนคนงานทั้งสิ้น 45,698 คน (กรุงเทพมหานคร, 2542: 128) ส่วนที่สอง ด้านเกษตรกรรม ยังคงพบว่าเหลือที่ดินบางส่วนที่แรงงานใช้ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมเป็นชุมชน ที่อยู่ห่างออกมาจากส่วนแรก ประชากรส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น เลี้ยงปลากระพง

ปลาหมอคางกึ่ง เลี้ยงกุ้งแซบวัย กุ้งกุลาดำ และปลุกพืชผักสวนครัว เป็นต้น โดยมีลำคลองที่สำคัญต่าง ๆ ที่ประชากรใช้เพื่อทำการเกษตร และยังมีพื้นที่ติดทะเล โดยทางทิศใต้ของเขต ติดต่อกับทะเลอ่าวไทย อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าเขตบางขุนเทียนจะเป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมทั้งด้านอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ผสมผสานกันก็ตาม แต่ปัจจุบันยังต้องเผชิญกับปัญหาแรงงานเพิ่มขึ้น อันเนื่องจากการย้ายถิ่น การเปลี่ยนแปลงทางอาชีพ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ได้รับอิทธิพลของความเป็นเมือง เช่น มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ประชากรมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพจากอาชีพภาคเกษตรกรรมไปสู่อาชีพต่าง ๆ ที่ดินเกษตรกรรมส่วนใหญ่ ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบธุรกิจต่าง ๆ ทั้งทางด้าน อุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและการบริการ โดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรม ที่มีผู้ประกอบการนิยมเข้ามา ประกอบธุรกิจ เนื่องจากเขตบางขุนเทียนมีการคมนาคมขนส่งสะดวก รวดเร็ว และสามารถประหยัด ต้นทุนการขนส่ง จากสภาพการณ์นี้ จึงทำให้แรงงานในภาคเกษตรกรรม เกิดความไม่มั่นคงในอาชีพ หรือความไม่มั่นคงในเชิงเศรษฐกิจ ซึ่งเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางอาชีพจากอาชีพเกษตรกรรม ไปสู่อชีพอื่น ๆ นั่นเอง ดังนั้น จากปัญหาการเพิ่มขึ้นของประชากรที่ย้ายถิ่นเข้า การมีคุณภาพชีวิตต่ำ และการเปลี่ยนแปลงทางอาชีพนั้น จึงเป็นปัญหาด้านแรงงานที่สำคัญประการหนึ่ง ที่กรุงเทพมหานคร ต้องเตรียมความพร้อมในการรองรับทางด้านอาชีพ และความเป็นอยู่ของประชากรเหล่านั้น ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาถึงความต้องการฝึกอาชีพ และปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการฝึกอาชีพของ แรงงานนั้นเสียก่อน เนื่องจากบุคคลแต่ละบุคคลย่อมมีความต้องการที่แตกต่างกัน ซึ่งข้อมูลที่ได้จาก การศึกษาครั้งนี้จะมีประโยชน์ต่อการวางแผนและการจัดเตรียมการในเรื่องต่าง ๆ เพื่อสนองความ ต้องการให้แก่ประชาชน โดยให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเอง มีงานทำที่มั่นคง หรือมีอาชีพเสริมที่ สามารถเพิ่ม รายได้จนเพียงพอครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ และคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถช่วยแก้ไขปัญหา ชุมชน และร่วมกันพัฒนาชุมชน ให้เป็นชุมชนน่าอยู่ภายใต้ นโยบายของกรุงเทพมหานครอีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง "ความต้องการฝึกอาชีพของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานในชุมชน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร" มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงความต้องการฝึกอาชีพ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความ ต้องการฝึกอาชีพของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานในชุมชน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

1.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ 1) แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ 2) แนวคิด เกี่ยวกับแรงจูงใจของมนุษย์ และ 3) แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของชุมชน ส่งผลให้แรงงานต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่ให้เกิดความเหมาะสมกับวิถีชีวิต การฝึกอาชีพเป็นหน่วยย่อยของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับชุมชนประการหนึ่ง ที่จะช่วยให้แรงงานสามารถไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ เนื่องจากการฝึกอาชีพนั้น เป็นการพัฒนาทางอาชีพ ช่วยให้แรงงานมีงานทำ มีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถเปลี่ยนงานให้ตรงกับความต้องการและสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้ ดังนั้นการฝึกอาชีพจึงมีความสำคัญในการช่วยให้แรงงานมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งนี้การฝึกอาชีพมีจุดมุ่งหมาย ประเภทของการจัดฝึกอาชีพ ลักษณะของการจัดฝึกอาชีพระยะสั้น และหมวดวิชาของการจัดฝึกอาชีพที่แตกต่างกันไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ก. จุดมุ่งหมายของการฝึกอาชีพ

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน (2540: 11-12) ได้อธิบายถึง จุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของการฝึกอาชีพมี 3 ประการ คือ

- 1) การฝึกยกระดับ (up-grading training) เป็นการฝึกอบรมแรงงานเก่าหรือทำงานอยู่แล้วให้มีฝีมือ ความรู้ ความสามารถ ทำงานได้มาตรฐานและ/หรือสูงขึ้น ก้าวทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง รวมถึงการสร้างเสริมทัศนคติให้ดีขึ้นกว่าเดิม
- 2) การฝึกอาชีพเสริม (training for second income) เป็นการฝึกอาชีพ เพื่อใช้ประกอบการทำงาน ทหารายได้เสริมให้แก่ตนเอง นอกเหนือจากงานประจำ
- 3) การฝึกอาชีพใหม่ (job conversion training) เป็นการฝึกอบรมใหม่ ให้แก่ผู้ที่ต้องการเปลี่ยนงานไปสู่ภาคอื่น ๆ ที่บุคคลยังขาดความพร้อมด้านความรู้ และทักษะ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะถูกเลิกจ้าง หรือจำเป็นต้องเปลี่ยนงานสู่สาขาอาชีพอื่น ๆ

ส่วน สำนักงานพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร (2543: 1) มีจุดมุ่งหมายของการฝึกอาชีพให้กับประชาชนโดยทั่วไป โดยเฉพาะกลุ่มผู้อาศัยอยู่ในชุมชน เพื่อเป็นการสงเคราะห์กลุ่มผู้มีรายได้น้อย ผู้ตกงาน ผู้ขาดโอกาสทางการศึกษา หรือผู้ที่จบการศึกษาภาคบังคับ แล้วไม่มีโอกาสเรียนต่อ ให้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอาชีพระยะสั้น และนำความรู้ที่ได้รับ ไปประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ครอบครัว

การศึกษาครั้งนี้จึงมีจุดมุ่งหมายสอดคล้องกับข้อ 2 และ 3 ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร ดังนั้นการฝึกอาชีพจึงเป็นการสนับสนุนให้ประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีงานทำ สามารถเปลี่ยนอาชีพใหม่ รวมถึงการมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีด้วย

ข. ประเภทของการจัดฝึกอาชีพ

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน (2538: 8-9) กล่าวว่า การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเป็นการให้ทักษะวิชาชีพ หรือทักษะอาชีพ (skill-based) เป็นหลักสำคัญ ด้วยหลักสูตรอบรมวิชาชีพสาขาต่าง ๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว กรณีประเทศไทยได้จัดฝึกอบรมระยะสั้นมาตั้งแต่ต้น เช่น หลักสูตรสารพัดช่าง และหลักสูตรการพัฒนาฝีมือแรงงาน ส่วนมากเป็นหลักสูตรฝึกอบรมใช้ " ทักษะเดี่ยว หรือ เอกทักษะ (single skills) " จึงทำให้ทุกฝ่ายเข้าใจตรงกันว่า การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเป็นการฝึกอบรมด้านอาชีพระยะสั้น ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายหลัก คือ ผู้ใช้แรงงานที่มีการศึกษาค่ำ และผู้ที่ไม่เคยฝึกอาชีพ ในขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งเป็นแรงงานที่สำเร็จจากโรงเรียนและวิทยาลัยอาชีวศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชนที่จำเป็นต้องฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการฝึกอาชีพจึงเป็นแบ่ง 2 ประเภท คือ

- 1) การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพแบบระยะยาว และเป็นการฝึกอบรมแรงงานประเภทพหุทักษะ คือ ระบบช่างฝึกหัดที่จัดอยู่ ณ ศูนย์ฝึกอาชีพ และระบบทวิภาคีในโรงเรียนหรือวิทยาลัยอาชีวศึกษา เช่น ช่างชำนาญงาน ช่างเทคนิค และช่างเทคโนโลยีในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ
- 2) การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพแบบระยะสั้น ในสายทักษะอาชีพ เพื่อสร้างเอกทักษะตามประเภทและชนิดของแรงงาน ซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการด้านอาชีพของประชาชน โดยมีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบและเนื้อหาวิชา ให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานได้ง่าย รวมถึงสามารถตอบสนองความต้องการด้านอาชีพของประชาชนในสังคมยุคปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างเหมาะสมที่สุด

การจัดฝึกอาชีพของไทยในปัจจุบัน มีการดำเนินงานโดยหลายหน่วยงาน เช่น กรมอาชีวศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร และกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

การศึกษารุ่นนี้เป็นการฝึกอาชีพระยะสั้น เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการฝึกอาชีพกับสถานการณ์ของชุมชน ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว

ค. ลักษณะของการจัดฝึกอาชีพระยะสั้น

กองส่งเสริมอาชีพ สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร (2543: 1) ได้แบ่งลักษณะของการจัดฝึกอาชีพระยะสั้นไว้ 2 ลักษณะ คือ

- 1) ศูนย์ฝึกอาชีพประจำ จะเปิดบริการให้แก่ประชาชนเป็นประจำ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกเป็นโรงเรียนที่อาศัยอาคาร สถานที่ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะเปิดสอนเฉพาะหลักสูตรภาคค่ำ ส่วนที่สอง เป็นศูนย์ฝึกอาชีพของกรุงเทพมหานครเอง จำนวน 5 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์ฝึกอาชีพสวนลุมพินี ศูนย์ฝึกอาชีพวัดจรรยาวาส ศูนย์ฝึกอาชีพวัดธรรมมงคล ศูนย์ฝึกอาชีพบางพลัด และศูนย์ฝึกอาชีพบางกอกน้อย สำหรับศูนย์ฝึกอาชีพ 4 แห่งแรก มีการฝึก 3 หลักสูตร คือ หลักสูตร 1 เดือน เรียนวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 9.00-14.00 น.

หลักสูตร 3 เดือน เรียนวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 9.00-14.00 น. และหลักสูตร 6 เดือน เรียนวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 9.00-14.00 น. ส่วนศูนย์ฝึกสุดท้ายมีหลักสูตรเดียวคือ หลักสูตร 8 วัน 48 ชั่วโมง เรียนวันเสาร์ และวันอาทิตย์ เวลา 9.00-16.00 น. ทั้งนี้ผู้ที่จบหลักสูตรตั้งแต่ 125 ชั่วโมงขึ้นไป จะได้รับวุฒิบัตร แต่ถ้าจบหลักสูตรไม่ถึง 125 ชั่วโมง จะได้รับเกียรติบัตร

2) ศูนย์ฝึกอาชีพเคลื่อนที่ จะทำการฝึกอาชีพให้ประชาชนตามความต้องการ ความสะดวกและความเหมาะสม โดยผู้นำชุมชนสามารถเสนอเรื่องต่อสำนักงานเขตของตน และทางสำนักงานเขตก็จะทำหนังสือราชการถึงกรุงเทพมหานคร เพื่อขอให้จัดศูนย์ฝึกอาชีพเคลื่อนที่มาฝึกอาชีพให้ประชาชนในเขตพื้นที่นั้นเป็นการชั่วคราวอีกต่อไป

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงการฝึกอาชีพระยะสั้น ที่มีลักษณะการจัดฝึกแบบ ศูนย์ฝึกอาชีพเคลื่อนที่ โดยจะเน้นถึงความต้องการของประชาชนเป็นหลัก ซึ่งเมื่อทราบความต้องการแล้ว ทางสำนักงานเขตจะทำหนังสือราชการถึงกรุงเทพมหานครขอให้จัดศูนย์ฝึกอาชีพเคลื่อนที่เข้าไปในชุมชนที่ประชาชนมีความต้องการ ตามความสะดวก และความเหมาะสมเป็นการชั่วคราว เพื่อที่จะมีส่วนช่วยเหลือประชาชนที่มีฐานะยากจน รายได้ต่ำ ว่างาน ภาระค่าใช้จ่ายสูง หรือต้องการเปลี่ยนอาชีพใหม่ ให้มีสภาพความเป็นอยู่ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งนี้ประชาชนสามารถเลือกเรียนได้ตามความต้องการ ความสะดวก และความเหมาะสมนั่นเอง

ง. หมวดวิชาของการจัดฝึกอาชีพ

การจัดฝึกอาชีพของสำนักงานพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร ได้จัดแบ่งหมวดวิชาของการจัดฝึกอาชีพไว้ 5 หมวดด้วยกัน คือ

- 1) หมวดช่างอุตสาหกรรม เช่น ช่างไม้ ช่างซ่อมวิทยุ ช่างไฟฟ้า ช่างปูน ช่างแกะสลัก ช่างโลหะ ช่างเย็บเครื่องหนัง ช่างซ่อมเครื่องจักร และช่างซ่อมเครื่องยนต์ เป็นต้น
- 2) หมวดพาณิชยกรรม เช่น พิมพ์ดีด คอมพิวเตอร์ บัญชีร้านค้า การค้า และช่างเรียงพิมพ์ เป็นต้น
- 3) หมวดคหกรรม เช่น การปรุงอาหาร การเย็บปักถักร้อย เสริมสวย การประดิษฐ์ดอกไม้ผ้าและดอกไม้กระดาษ การเก็บและถนอมอาหาร เป็นต้น
- 4) หมวดศิลปกรรม เช่น การเพ้นท์กระจก การเพ้นท์แก้ว การฝึกสอนดนตรี และนาฏศิลป์ เป็นต้น
- 5) หมวดเกษตรกรรม เช่น การจัดสวนแบบต่าง ๆ การปลูกต้นไม้ การเพาะชำต้นไม้และไม้ดอก การเลี้ยงกล้วยไม้ และการเลี้ยงปลา เป็ด และไก่ เป็นต้น โดยการจัดฝึกอาชีพหมวดเกษตรกรรมนี้ส่วนใหญ่จะทำการเปิดสอนเฉพาะย่านชานเมืองของกรุงเทพมหานคร เช่น เขตทุ่งครุ เขตรังสิต และเขตบางขุนเทียน เป็นต้น

ส่วนการเลือกเรียนนั้น ประชาชนสามารถเลือกเรียนวิชาของแต่ละหมวดได้ตามความต้องการ หรือความสนใจ เพื่อที่จะสามารถนำความรู้ที่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

สำหรับการศึกษาครั้งนี้ จะศึกษาถึงการจัดฝึกอบรมให้กับชุมชนตามหมวดวิชาทั้ง 5 หมวดด้วยกันคือ หมวดช่างอุตสาหกรรม หมวดพาณิชยกรรม หมวดคหกรรม หมวดศิลปกรรม และ หมวดเกษตรกรรม

1.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจของมนุษย์

การฝึกอบรม เป็นการสนองความต้องการอย่างหนึ่งของบุคคล โดยทั่วไปแล้วบุคคลที่จะตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น ต้องมีแรงจูงใจที่จะกระทำในสิ่งนั้นเสียก่อน ซึ่งแรงจูงใจนี้จะเป็นแรงผลักดันให้บุคคลตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำ ทั้งนี้มีผู้ได้อธิบายถึงแรงจูงใจของมนุษย์ไว้ดังนี้

กฤษณา ศักดิ์ศรี (2530: 118-123) กล่าวว่า " ความต้องการ " เป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ นักจิตวิทยาหลายคน เชื่อว่า พฤติกรรมทั้งหลายของมนุษย์ ย่อมมีรากฐานมาจาก " ความต้องการ " ซึ่ง " ความต้องการ " นี้ เกิดจากสภาพสรีระ และสิ่งแวดล้อม โดยมีแรงจูงใจเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้มนุษย์เกิดความต้องการและการกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งอย่างมีจุดหมายปลายทาง ซึ่งแรงจูงใจมีลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ

1) ส่งเสริมให้ทำงานสำเร็จ เป็นแรงผลักดันให้เกิดการกระทำ แรงผลักดันนี้อาจเกิดจากสิ่งเร้าภายในหรือภายนอก เพื่อให้พลังจากอินทรีย์แสดงพฤติกรรม

2) กำหนดแนวทางของพฤติกรรมว่า ควรเป็นไปในรูปใด นำพฤติกรรมให้ตรงทิศทางเพื่อที่จะบรรลุถึงเป้าหมายประสงค์ คือ สำเร็จความต้องการ

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535: 54-63) กล่าวว่า ความต้องการเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่ง ที่เกิดจากการขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล เป็นการขาดความสมดุล ทั้งทางร่างกายและสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดแรงขับ (drive) ขึ้นมา ซึ่งส่งผลให้บุคคลตัดสินใจที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความต้องการนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) ความต้องการทางกายภาพ

ความต้องการทางกายภาพ เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นพร้อมกับความต้องการมีชีวิต การดำรงชีวิต วุฒิภาวะ ไม่จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้แต่อย่างไร เกิดขึ้นจากความต้องการทางร่างกายของบุคคลเป็นสำคัญ โดยเป็นแรงขับเบื้องต้นที่ร่างกายถูกกระตุ้นให้เกิดความต้องการตอบสนองต่อสิ่งเร้า

2) ความต้องการทางจิตใจและสังคม

ความต้องการประเภทนี้ ค่อนข้างสลับซับซ้อน และเกิดขึ้นจากสภาพสังคม วัฒนธรรม การเรียนรู้ และประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับและเป็นสมาชิกอยู่ ลักษณะสำคัญของความต้องการทางจิตใจและสังคม มีดังนี้

- เป็นความต้องการที่เกิดจากสังคม ที่เป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรม และกลายเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของแต่ละคน สิ่งเหล่านี้แตกต่างกันไปในแต่ละสังคม
- เป็นความต้องการทางสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ บุคคลต้องมีประสบการณ์และการเรียนรู้มาก่อน จึงจะเข้าใจและเลือกกระทำได้
- ความต้องการนี้มีอิทธิพลต่อการกระทำของบุคคล

Hull (1952: 65) เป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้กล่าวว่า ความต้องการก่อให้เกิดแรงขับ ผลักดันให้มนุษย์แสวงหาสิ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งแรงขับจะเกิดขึ้นพร้อมกับบุคลิกภาวะของบุคคล และเกิดจากการเรียนรู้ หรืออาจเรียกว่า แรงกระตุ้นทางสังคม เช่น สถานะทางสังคม ความผูกพันกับบุคคลอื่น การยอมรับทางสังคม ความมั่นคงและปลอดภัย เป็นต้น และความต้องการนี้ยังทำให้เกิดสิ่งจูงใจให้มนุษย์ดิ้นรนไปหา มนุษย์จึงตกอยู่ภายใต้การผลักดันของแรงขับและการชักจูงของสิ่งจูงใจ ทั้งนี้ Hull ถือว่า แรงขับและสิ่งจูงใจเป็นตัวการในการผลักดันให้เกิดพฤติกรรม ที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่คาดหวังไว้ และเมื่อบุคคลบรรลุเป้าหมายแล้ว ถ้ารู้สึกพอใจ ก็จะทำได้สามารถลดแรงขับและลดความต้องการได้ แต่ถ้ารู้สึกไม่พอใจ ก็จะทำให้เพิ่มแรงขับและเพิ่มความต้องการยิ่งขึ้น

Maslow (1987 อ้างใน ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2539: 105-108) เป็นนักจิตวิทยาคนสำคัญอีกคนหนึ่ง ได้อธิบายเกี่ยวกับความต้องการของบุคคลว่า บุคคลย่อมมีความต้องการอยู่เสมอและไม่สิ้นสุด ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นอีก ไม่มีวันสิ้นสุด Maslow ยังอธิบายว่า พฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นอย่างเดียวกัน แต่ผู้กระทำต่างกัน พฤติกรรมนั้นอาจเกิดจากแรงจูงใจ 2 ประเภทนี้ คือ

1) แรงจูงใจที่เกิดจากการขาดแคลน (deficiency motives หรือ D motives) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการขาดแคลนความจำเป็นขั้นพื้นฐานของชีวิต เช่น อาหาร ยารักษาโรค เสื้อผ้า และเกิดจากความขาดแคลน ความต้องการทางสังคม อารมณ์ และจิตใจ เช่น ต้องการความมีหน้ามีตา การได้รับความยกย่อง ความปลอดภัย ความมั่นคง ความรักและความสนใจ เป็นต้น ความขาดแคลนในสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว จะเป็นแรงจูงใจให้มนุษย์กระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเพื่อสนองความต้องการที่ขาดแคลนในสิ่งนั้น

2) แรงจูงใจที่เกิดจากความประสงค์เพื่อความเจริญวัฒนะ (being motives หรือ B motives) เป็นแรงจูงใจที่ทำให้มนุษย์รู้จักฝึกฝน สร้างคุณค่าให้ตนเอง และสังคม ซึ่งจะผลักดันให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเพื่อสร้างความเติบโตวัฒนะให้เกิดแก่บุคลิกภาพมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ ต้องการพัฒนาศักยภาพของตนให้เต็มที่ จนสามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและผู้อื่น

นอกจากนี้ Maslow (1970: 34) ได้จัดลำดับขั้นของความต้องการของมนุษย์ โดยความต้องการของบุคคลจะเรียงลำดับขั้นความสำคัญ เมื่อความต้องการลำดับต้นได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลจะให้ความสนใจกับความต้องการลำดับต่อไป โดยความต้องการ 5 ลำดับขั้น มีดังนี้

1) ความต้องการทางกายภาพ เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของร่างกาย ซึ่งร่างกายมีความต้องการและขาดไม่ได้ ได้แก่ ความต้องการอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และสิ่งจำเป็นต่อการมีชีวิตอยู่รอด

2) ความต้องการความปลอดภัย เป็นความต้องการปกป้องคุ้มครองชีวิตให้มีความมั่นคงและปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อม เช่น การมีงานทำสม่ำเสมอ การมีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต การหลบหลีกภัยอันตราย ความสับสนวุ่นวาย ความล้มเหลว และความไม่แน่นอน

3) ความต้องการทางสังคม เป็นความต้องการความรัก ความเห็นใจ ความเป็นที่นิยมชมชอบของบุคคลอื่น ความต้องการติดต่อกับผู้อื่น ความต้องการอยู่เป็นหมู่เหล่าในสังคม

4) ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ เป็นความต้องการให้บุคคลอื่นยกย่องให้เกียรติ และเห็นความสำคัญของตน ต้องการได้รับเกียรติยศ ชื่อเสียง

5) ความต้องการความสำเร็จในชีวิต เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ เช่น ความต้องการความสำเร็จ ความก้าวหน้า ความมีอำนาจ ความแข็งแรง ความเฉลียวฉลาด ความต้องการมีความรู้ความเข้าใจในชีวิตและโลก ความต้องการสมปรารถนาทางความคิด จิตใจ ร่างกาย ความกลัวจะไม่

สมปรารถนา ความเสื่อม และความกลัวจะไม่ก้าวหน้าในชีวิต

ทั้งนี้ Maslow (1970: 37) เชื่อว่า การตอบสนองที่พึงพอใจ จะทำให้บุคคลพัฒนาความต้องการไปขั้นต่อไป หากการตอบสนองในลำดับต้น ๆ ยังไม่พึงพอใจ บุคคลอาจแสดงพฤติกรรมในขั้นต่อไปได้ แต่ในที่สุดก็จะหวนกลับมาตอบสนองความต้องการในลำดับที่ยังไม่พึงพอใจเช่นเดิม

จึงสรุปได้ว่า ความต้องการฝึกอาชีพนั้น เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากสภาพความตึงเครียดที่ขาดแคลนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งก่อให้เกิดแรงขับและสิ่งจูงใจที่จะเข้ารับการฝึกอาชีพ เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลให้อยู่ในสภาวะสมดุล และสามารถลดสภาพความตึงเครียดลงได้ ตลอดจนความต้องการฝึกอาชีพนี้ เป็นความต้องการที่อยู่ในขั้นที่ 2 ของการจัดลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ของ Maslow นั่นคือ ความต้องการความปลอดภัย เนื่องจากความต้องการฝึกอาชีพ เกิดจากการที่บุคคลต้องการมีความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิต จึงเกิดความต้องการที่จะฝึกอาชีพ เพื่อนำความรู้ที่ได้

ไปใช้ประกอบอาชีพหลัก อาชีพเสริม หารายได้เพิ่มขึ้นให้ตนเองและครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ที่ดีและมี ความมั่นคงยิ่งขึ้น

1.3.3 แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์

ความแตกต่างระหว่างบุคคล สภาพแวดล้อม และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มนุษย์จะต้องเผชิญย่อมเป็นสาเหตุก่อให้เกิดความต้องการ และการตัดสินใจกระทำในสิ่งต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำของมนุษย์นั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับแรงจูงใจ มนุษย์ทุกคนย่อมเกิดมาพร้อมกับความต้องการ ซึ่งความต้องการนี้จะชักนำให้มนุษย์กระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อสนองตอบความต้องการ และลดภาวะความตึงเครียดที่เกิดจากความต้องการของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ความแตกต่างระหว่างบุคคล สภาพแวดล้อม และสถานการณ์ต่าง ๆ จึงมีความสำคัญในการผลักดันให้มนุษย์นั้นเกิดการกระทำนั้นเอง

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544: 68) ได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลว่าเกิดมาจากอิทธิพลของพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อมที่เผชิญ จึงมีผลต่อการกระทำ เช่น การทำงานหรือการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน บุคคลย่อมมีจุดมุ่งหมายในการทำงานแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคลด้วย บางคนทำเพื่อต้องการหารายได้ที่ดีขึ้น บางคนต้องการความมั่นคงและปลอดภัย บางคนทำเพื่อไม่ให้อายุว่างมากเกินไป จุดมุ่งหมายที่ต่างกันนี้ ทำให้บุคคลเลือกที่จะประกอบอาชีพแตกต่างกันไปตามปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยแรกคือ ปัจจัยส่วนบุคคล บุคคลแต่ละคนนั้นมีลักษณะ และคุณสมบัติเฉพาะตัวแตกต่างกันไป ซึ่งมีผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมแตกต่างกันไป เช่น ลักษณะทางกายภาพ บุคลิกภาพ ความถนัด ความสนใจ อายุ เพศ สถานภาพสมรส การศึกษา และประสบการณ์ เป็นต้น ส่วนปัจจัยที่สองคือ ปัจจัยสภาพแวดล้อม เป็นสถานการณ์ภายนอกที่มีผลต่อการแสดงออก เช่น สถานการณ์ความกดดัน ซึ่งบุคคลแต่ละคนมีความสามารถในการรับแรงกดดันแตกต่างกัน บางคนทนได้ในสถานการณ์หนึ่ง แต่ทนไม่ได้ในอีกสถานการณ์หนึ่ง นอกจากนี้สภาพแวดล้อมทางสังคมก็มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล บุคคลเกิดมาในสิ่งแวดล้อมและสภาพสังคมที่ต่างกัน สังคมของคนเรานั้นเปลี่ยนแปลงไปตามวัย โดยเริ่มจากครอบครัวและขยายมาสู่สถานศึกษาและสังคม จนถึงสภาพแวดล้อมการทำงาน ความแตกต่างของบุคคล จึงมีพฤติกรรมตอบสนองไม่เหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Sartain และคณะ (1962 อ้างถึงใน ศุภนิษฐ์ วัฒนธาดา, 2518: 103-114) ที่อธิบายว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลเกิดจากพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมไปถึงด้านจิตใจ ความคิดต่าง ๆ ที่บุคคลนั้นยึดถือ เพื่อแสดงบทบาทในสังคม โดยมีลักษณะเป็นพฤติกรรมที่ออกมาให้เห็น ดังนั้นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจกระทำนั้น ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา ประสบการณ์ ลำดับที่เกิด สื่อมวลชน ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น

ความแตกต่างระหว่างบุคคลจึงนับได้ว่ามีอิทธิพลต่อการกระทำของมนุษย์ เพราะมนุษย์ทุกคนย่อมมีความแตกต่างกันทั้งในด้านพันธุกรรม จุดมุ่งหมาย สภาพแวดล้อม และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ต้องเผชิญ

นอกจากนี้สาเหตุที่ทำให้มนุษย์ตัดสินใจกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นย่อมเกิดจากเหตุผลสำคัญหลายประการที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกรู้สึกนึกคิดทางจิตใจ และจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ที่เป็นแรงผลักดันให้มนุษย์นั้นต้องกระทำ เพื่อตอบสนองความต้องการ และให้พ้นจากสภาพความตึงเครียด ซึ่ง Reeder (1971 อ้างถึงใน จีรพรรณ กาญจนะจิตรา, 2528: 13-22) ได้รวบรวมปัจจัยที่ทำให้มนุษย์กระทำหรือไม่กระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่ออธิบายถึงการกระทำของมนุษย์ ดังนี้

ก. ปัจจัยดึงดูด (pull factors) ประกอบด้วย

1) จุดมุ่งหมาย (goals) เป็นความมุ่งหวังที่จะให้บรรลุผล หรือสัมฤทธิ์ผลในการกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น โดยบุคคลจะกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ก่อนล่วงหน้า และจะพยายามที่จะกระทำทุกวิถีทาง เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น

2) ความเชื่อ (belief) เกิดจากความคิด ความรู้ที่ผู้กระทำได้รับและเข้าใจในเรื่องหนึ่ง ๆ ซึ่งจะมามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำ การที่บุคคลเลือกปฏิบัติ คือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ย่อมต้องอาศัยความเชื่อพื้นฐานอยู่ด้วยเสมอ

3) ค่านิยม (value) เป็นสิ่งที่ผู้กระทำได้รับมาจากความเชื่อ ทศนคติ ลักษณะนิสัย อันเป็นพื้นฐานที่จะตัดสินใจว่าดีหรือไม่ดี ซึ่งจะมามีอิทธิพลต่อการกระทำ ในการชักนำให้ผู้กระทำ (actors) กระทำให้เป็นไปตามค่านิยมของเขา ได้แก่ การประสบความสำเร็จ ประสิทธิภาพ การปฏิบัติจริง ความก้าวหน้า และความสะดวกสบายทางวัตถุ เป็นต้น

4) นิสัยและขนบธรรมเนียมประเพณี (habits and customs) คือ รูปแบบของการแสดงออกที่ผู้กระทำได้รับการกระตุ้น โดยมีรูปแบบที่แน่นอนและมีการยอมรับ

ข. ปัจจัยผลักดัน (push factors) ประกอบด้วย

1) ความคาดหวัง (expectations) คือท่าทีของบุคคลอื่นที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังที่จะให้บุคคลนั้นประพฤติหรือปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการ ดังนั้นในการเลือกกระทำพฤติกรรมของบุคคลส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับความคาดหวังและท่าทีของบุคคลอื่นด้วย

2) ข้อผูกพัน (commitments) คือสิ่งที่ผู้กระทำเชื่อว่าเขาถูกผูกพันที่จะต้องกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้น ๆ ข้อผูกพันมีอิทธิพลต่อการกระทำของมนุษย์ เพราะว่าผู้กระทำตั้งใจที่จะกระทำสิ่งนั้น เพราะเขาจะรู้สึกว่าเขามีข้อผูกพันที่จะต้องทำ

3) การบังคับ (forces) คือตัวกระตุ้นให้ผู้กระทำตัดสินใจกระทำการต่าง ๆ ได้รวดเร็วขึ้น เพราะในขณะที่ผู้กระทำตั้งใจที่จะกระทำการต่าง ๆ นั้น เขาอาจจะยังไม่แน่ใจว่าจะกระทำพฤติกรรมนั้นดีหรือไม่ แต่เมื่อมีแรงเสริมก็จะทำให้การตัดสินใจกระทำพฤติกรรมนั้นได้เร็วขึ้น

ค. ปัจจัยส่งเสริม (reinforcing factors) ประกอบด้วย

1) โอกาส (opportunity) เป็นความเชื่อของผู้กระทำว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นช่วยให้มีโอกาสเลือกกระทำ บุคคลมักจะตัดสินใจกระทำบางอย่างใดอย่างหนึ่งเมื่อเขาคิดว่าโอกาสเปิดให้เขากระทำได้ ได้แก่ การรับรู้ทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสถานการณ์

2) ความสามารถ (ability) คือการที่ผู้กระทำรู้ถึงความสามารถของตนเองที่จะก่อให้เกิดผลสำเร็จในเรื่องนั้น ๆ ได้ การตระหนักถึงความสามารถนี้จะนำไปสู่การตัดสินใจและการกระทำทางสังคม เพราะเขาว่าการตัดสินใจกระทำไปแล้วเขามีความสามารถที่จะกระทำได้นั่นเอง โดยทั่วไปการกระทำพฤติกรรมใด ๆ นั้น บุคคลจะพิจารณาความสามารถของตนเองเสียก่อน ได้แก่ การรับรู้ถึงความสามารถของผู้กระทำที่จะสามารถจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะเผชิญตามขีดความสามารถที่มีอยู่

3) การสนับสนุน (support) หมายถึงสิ่งที่ผู้กระทำรู้ว่าจะได้รับ หรือคาดหวังว่าจะได้จากคนอื่น ดังนั้นผู้กระทำจะกระทำเมื่อเขารู้สึกว่าเขามีสิ่งสนับสนุนให้กระทำ

นอกจากนี้ Reeder (1971 อ้างถึงใน จีรพรรณ กาญจนะจิตรา, 2528: 23) ยังอธิบายถึง การกระทำของมนุษย์ว่า บุคคลจะตัดสินใจกระทำสิ่งใดนั้น จะต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ รวมถึงการกระทำนั้นจะแตกต่างกันไปตามบุคคล ซึ่งจะมาจากสาเหตุหรือปัจจัยเพียงประการเดียว หรือหลายประการก็ได้

สรุปได้ว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคล และปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าว จึงมีผลต่อการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งหมายถึง ก่อนที่บุคคลจะตัดสินใจกระทำสิ่งใดนั้น จะต้องเกิดความต้องการที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดการกระทำนั่นเอง

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอาชีพของกรุงเทพมหานครและกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจของมนุษย์ของ Maslow (1970: 34-37) และแนวคิดเกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์ของ Reeder (1971 อ้างถึงใน จีรพรรณ กาญจนะจิตรา, 2528: 13-22) มาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เพื่อสร้างกรอบแนวคิดของการศึกษา โดยนำแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ และแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจของมนุษย์ มาอธิบายถึง ความต้องการฝึกอาชีพ ที่จะเป็แรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือการเข้ารับการฝึกอาชีพ และนำแนวคิดของการกระทำของมนุษย์ มาอธิบายถึงปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำ หรือการฝึกอาชีพ นั่นคือ แนวคิดของปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535: 54-63) และ Sartain และคณะ (1962 อ้างถึงใน สุภนิษฐ์ วัฒนธาดา, 2518: 103-114) ที่กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลก่อให้เกิดการกระทำของมนุษย์ ซึ่งความแตกต่างระหว่างบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ

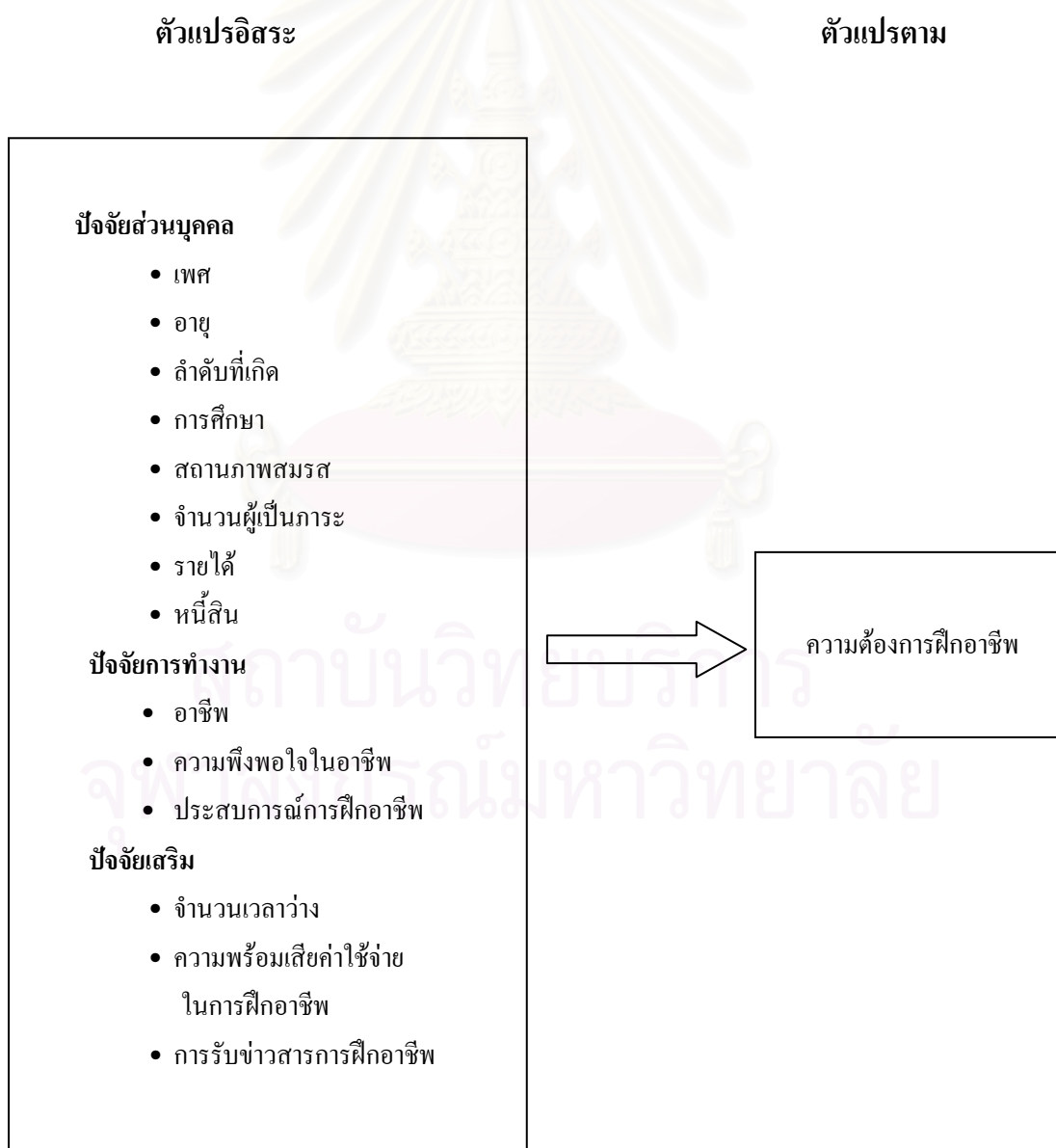
ลำดับที่เกิด สถานภาพสมรส การศึกษา ประสบการณ์ เศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นตัวแปรที่สอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ตัวแปรเพศ อายุ ลำดับที่เกิด การศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนผู้เป็นภรรยา รายได้ หนี้สิน อาชีพ ความพึงพอใจในอาชีพ ประสบการณ์การฝึกอาชีพ จำนวนเวลาว่าง ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ และการรับข่าวสารการฝึกอาชีพ และนำแนวคิดของ Reeder มาอธิบายเพิ่มเติมถึงค่านิยมที่ได้รับมาจากความเชื่อ และทัศนคติ ซึ่งจะเป็นตัวชักนำให้บุคคลกระทำตามค่านิยมของตนเอง เช่น ความเชื่อ หรือทัศนคติที่ว่า เมื่อตัดสินใจกระทำแล้วจะนำไปสู่ความก้าวหน้า การประสบความสำเร็จ และความสะดวกสบายทางวัตถุ ซึ่งจะสอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษาคือ ตัวแปรอาชีพ และความพึงพอใจในอาชีพ และได้นำตัวแปร จำนวนผู้เป็นภรรยา รายได้ และหนี้สิน มาอธิบายถึง ความคาดหวัง ข้อผูกพัน และข้อบังคับ ที่บุคคลนั้นต้องเผชิญ กล่าวคือ ผู้ที่มีรายได้น้อย มีภาระหนี้สิน หรือมีผู้เป็นภรรยาจำนวนมากจะมีความต้องการฝึกอาชีพ เนื่องจากคาดหวังที่จะนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพเสริม หรือเป็นข้อผูกพัน และข้อบังคับ ที่บุคคลนั้นจะต้องกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ต้องเผชิญ เช่น การมีหนี้สิน การต้องรับผิดชอบภาระต่าง ๆ เป็นต้น ตลอดจนได้นำตัวแปร ซึ่งประกอบด้วย จำนวนเวลาว่าง ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ และการได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพ มาอธิบายถึง โอกาส ความสามารถ และการสนับสนุน ที่บุคคลนั้นได้รับ กล่าวคือ ผู้ที่มีจำนวนเวลาว่างมาก มีความต้องการฝึกอาชีพ เพราะบุคคลนั้นมีโอกาสที่จะเลือกกระทำ หรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นการเปิดช่องทางให้เกิดการตัดสินใจกระทำ ส่วนผู้ที่มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ เป็นการแสดงถึง ความสามารถของบุคคลที่จะเป็นแรงเสริมให้บุคคลตัดสินใจกระทำ ว่าตนเองนั้นมีความสามารถจ่ายค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพได้หรือไม่ ถ้าบุคคลนั้นมีความสามารถจ่ายได้ ก็จะนำไปสู่การตัดสินใจเข้ารับการฝึกอาชีพในที่สุด และตัวแปรการรับข่าวสารการฝึกอาชีพ ได้นำมาอธิบายถึง การสนับสนุน ที่ได้รับจากสื่อต่าง ๆ ที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ และรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลนั้นเกิดความต้องการฝึกอาชีพ และตัดสินใจเข้ารับการฝึกอาชีพได้เร็วยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ จึงได้นำตัวแปรที่คัดเลือกไว้แล้วนั้นมาจัดกลุ่มเสียใหม่ให้อยู่ภายใต้ปัจจัย 3 ปัจจัยคือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการทำงาน และปัจจัยเสริม โดยให้ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย 8 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ลำดับที่เกิด การศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนผู้เป็นภรรยา รายได้ และหนี้สิน เนื่องจากเป็นปัจจัยที่แสดงถึงลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน และมีผลต่อการเลือกกระทำ และได้นำตัวแปร อาชีพ ความพึงพอใจในอาชีพ และประสบการณ์การฝึกอาชีพ มาพิจารณาภายใต้ปัจจัยการทำงาน แทนปัจจัยดั้งเดิม เนื่องจากแสดงให้เห็นถึงสถานะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่เป็นแรงดึงดูดให้บุคคลเกิดการกระทำ ประการสุดท้ายได้นำตัวแปร จำนวนเวลาว่าง ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ และการรับข่าวสารการฝึกอาชีพ มาอธิบายในส่วนของปัจจัย

เสริม เนื่องจากเป็นปัจจัยที่เป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลเกิดความต้องการ และสนับสนุนการตัดสินใจ กระทำสิ่งต่าง ๆ ได้เร็วยิ่งขึ้น

ดังนั้น การศึกษาเรื่อง ความต้องการฝึกอาชีพของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานในชุมชน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาถึง ความต้องการที่จะนำไปสู่ความมั่นคง และปลอดภัยในชีวิตของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน โดยที่ความต้องการดังกล่าว เกิดจากปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการทำงาน และปัจจัยเสริม ซึ่งเป็นสิ่งเร้าให้เกิดความต้องการ และเกิดแรงจูงใจที่จะเข้ารับการฝึกอาชีพ เพื่อนำไปสู่สภาพความเป็นอยู่ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังกรอบแนวคิด ต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

1.5 ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทบทวนผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการฝึกอาชีพ ดังนี้

1.5.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคลเป็นปัจจัยที่แสดงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล รวมถึงความสามารถและสถานภาพของบุคคลที่มีผลต่อความต้องการฝึกอาชีพ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย ตัวแปร เพศ อายุ ลำดับที่เกิด การศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนผู้เป็นภาระ รายได้ และหนี้สิน

1) เพศ

เพศเป็นตัวแปรหนึ่งที่บ่งบอกถึงลักษณะความแตกต่างของบุคคลที่มีผลต่อความรู้สึกรู้สึกคิด ความต้องการ และความสนใจในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันในสังคมไทยมักจะพบว่าเพศหญิงมีบทบาททางเศรษฐกิจมากขึ้น สามารถช่วยเหลือในการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ที่ดีกว่าเดิม เพศหญิงจึงน่าจะมีความต้องการเข้ารับการฝึกอาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยการนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพหลัก หรืออาชีพเสริม เพื่อให้มีรายได้สำหรับจุนเจือครอบครัว ในขณะที่เพศชายส่วนใหญ่จะน่าจะมีอาชีพประจำ ที่ต้องหารายได้เข้าครอบครัว และมีความรู้ในการประกอบอาชีพอยู่แล้ว จึงไม่น่าจะต้องการฝึกอาชีพอีก

จากการศึกษาของ สฤณีวงศ์ วงศ์ด้วยทอง (2525: 52) เรื่อง ภาวะการขาดการศึกษาภาคบังคับและความต้องการฝึกอาชีพในชุมชนแออัด เขตธนบุรี พบว่า เพศหญิงมีส่วนของความ ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าเพศชาย (ร้อยละ 47.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 37.4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รวมถึงการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของเกษตรกรในการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น วิชาชีพเกษตรกรรมของ ณรงค์ ผาบจันดา (2541: 42) พบว่า เพศหญิงมีส่วนของความ ต้องการฝึกอบรมสูงกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการทบทวนผลการวิจัยข้างต้นสรุปว่า เพศหญิงมีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าเพศชาย อาจเนื่องจากวิกฤตทางเศรษฐกิจและบทบาทของสตรีในปัจจุบัน ทำให้สตรีต้องเข้าสู่ตลาดแรงงานมากขึ้น เพื่อช่วยหารายได้ให้กับครอบครัว โดยเฉพาะสตรีที่มีฐานะยากจน ต้องดิ้นรนหางานทำเพื่อความอยู่รอด จึงทำให้เกิดความต้องการฝึกอาชีพเพื่อเป็นอีกหนทางหนึ่งที่จะนำความรู้ที่ได้รับมาประกอบอาชีพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมุติฐานว่า เพศหญิงน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าเพศชาย

2) อายุ

อายุเป็นตัวแปรที่แสดงถึงความสามารถทางร่างกายในการทำงาน และการมีประสบการณ์ในการทำงานและในชีวิตที่แตกต่างกันของบุคคล จึงทำให้บุคคลเกิดความต้องการแตกต่างกันไป

พิเชษฐ์ อินทรภูมิ (2533: 134) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมสมาชิกสหกรณ์ จังหวัดสกลนคร พบว่า ผู้ที่มีอายุน้อยกว่ามีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการศึกษาของ ภาสกร นันทพานิช (2543: 57) เรื่องความต้องการเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมทางด้านเกษตรของครู/อาจารย์ พบว่า ครู/อาจารย์ที่มีอายุน้อยกว่ามีสัดส่วนของความต้องการฝึกอบรมเกี่ยวกับการแปรรูปและถนอมผลผลิตสูงกว่าครู/อาจารย์ที่มีอายุมากกว่า (ร้อยละ 42.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 31.4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษาของ รุ่งเพชร จางฉนิชเลิศ (2534: 69) เรื่อง การฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อการพัฒนาสตรี พบว่า สตรีที่มีอายุระหว่าง 14-19 ปี มีสัดส่วนที่เข้ารับการฝึกวิชาชีพสูงกว่าสตรีที่มีอายุระหว่าง 20-25 ปี (ร้อยละ 70.99 เปรียบเทียบกับร้อยละ 26.72) ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รวมถึง สุรพล ปธานวนิช (2539: 182) ได้ศึกษาถึงความต้องการของตลาดแรงงานในการจัดฝึกอาชีพในจังหวัดสมุทรปราการและพื้นที่ใกล้เคียง พบว่า ผู้ที่มีอายุน้อยกว่ามีสัดส่วนของความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ เสาวภา สมจิต (2540: 42) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น โรงเรียนผู้ใหญ่พระตำหนักสวนกุหลาบ พบว่า ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 27 ปี มีสัดส่วนของความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีอายุเท่ากับหรือมากกว่า 27 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ในทางตรงกันข้าม ณรงค์ ผาวจันดา (2541: 43) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของเกษตรกรในการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นวิชาชีพเกษตรกรรม พบว่า เกษตรกรที่มีอายุมากกว่ามีสัดส่วนของความต้องการฝึกอบรมสูงกว่าเกษตรกรที่มีอายุน้อยกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รวมถึงการศึกษาของ วิจิตร ชูวา (2536: 127) เกี่ยวกับความต้องการฝึกวิชาชีพของเกษตรกรตำบลจังหวัดสุรินทร์ พบว่า เกษตรตำบลที่มีอายุมากมีสัดส่วนของความต้องการฝึกวิชาชีพเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในครัวเรือนสูงกว่าเกษตรกรตำบลที่มีอายุน้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

แม้ว่าจะมีผลการศึกษาที่ขัดแย้งกัน แต่ส่วนใหญ่ยังคงพบว่า ผู้ที่มีอายุน้อยกว่ามีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่ามักอยู่ในช่วงการสร้างครอบครัวและฐานะจึงต้องการมีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดความต้องการฝึกอาชีพเพื่อหาอาชีพเสริมหรือรายได้พิเศษในการช่วยให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี ในขณะที่ผู้ที่มีอายุมากผ่านการทำงานมานานจึงสามารถสร้างความมั่นคงและฐานะให้กับครอบครัวได้มากกว่าหนุ่มสาว รวมถึง

ผู้ที่มีอายุน้อยมักจะมีร่างกายแข็งแรงสามารถทำงานได้มากและหนักกว่าผู้ที่มีอายุมาก เพราะผู้ที่มีอายุมากมักจะพบปัญหาด้านสุขภาพ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานว่า ผู้ที่มีอายุน้อยกว่าน่าจะมีสัดส่วนของความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า

3) ลำดับที่เกิด

ลำดับที่เกิดเป็นลักษณะความแตกต่างของแต่ละบุคคล ที่สามารถบ่งบอกถึงความรับผิดชอบต่อครอบครัว ลำดับที่เกิดจึงเป็นตัวแปรหนึ่งที่น่าจะนำมาศึกษาในครั้งนี้

จากเอกสารทบทวนผลการวิจัยที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลำดับที่เกิดกับความ ต้องการฝึกอาชีพ ปรากฏว่าไม่พบการศึกษานี้โดยตรง แต่ สุภนิตย์ วัฒนธาดา (2518 : 109) กล่าวว่า ลำดับที่เกิดเป็นลักษณะของความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรม เนื่องจาก ส่วนใหญ่แล้วลูกคนโต มักจะมีความรับผิดชอบสูง ลูกคนกลาง ๆ มักจะช่วยเหลือตัวเองได้ดี ส่วนลูกคนสุดท้อง มักจะมีความรับผิดชอบไม่ค่อยมากนัก ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ เพราะมีพี่ ๆ และบิดา มารดาคอย เอาอกเอาใจอยู่เสมอ ดังนั้นลูกคนโตจึงมีบทบาทและภาระที่ต้องรับผิดชอบมากกว่าลูกคนอื่น ๆ

จากข้อสมมตินี้ แสดงให้เห็นว่าลูกคนโตมีความรับผิดชอบและภาระมากกว่า ลูกคนอื่น ๆ ดังนั้นโอกาสที่ลูกคนโตจะเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือจนเจือครอบครัวจึงมีมากกว่า ลูกคนอื่น ๆ การเข้ารับฝึกอาชีพจึงเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่จะตัดสินใจกระทำ ดังนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานว่า บุตรคนโตน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าบุตรคนอื่น ๆ

4) การศึกษา

การศึกษาเป็นดัชนีตัวหนึ่งที่ใช้วัดสถานภาพทางสังคมของบุคคล ผู้ที่มีการศึกษาค่ำ ส่วนใหญ่มักเป็นแรงงานไร้ฝีมือที่มีรายได้ต่ำและไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตทั้งของตนเองและครอบครัว ในขณะที่ผู้ที่มีการศึกษาสูงมักจะเป็นแรงงานมีฝีมือ สามารถหารายได้ให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีได้ ระดับการศึกษาจึงน่าจะมีผลต่อความต้องการฝึกอาชีพ เนื่องจากการฝึกอาชีพสามารถช่วยให้แรงงานมีงานทำและมีรายได้เพิ่มขึ้น

วิจิตร ชูวา (2536: 157) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกรตำบล จังหวัดสุรินทร์ พบว่า เกษตรตำบลที่มีการศึกษาค่ำกว่ามีสัดส่วนของความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพ เกี่ยวกับการแปรรูปและหัตถกรรมสูงกว่าเกษตรกรตำบลที่มีการศึกษาสูงกว่า (ร้อยละ 30.1 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 28.1) โดยที่การศึกษามีความสัมพันธ์กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ส่วน ประทุมวรรณ บุญเลิศ (2528: 66) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพ เกษตรกรรมของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทำนา จังหวัดลำปาง พบว่า เกษตรกรที่มีการศึกษาค่ำมีความ ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมากกว่าเกษตรกรที่มีการศึกษาสูง ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 ทั้งนี้การวิจัยดังกล่าวได้สอดคล้องกับการวิจัยของ สุรัชชัย จิวเจริญสกุล (2530: 101) เกี่ยวกับ ความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรกรรมของทหารกองประจำการ พบว่า ทหารกองประจำการที่มี

การศึกษาต่ำมีส่วนของความถี่การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรมสูงกว่าทหารกองประจำการที่มี การศึกษาสูง (ร้อยละ 90.22 เปรียบเทียบกับร้อยละ 68.97) และสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทหารกองประจำการที่มีการศึกษาต่ำกว่ามีโอกาสจำกัดในการศึกษาต่อ ในทางอาชีพทหาร และเห็นว่าความรู้ทางอาชีพที่ได้รับจากการฝึกอบรมจะมีประโยชน์ในการประกอบ อาชีพของตนเมื่อปลดประจำการ และกลับภูมิลำเนาเดิม รวมถึงการฝึกอบรมยังช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความมั่นใจ เพื่อเป็นผู้นำในอนาคตอีกด้วย นอกจากนี้ สุเทพ อุทยาพงศ์ (2537: 45) ได้ศึกษาเรื่อง ความ พึงพอใจของผู้เข้ารับการศึกษาต่อกิจกรรมบริการของศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า สตรีที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีส่วนของผู้เข้า รับการศึกษาสูงกว่าสตรีที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา (ร้อยละ 60.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 18.20) ทั้งนี้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รวมถึงการศึกษาของ นริพรธ สวรรณกิตติ (2541: 71) เรื่อง ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพของผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษในเรือนจำกลางคลองเปรม พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีส่วนของความถี่การฝึกอบรมวิชาชีพด้านช่างสูงกว่าผู้ที่ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเสาวภา สมจิต (2540: 45) ได้ ศึกษาถึงการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ พบว่า ผู้ที่มี การศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า มีสัดส่วนของความถี่การฝึกอบรมวิชาชีพสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาขึ้นไป และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์กับความถี่การฝึก อาชีพในทิศทางเดียวกันคือ ผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่ามีความถี่การฝึกอบรมวิชาชีพสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่า เนื่องจากผู้ที่มีการศึกษาต่ำเป็นแรงงานไร้ฝีมือ มีรายได้ต่ำ จึงมีความถี่การฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อช่วย ให้มีความรู้ในด้านอาชีพและสามารถนำไปประกอบอาชีพเสริมหารายได้จุนเจือครอบครัวได้มากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า ผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอบรมวิชาชีพสูงกว่าผู้ที่มี การศึกษาสูงกว่า

5) สถานภาพสมรส

สถานภาพสมรสสามารถบ่งบอกถึงลักษณะความแตกต่างของบุคคลที่อาจส่งผลต่อ การกระทำ อันเนื่องมาจากลักษณะของบุคคลที่มีความคล่องตัว มีอิสระ หรือมีภาระที่จะต้องรับผิดชอบ จะแสดงถึงสถานการณ์ของแต่ละบุคคลที่เผชิญอยู่ ซึ่งจะส่งผลที่นำไปสู่การตัดสินใจกระทำสิ่งใด สิ่งหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ สถานภาพสมรสจึงเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่น่าจะนำมาศึกษาในครั้งนี้นี้ด้วย

จากการศึกษาของ ณรงค์ ผาบจินดา (2541: 42) เกี่ยวกับความต้องการของ เกษตรกรในการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นวิชาชีพเกษตรกรรม พบว่า ผู้ที่มีสถานภาพสมรสสมรสมี ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพสูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในขณะที่การศึกษาของ นริพรรณ สุวรรณกิตติ (2541: 72) เกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพของผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษในเรือนจำกลางคลองเปรม พบว่า ผู้ที่เป็น โสคมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพสูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสสมรส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากผู้ต้องขังที่เป็น โสคสามารถตัดสินใจด้วยตนเอง โดยไม่ต้องกังวลต่อบุคคลรอบข้าง

แม้จะมีผลการศึกษาคความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความต้องการฝึกอาชีพก่อนขังน้อย และขัดแย้งกัน แต่จากผู้วิจัยคาดว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสสมรส น่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสอื่น เพราะผู้ที่มีสถานภาพสมรสสมรสส่วนใหญ่มีภาระที่จะต้องรับผิดชอบต่อภรรยา และบุตร ดังนั้นจึงตั้งสมมุติฐานของการศึกษาว่า ผู้ที่มีสถานภาพสมรสสมรสน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสอื่น

6) จำนวนผู้เป็นภาระ

จำนวนผู้เป็นภาระเป็นอีกตัวแปรที่สามารถแสดงถึงภาระที่ต้องรับผิดชอบ ถ้าบุคคลมีผู้ที่เป็นภาระจำนวนมากก็จะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายมากขึ้น ซึ่งจะมีผลต่อสภาพความเป็นอยู่ของบุคคลและครอบครัว และเป็นแรงผลักดันให้เกิดความต้องการที่จะหางานทำเพิ่มขึ้นหรือหารายได้เสริม เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น จึงทำให้เกิดความต้องการฝึกอาชีพ ดังนั้นจำนวนผู้เป็นภาระจึงน่าจะมีผลต่อความต้องการฝึกอาชีพ

จากเอกสารทบทวนผลการวิจัยที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนผู้เป็นภาระกับความต้องการฝึกอาชีพ ปรากฏว่าไม่พบการศึกษานี้โดยตรง แต่ได้พบการศึกษาของสุทธิ โพธิพานิช (2540: 25) เกี่ยวกับเรื่องความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพของสตรีผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา พบว่าจำนวนบุตรที่มีชีวิตมีความสัมพันธ์กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ที่มีจำนวนบุตรมากกว่ามีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีจำนวนบุตรน้อยกว่า

จากผลการวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่าจำนวนบุตรที่มีชีวิตก็เป็นส่วนหนึ่งของผู้ที่เป็นภาระที่จะต้องรับผิดชอบทางด้านค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าเลี้ยงดู ค่าเล่าเรียน เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่าจำนวนผู้เป็นภาระน่าจะมีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอาชีพ จึงนำมาพิจารณาในการศึกษาหาความสัมพันธ์ของทั้งสองตัวแปรนี้ โดยตั้งสมมุติฐานว่า ผู้ที่มีจำนวนผู้เป็นภาระมากกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีจำนวนผู้เป็นภาระน้อยกว่า

7) รายได้

รายได้เป็นตัวแปรสำคัญที่น่าจะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลเกิดความต้องการฝึกอาชีพ โดยที่รายได้เป็นตัวแปรที่แสดงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสภาพความเป็นอยู่ของบุคคล ดังนั้นบุคคลที่มีรายได้ต่ำก็มีแนวโน้มที่จะเกิดแรงจูงใจในการฝึกอาชีพ เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอาชีพไปประกอบอาชีพหารายได้เพิ่มขึ้นให้กับครอบครัว ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นและครอบครัวมีฐานะและสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังนั้นรายได้จึงน่าจะมีผลต่อความต้องการฝึกอาชีพ

จากการศึกษาของ วิจิตร ชูวา (2539:172) ได้ศึกษาถึงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพของเกษตรกรตำบล จังหวัดสุรินทร์ พบว่า เกษตรตำบลที่มีรายได้ต่ำกว่ามีสัดส่วนของความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกี่ยวกับการแปรรูปและหัตถกรรมสูงกว่าเกษตรกรตำบลที่มีรายได้สูงกว่า (ร้อยละ 33.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 24.1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รวมถึงการศึกษาของ อภินิช จิตตางกูร (2537: 91) เรื่อง การศึกษาสถานภาพและความต้องการฝึกอบรมของช่างปูนในอุตสาหกรรมก่อสร้าง กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่ามีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพสูงกว่าผู้ที่มีรายได้สูงกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ สุรพล ปธานวนิช (2539: 189) ได้ศึกษาถึงความต้องการของตลาดแรงงานในการจัดฝึกอบรมวิชาชีพในจังหวัดสมุทรปราการและพื้นที่ใกล้เคียง พบว่า ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่ามีสัดส่วนของความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพสูงกว่าผู้ที่มีรายได้สูงกว่า และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเสาวภา สมจิต (2540: 60) ศึกษาถึงการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ พบว่า ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีสัดส่วนของความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพสูงกว่าผู้ที่มีรายได้เท่ากับหรือสูงกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 64.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 53.1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในทางตรงกันข้าม ณรงค์ ผาขจร (2541: 46) ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของเกษตรกรในการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นวิชาชีพเกษตรกรรม พบว่า รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิจัยข้างต้นพบว่า ผลการวิจัยส่วนใหญ่มีทิศทางเดียวกัน คือ ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่ามีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพสูงกว่าผู้ที่มีรายได้สูงกว่า อย่างไรก็ตาม การพบผลงานวิจัยที่ขัดแย้งบางส่วน ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรนี้ ดังนั้น จึงตั้งสมมุติฐานว่า ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอบรมวิชาชีพสูงกว่าผู้ที่มีรายได้สูงกว่า

8) หนี้สิน

หนี้สินเป็นตัวแปรที่แสดงถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจอีกตัวแปรหนึ่ง ผู้ที่มีภาระหนี้สินมักจะเกิดความกดดันและพยายามที่จะหาวิธีการให้หลุดพ้นจากการเป็นหนี้ จึงน่าที่จะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคคลเกิดความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพ ภาระหนี้สินจึงน่าจะมีผลต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพ จีรพรรณ กาญจนะจิตรา (2528: 18) กล่าวว่า การที่บุคคลจะตัดสินใจกระทำการใดกิจกรรมหนึ่งมีผลมาจากการผลักดันของแรงเสริม คือภาวะเศรษฐกิจและสถานการณ์แวดล้อมต่างๆ

แม้ว่าจะไม่มีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สินกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพโดยตรง แต่จากเอกสารข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ภาวะทางเศรษฐกิจเป็นแรงผลักดันที่ทำให้บุคคลเกิดความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อให้พ้นจากสภาพความกดดันที่เกิดจากเศรษฐกิจ จึงคาดว่า ผู้ที่มีหนี้สินน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอบรมวิชาชีพสูงกว่าผู้ที่ไม่มียหนี้สิน

1.5.2 ปัจจัยการทำงาน

ปัจจัยการทำงานเป็นปัจจัยที่แสดงถึงความมั่นคงในอาชีพของแรงงาน ที่สามารถทำให้แรงงานมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคง และปลอดภัย ซึ่งประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัว ดังนี้

1) อาชีพ

อาชีพมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคล เนื่องจากอาชีพแต่ละอาชีพสามารถบ่งบอกถึงรายได้ที่แตกต่างกัน ถ้าบุคคลใดมีอาชีพไม่มั่นคง ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีรายได้ไม่แน่นอนด้วยเช่นกัน ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคคลและครอบครัว ดังนั้นผู้วิจัยพิจารณาว่าอาชีพน่าจะมีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอาชีพ

จากการศึกษาของ สุรัชย์ จิวเจริญสกุล (2530: 104) เกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรของทหารกองประจำการ พบว่า ทหารกองประจำการที่มาจากผู้มีอาชีพเกษตรกรกรรมมีสัดส่วนของความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าทหารกองประจำการที่มาจากผู้มีอาชีพไม่ใช่เกษตรกรกรรม (ร้อยละ 94.21 เปรียบเทียบกับร้อยละ 31.03) ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และจากผลการวิจัยในการศึกษาความต้องการของประชาชนในการเข้ารับการฝึกอบรมของโรงเรียนเกษตรกรกรรมสิงห์บุรี ของ วรัญญ ชามขุนทด (2524: 62) พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรกรรมมีความต้องการฝึกวิชาชีพสูงกว่าประชาชนที่มีอาชีพอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รวมถึงการศึกษาของ นิพนธ์ พึ่งเจริญ (2530: 31) ในเรื่อง การประเมินผลโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรรมเคลื่อนที่ของวิทยาลัยเกษตรกรรมสิงห์บุรี พบว่า ผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรกรรมมีสัดส่วนของการเข้ารับการฝึกวิชาชีพสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 78.88 เปรียบเทียบกับร้อยละ 8.45) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ สมโภชน์ เกตุกลิ่น (2537: 54) เกี่ยวกับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรรมและการนำความรู้ไปใช้ กรณีศึกษา วิทยาลัยเกษตรกรรมในภาคตะวันตก พบว่า ผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรกรรมมีสัดส่วนของการเข้ารับการฝึกวิชาชีพสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 75.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 22.4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การศึกษาที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรกรรมมีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพอื่น เนื่องจากอาชีพเกษตรกรกรรมเป็นอาชีพที่ได้รับค่าตอบแทนต่ำ มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ซึ่งทำให้มีสภาพความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตไม่ดี ดังนั้นจึงทำให้เกิดความต้องการที่จะฝึกอาชีพ เพื่อสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้มาประกอบอาชีพเสริมหารายได้เพิ่มเติมในการเลี้ยงครอบครัวด้วยเหตุนี้ จึงตั้งสมมุติฐานว่า ผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรกรรมน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพอื่น

2) ความพึงพอใจในอาชีพ

ความพึงพอใจในอาชีพเป็นเหตุผลอีกประการหนึ่ง ที่เป็นสาเหตุให้บุคคลเกิดความ ต้องการฝึกอาชีพและไม่ต้องการฝึกอาชีพ เนื่องจากผู้ไม่มีความพึงพอใจในการประกอบอาชีพมักจะมี ความรู้สึกอาชีพของตนไม่มั่นคง ต้องการเปลี่ยนงานใหม่ จึงเกิดความต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอาชีพ ในขณะที่ผู้ที่มีความพึงพอใจในการประกอบอาชีพมักจะพอใจต่อสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจที่ เป็นอยู่ จึงไม่มีความต้องการที่จะฝึกอาชีพ

การทบทวนเอกสาร ปรากฏว่าไม่พบการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความ พึงพอใจในอาชีพกับความต้องการฝึกอาชีพโดยตรง แต่พบว่า ชาตรี อายุวัฒนะ (2518: 80) ได้ ทำการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุให้นักศึกษาผู้ใหญ่เลือกเรียนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นใน โรงเรียนสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานครกับโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ ผลการวิจัย พบว่า สาเหตุ ประการหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการเรียนวิชาชีพ เพราะไม่มีความพึงพอใจในการ ประกอบอาชีพปัจจุบันของตนเอง

แม้ว่าไม่มีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในอาชีพกับความ ต้องการฝึกอาชีพโดยตรง แต่จากการทบทวนเอกสารข้างต้นแสดงให้เห็นว่า บุคคลย่อมมีความคาดหวัง ต่ออาชีพของตนเองว่า สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานได้ แต่ถ้าไม่สามารถตอบสนองได้ ก็จะทำให้บุคคลนั้นเกิดความไม่ความพึงพอใจในอาชีพ และจะเกิดความต้องการกระทำการใดสิ่งหนึ่ง เพื่อ ตอบสนองความต้องการของตนเองให้ได้ในที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึง ความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรนี้ โดยตั้งสมมุติฐานว่า ผู้ที่ไม่มีความพึงพอใจในอาชีพน่าจะมี สัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีความพึงพอใจในอาชีพ

3) ประสิทธิภาพการฝึกอาชีพ

ประสิทธิภาพการฝึกอาชีพเป็นสาเหตุอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้บุคคลเกิดความ ต้องการฝึกอาชีพ เนื่องจากบุคคลที่มีประสิทธิภาพแตกต่างกัน ย่อมมีผลต่อความต้องการที่แตกต่างกัน เช่น ผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพ อาจจะคาดหวังว่า ถ้าเข้ารับการฝึกอาชีพแล้วจะสามารถทำ ให้มีงานทำ หรือมีอาชีพเสริม เพื่อหารายได้เพิ่มขึ้นให้กับครอบครัว ดังนั้นประสิทธิภาพการฝึกอาชีพจึง น่าจะมีผลต่อความต้องการฝึกอาชีพ

จากการศึกษาของ ภาสกร นันทพานิช (2543: 59) เกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรม ทางด้านการเกษตรของครู/อาจารย์ ผู้สอนวิชางานเกษตรระดับประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพการฝึกอบรมทางด้านเกษตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการฝึกอบรม ในสาขาช่างเกษตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือ ผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การฝึก อาชีพมีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพ (ร้อยละ 29.6 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 26.8) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พยุห์ แก้วคุณ (2544: 70) เกี่ยวกับความต้องการฝึกอาชีพ

ด้านธุรกิจเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบงานด้านการส่งเสริมธุรกิจเกษตรของสำนักงานเกษตรจังหวัด พบว่า ผู้ที่ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมอาชีพด้านผลิตวัตถุดิบอุตสาหกรรมเกษตรมีส่วนของความถี่ในการฝึกอบรมอาชีพสูงกว่าผู้ที่เคยผ่านการฝึกอบรมอาชีพด้านวัตถุดิบอุตสาหกรรมเกษตร และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในขณะที่ เลียบ จันทร์สุขใจ (2535: 93) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามการรับรู้ของพลทหารกองประจำการ สังกัดกองพันสัตว์ต่าง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า พลทหารกองประจำการที่เคยมีประสบการณ์การฝึกอบรมและไม่เคยมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านเกษตรกรรมมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะพลทหารทั้ง 2 กลุ่ม ต่างก็ตระหนักถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการฝึกอบรม สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพหลังปลดประจำการไปแล้ว

อย่างไรก็ดี จากการทบทวนผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพนั้น มีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพมาแล้ว และยังคงพบข้อขัดแย้งบางส่วน จึงเป็นสาเหตุให้ผู้วิจัย มีความสนใจที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรนี้ ทั้งนี้ผลการวิจัยส่วนใหญ่ ยังคงพบว่าผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพ มีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพ ทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานว่า ผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพ

1.5.3 ปัจจัยเสริม

ปัจจัยเสริม เป็นปัจจัยจากสภาพแวดล้อม ที่อาจกระตุ้นให้บุคคลเกิดความต้องการฝึกอาชีพ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัว ดังนี้

1) จำนวนเวลาว่าง

จำนวนเวลาว่างเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่น่าสนใจในครั้งนี เนื่องจากผู้ที่มีเวลาว่างมาก มักจะมีโอกาสที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากกว่าผู้ที่มีเวลาว่างน้อย จึงทำให้ผู้ที่มีเวลาว่างมากกว่า ส่วนใหญ่คาดหวังและต้องการที่จะฝึกอาชีพ เพื่อที่จะใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ครอบครัว จำนวนเวลาว่างจึงน่าจะมีผลต่อความต้องการฝึกอาชีพ

การทบทวนผลการวิจัยไม่พบการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนเวลาว่างโดยตรง แต่ ปฐม นิคมานนท์ (2528: 323) ได้อธิบายถึงแรงจูงใจที่เป็นสาเหตุให้บุคคลเกิดความต้องการฝึกอาชีพว่า เวลาว่างเป็นเหตุจูงใจประการหนึ่งที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดความต้องการเรียนรู้หรือฝึกอาชีพ เนื่องจากบุคคลมีความต้องการที่จะใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว รวมถึงการศึกษาของ สุรพล ปธานวนิช และคณะ (2536: 24) เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างของแรงงาน พบว่า

การเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรมทำให้เวลาทำงานและเวลาว่างของแรงงานเปลี่ยนไป ซึ่งเวลาว่างของแรงงานส่วนใหญ่ถูกใช้ไปในการหารายได้เพิ่มเติม

การฝึกอาชีพจึงเป็นหนทางหนึ่งที่สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกไปประกอบอาชีพเสริม หารายได้เพิ่มเติมให้กับตนเองและครอบครัวได้ จึงทำให้แรงงานเหล่านี้เกิดความ ต้องการและเข้ารับการฝึกอาชีพ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง จำนวนเวลาว่างกับความต้องการฝึกอาชีพ โดยตั้งสมมุติฐานว่า ผู้ที่มีจำนวนเวลาว่างมากกว่าน่าจะมี สัดส่วนของความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีจำนวนเวลาว่างน้อยกว่า

2) ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ

การฝึกอาชีพถือเป็นการศึกษาอย่างหนึ่งที่จะต้องมีการลงทุน ถึงแม้ว่าภาครัฐจะให้การสนับสนุนและช่วยเหลือค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่ง แต่ผู้ที่เข้ารับการฝึกอาชีพก็ต้องรับผิดชอบในการลงทุน อีกส่วนหนึ่ง อย่างน้อยก็อาจเป็นค่าบำรุงการฝึกอาชีพ ค่าวัสดุ หรือวัตถุดิบที่ต้องเตรียมมาเอง ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบทั้งสิ้น ดังนั้นความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึก จึงน่าจะมีผลต่อความต้องการฝึกอาชีพ

ผลการทบทวนเอกสารปรากฏว่า ไม่มีผู้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อม เสียค่าใช้จ่ายในการฝึกกับความ ต้องการฝึกอาชีพ แต่อย่างไรก็ตามจากจากแนวคิดของ Reeder (อ้างถึงใน จีรพรรณ กาญจนะจิตรา, 2528: 18) ที่อธิบายถึงการกระทำทางสังคมว่า การที่ผู้กระทำรู้ถึง ความสามารถของตนเองที่จะก่อให้เกิดผลสำเร็จในเรื่องนั้น ๆ ได้ การตระหนักถึงความสามารถนี้จะ นำไปสู่การตัดสินใจและการกระทำ เพราะบุคคลนั้นต้องรู้ว่าการตัดสินใจกระทำไปแล้วจะมี ความสามารถที่จะกระทำได้แน่นอน

ดังนั้นการที่บุคคลตระหนักถึงความสามารถของตนเองที่จะจ่ายเงินในการฝึกอาชีพ ทำให้เกิดความต้องการและตัดสินใจเข้ารับการฝึกอาชีพในที่สุด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึง ความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกกับความ ต้องการฝึกอาชีพ โดยตั้งสมมุติฐานว่า ผู้ที่มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่ไม่ มี ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ

3) การรับข่าวสารการฝึกอาชีพ

การรับข่าวสารการฝึกอาชีพ เป็นการได้รับข่าวสาร ข้อมูล เกี่ยวกับประโยชน์จาก การฝึกอาชีพ ตลอดจนรายละเอียดของการจัดฝึกอาชีพทั้งในด้านค่าใช้จ่าย สถานที่ ซึ่งอาจจะทำให้เกิด แรงจูงใจหรือความต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอาชีพได้

จากการศึกษาของ พิเศษฐ์ อินทรภูมิ (2533: 153) เกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรม วิชาชีพเกษตรกรรมตามการรับรู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร จังหวัดสกลนคร พบว่า ผู้ที่เคยได้รับ

ข่าวสารการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเกษตรมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยได้รับข่าวสารการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเกษตร และจากผลการวิจัยของ เลียบ จันทร์สุข โข (2535: 95) เกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพตามการรับรู้ของพลทหารกองประจำการ สังกัดกองพันสัตว์ต่าง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า พลทหารกองประจำการที่ได้รับข่าวสารทางการเกษตรต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมมากกว่าพลทหารกองประจำการที่ไม่เคยรับข่าวสารการเกษตร ทั้งนี้เพราะว่าพลทหารกองประจำการที่รับข่าวสารมีความอยากรู้อยากเห็นวิธีการทำการเกษตรแผนใหม่ จึงทำให้เกิดความต้องการที่ฝึกอาชีพ

จากการทบทวนเอกสารข้างต้นพบว่า การรับรู้ข่าวสารการฝึกอาชีพมีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอาชีพ ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรดังกล่าวมาศึกษา โดยตั้งสมมุติฐานว่า ผู้ที่ได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพ

1.6 สมมุติฐานในการวิจัย

การศึกษาความต้องการฝึกอาชีพของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานในชุมชน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย สมมุติฐานหลักและสมมุติฐานรอง ดังนี้

ก) สมมุติฐานหลัก

ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการทำงาน และปัจจัยเสริม มีผลต่อความต้องการฝึกอาชีพ

ข) สมมุติฐานย่อย

- 1) เพศหญิงน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าเพศชาย
- 2) ผู้ที่มีอายุน้อยกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า
- 3) ผู้ที่เป็นบุตรคนโตน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่เป็นบุตรในลำดับอื่น
- 4) ผู้ที่มีการศึกษาค่ำกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่า
- 5) ผู้ที่มีสถานภาพสมรสสมรสน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสอื่น
- 6) ผู้ที่มีจำนวนผู้เป็นภาระมากกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีจำนวนผู้เป็นภาระน้อยกว่า
- 7) ผู้ที่มีรายได้น้อยกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีรายได้มากกว่า
- 8) ผู้ที่มีหนี้สินน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่ไม่มีหนี้สิน
- 9) ผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพอื่น

- 10) ผู้ที่ไม่มีความพึงพอใจในอาชีพน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีความพึงพอใจในอาชีพ
- 11) ผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพ
- 12) ผู้ที่มีจำนวนเวลาว่างมากกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีจำนวนเวลาว่างน้อยกว่า
- 13) ผู้ที่มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่ไม่มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ
- 14) ผู้ที่ได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพมากกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่ได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพน้อยกว่า

1.17 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาเรื่อง "ความต้องการฝึกอาชีพของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานในชุมชน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร" มีประโยชน์ดังนี้

1. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและเตรียมความพร้อมในการรองรับความต้องการฝึกอาชีพของประชากร โดยการจัดเตรียมสถานที่ฝึกอาชีพ ครู และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเพียงพอต่อความต้องการ รวมถึงช่วยจัดหาอาชีพที่เหมาะสมให้กับประชากรในชุมชน เขตบางขุนเทียน ตลอดจนให้ได้รับความรู้ เพื่อนำไปประกอบอาชีพหารายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม ตลอดจนสามารถลดปัญหาความยากจนและการว่างงานได้ ซึ่งจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
2. เป็นแนวทางในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น การศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอาชีพ หรือการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหา และสาเหตุที่ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพไม่ได้เข้าฝึกจนครบหลักสูตร เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาถึง ความต้องการฝึกอาชีพของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานในชุมชน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ในส่วนนี้จะกล่าวถึงรายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายของการศึกษานี้ คือ ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานที่มีอายุ 15-59 ปี ทั้งผู้ที่มีงานทำและไม่มีการทำงาน โดยอาศัยอยู่ในชุมชน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ซึ่งในปี พ.ศ.2544 พบว่า เขตบางขุนเทียน มีชุมชนทั้งสิ้น 49 ชุมชน (สำนักงานเขตบางขุนเทียน, 2544: 1-5)

2.1.2 ขนาดตัวอย่าง

การศึกษานี้ไม่สามารถทราบจำนวนแรงงานที่อาศัยอยู่ในชุมชน ทั้ง 49 ชุมชนของเขตบางขุนเทียน ทำให้ต้องใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างในกรณีที่ไม่ทราบจำนวนประชากรที่ศึกษา (อุทุมพร จามรมา, 2537: 32) ซึ่งจะได้จำนวนตัวอย่างดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{Z^2PQ}{d^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของตัวอย่าง

P = สัดส่วนของประชากรเป้าหมายที่ประมาณว่าจะมีลักษณะที่ต้องการศึกษา / ในกรณีไม่มีข้อมูลจะใช้ 0.5

Q = $1-P$

Z = ค่าคะแนนมาตรฐานที่ระดับช่วงเชื่อมั่นที่กำหนด ในที่นี้กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ดังนั้นค่า Z มีค่าเท่ากับ 1.96

d = ค่าความคลาดเคลื่อนในการศึกษาที่กำหนด ในที่นี้กำหนดให้ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} \quad n &= \frac{(1.96)^2 (0.5) (1-0.5)}{(0.05)^2} \\ n &= \frac{0.9604}{0.0025} \\ \text{ดังนั้น} \quad n &= 385 \end{aligned}$$

หมายความว่า จำนวนตัวอย่างที่น้อยที่สุด ที่ควรใช้เท่ากับ 385 คน แต่ เพื่อให้การศึกษาคั้งนี้ เกิดความชัดเจนจะใช้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 520 คน โดยมีรายละเอียดการเลือกตัวอย่าง ดังนี้

2.1.3 วิธีการเลือกตัวอย่าง

การเลือกตัวอย่างสำหรับการวิจัยคั้งนี้ ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกชุมชนตัวอย่าง เนื่องจากสำนักงานพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร ได้แบ่งชุมชนออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ เเคหะชุมชน ชุมชนหมู่บ้านจัดสรร ชุมชนชานเมือง ชุมชนแออัด และชุมชนเมือง ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบง่าย จึงเลือกชุมชนตัวอย่างมาประเภทละ 1 ชุมชน ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบง่าย ในกรณีทีประเภทของชุมชนนั้น มีชุมชนทั้งสิ้นเพียง 1 ชุมชน จะใช้ชุมชนทีมีนั้นเลย ดังนั้นการศึกษาคั้งนี้จึงมีชุมชนตัวอย่างทั้งสิ้น 5 ชุมชน

ขั้นที่ 2 เลือกครัวเรือนตัวอย่าง ด้วยวิธีการคำนวณหาโอกาสของตัวอย่างให้เป็นสัดส่วนกับขนาดของชุมชน

ขั้นที่ 3 เลือกประชากรตัวอย่าง โดยเลือกครัวเรือนละ 1 คน ทีมีอายุระหว่าง 15-59 ปี

เพื่อป้องกันความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลสำหรับการศึกษาคั้งนี้ เมื่อคำนวณหาโอกาสของตัวอย่างให้เป็นสัดส่วนกับขนาดของชุมชนแล้ว ผู้วิจัยได้เพิ่มจำนวนตัวอย่างการศึกษาแต่ละชุมชนขึ้น ซึ่งเมื่อตรวจสอบภายหลังรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ตัดข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทีตอบไม่ทราบ และไม่ตอบที้ง เนื่องจากข้อมูลคั้งกล่าวไม่สมบูรณ์และขาดความน่าเชื่อถือ ดังนั้นจึงคงเหลือแต่ข้อมูลทีมีความสมบูรณ์ทีจะนำมาวิเคราะห์ ในการศึกษาคั้งนี้มีจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 520 คน โดยมีจำนวนตัวอย่างซึ่งปรากฏในรายละเอียดตามตารางที 1

ตารางที่ 1 ชุมชนตัวอย่างและจำนวนครัวเรือนตัวอย่าง

ประเภทชุมชน	ชุมชนตัวอย่าง	จำนวนตัวอย่าง
1. ชุมชนหมู่บ้านจัดสรร	ชุมชนจุลพงษ์	181
2. ชุมชนชานเมือง	ชุมชนบางกระดี	135
3. การเคหะชุมชน	ชุมชนการเคหะ โครงการ 3	129
4. ชุมชนแออัด	ชุมชนวัดกำแพง	60
5. ชุมชนเมือง	ชุมชนสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา	15
รวม		520

2.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม ซึ่งสร้างจากแนวคิดของการวิจัย และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนได้นำแบบสอบถามของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามครั้งนี้ด้วย สำหรับรายละเอียดในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจ

ส่วนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการและความพร้อมในการฝึกอาชีพ

2.3 การตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ร่างขึ้นไปสัมภาษณ์ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน ที่มีอายุระหว่าง 15-59 ปี โดยอาศัยอยู่ในชุมชนบางขุนเทียนชายทะเล ซึ่งไม่ใช่ชุมชนตัวอย่างของการศึกษานี้ จำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบให้แน่ใจว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจตรงกันกับที่ผู้วิจัยต้องการ ผลการตรวจสอบพบว่า ต้องแก้ไขการใช้สำนวนบางส่วนให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ยังคงเนื้อหาเดิม

2.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้จะศึกษาผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน ที่มีอายุ 15-59 ปี ที่อาศัยอยู่ในชุมชน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่รวมผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน ได้แก่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา ผู้ทุพพลภาพ และผู้ชราภาพ เป็นต้น

2.5 ข้อยกเว้นของข้อมูล

ข้อมูลจำนวนประชากรทั้งหมดของแต่ละชุมชน ในเขตบางขุนเทียน เป็นข้อมูลในปี พ.ศ.2544 ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับข้อมูลในปัจจุบัน เนื่องจากการย้ายถิ่นเข้า และการย้ายถิ่นออกของประชากรในพื้นที่ รวมทั้งแบบสอบถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นข้อมูล ณ ช่วงเวลาแห่งการสำรวจข้อมูล ดังนั้นข้อคำถามที่ระบุว่า “ปัจจุบัน” จึงเป็นข้อมูลในช่วงเวลาการสำรวจ

2.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการศึกษาถึงความต้องการฝึกอาชีพของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานในชุมชน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานครนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจของมนุษย์ และแนวคิดเกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์มาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยถือว่าความต้องการยอมก่อนให้เกิดการกระทำของมนุษย์

2.7 นิยามศัพท์และตัวแปร

2.7.1 นิยามศัพท์

ชุมชน หมายถึง บริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่ร่วมกัน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ ชุมชนแออัด ชุมชนหมู่บ้านจัดสรร ชุมชนเมือง ชุมชนชานเมือง และเคหะชุมชน

การฝึกอาชีพ หมายถึง การกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของแรงงาน เพื่อให้เกิดความรู้ในด้านอาชีพ และสามารถที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพหลัก อาชีพรอง และอาชีพเสริม หรือเปลี่ยนอาชีพใหม่ เพื่อให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 15-59 ปี ซึ่งในช่วงเวลาแห่งการสำรวจ เป็นผู้ที่มีงานทำหรือไม่มีงานทำ

หมวดวิชาของการจัดฝึกอาชีพ หมายถึง หมวดอาชีพที่สำนักงานพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานครใช้จัดฝึกอาชีพแก่ประชาชน โดยจัดแบ่งหมวดวิชาของการจัดฝึกอาชีพไว้ 5 หมวด คือ

ก) หมวดช่างอุตสาหกรรม เช่น ช่างไม้ ช่างซ่อมวิทยุ ช่างไฟฟ้า ช่างปูน ช่างแกะสลัก ช่างโลหะ ช่างเย็บเครื่องหนัง ช่างซ่อมเครื่องจักร และช่างซ่อมเครื่องยนต์ เป็นต้น

ข) หมวดพาณิชยกรรม เช่น พิมพ์ดีด คอมพิวเตอร์ บัญชีร้านค้า การค้า ช่างเขียน และช่างเรียงพิมพ์ เป็นต้น

ค) หมวดคหกรรม เช่น การปรุงอาหาร การเย็บปักถักร้อย การเสริมสวย การประดิษฐ์ดอกไม้ผ้าและกระดาษ การเก็บและถนอมอาหาร เป็นต้น

ง) หมวดศิลปกรรม เช่น การเพ้นท์กระจก การเพ้นท์แก้ว การฝึกสอนดนตรี นาฏศิลป์ เป็นต้น

จ) หมวดเกษตรกรรม เช่น การจัดสวนแบบต่าง ๆ การปลูกต้นไม้ การเพาะชำต้นไม้และไม้ดอก การเลี้ยงกล้วยไม้ การเลี้ยงปลา เป็ด และไก่ เป็นต้น

2.7.2 นิยามตัวแปร

2.7.2.1 ตัวแปรตาม

ความต้องการฝึกอาชีพ หมายถึง แรงขับหรือสิ่งจูงใจที่ทำให้ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานเข้ารับการฝึกอาชีพ ซึ่งการศึกษาคั้งนี้จะแบ่งกลุ่มรายการเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- ต้องการ
- ไม่ต้องการ

2.7.2.2 ตัวแปรอิสระ

การศึกษาคั้งนี้ได้แบ่งตัวแปรอิสระออกเป็น 3 กลุ่ม ภายใต้ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการทำงาน และปัจจัยเสริม ดังนี้

ก. ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วยตัวแปร 8 ตัวแปร คือ เพศ อายุ ลำดับที่เกิด การศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนผู้เป็นภาระ รายได้ และหนี้สิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) เพศ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- ชาย
- หญิง

2) อายุ หมายถึง อายุเต็มปีบริบูรณ์ของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน โดยนับถึง วันคล้ายวันเกิดครั้งสุดท้ายก่อนการสำรวจ และแบ่งอายุเป็น 4 กลุ่ม คือ

- 15-24 ปี
- 25-34 ปี
- 35-44 ปี
- 45-59 ปี

3) ลำดับที่เกิด หมายถึง ลำดับที่ของการเป็นบุตร

4) การศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาชั้นที่สำเร็จสูงสุดของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

- ประถมศึกษา/เทียบเท่า หรือต่ำกว่า
- มัธยมศึกษาตอนต้น/เทียบเท่า
- มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./เทียบเท่า
- อนุปริญญา/ปวส./เทียบเท่า หรือสูงกว่า

5) สถานภาพสมรส หมายถึง ประเภทของสถานภาพสมรสของ ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

- โสด
- สมรส
- หม้าย หย่า และแยกกันอยู่

6) จำนวนผู้เป็นภาระ หมายถึง จำนวนผู้ที่เป็นภาระทั้งหมดที่ ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานต้องรับผิดชอบทางการเงิน โดยการส่งเสียค่าใช้จ่ายให้อย่างสม่ำเสมอ

7) รายได้ หมายถึง ค่าจ้างหรือเงินเดือนที่ได้รับตอบแทนจากการ ทำงาน รวมค่าล่วงเวลา โบนัส หรือรายได้ที่ได้รับนอกเหนือจากการทำงานเฉลี่ยต่อเดือน เช่น รายได้จากค่าเช่า รายได้จากบิดาหรือมารดา เป็นต้น

8) หนี้สิน หมายถึง การกู้ยืมเงิน จำนวน จำนำทรัพย์สินกับ บุคคลอื่น หรือองค์กร เพื่อใช้ในการดำรงชีพ จัดแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- มีหนี้สิน
- ไม่มีหนี้สิน

ข. ปัจจัยการทำงาน ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัวแปร ได้แก่ อาชีพ ความพึงพอใจในอาชีพ และประสบการณ์การฝึกอาชีพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) อาชีพ หมายถึง ประเภทหรือชนิดของงานที่แรงงานนั้นทำอยู่ ในช่วงเวลาแห่งการสำรวจ ถ้าแรงงานมีอาชีพมากกว่า 1 อาชีพ ให้นับอาชีพที่มีชั่วโมงการทำงานมากที่สุด ถ้าชั่วโมงทำงานแต่ละอาชีพเท่ากัน ให้นับอาชีพที่มีรายได้มากกว่า ถ้าชั่วโมงทำงานและรายได้ที่ได้รับจากแต่ละอาชีพเท่ากัน ให้นับอาชีพที่ผู้ตอบแบบสอบถามพึงพอใจมากที่สุด ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

- เกษตรกรรม
- อุตสาหกรรม
- พาณิชยกรรม
- การบริการ
- ไม่ได้ประกอบอาชีพ

2) ความพึงพอใจในอาชีพ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติต่ออาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- มีความพึงพอใจในอาชีพ
- ไม่มีความพึงพอใจในอาชีพ
- ไม่ได้ประกอบอาชีพ

3) ประสบการณ์การฝึกอาชีพ หมายถึง การเคยเข้ารับการฝึกอาชีพในอดีต ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- เคย
- ไม่เคย

ค. ปัจจัยเสริม ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนเวลาว่าง ความพร้อมทางการเงิน และการรับข่าวสารการฝึกอาชีพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) จำนวนเวลาว่าง หมายถึง จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่เหลือจากการทำงานทุกประเภท เช่น งานประจำ งานที่ทำชั่วคราว และงานบ้าน เป็นต้น

2) ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ หมายถึง ความสามารถทางเศรษฐกิจที่จะจ่ายเงินค่าฝึกอาชีพได้ ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- พร้อม
- ไม่พร้อม

3) การรับข่าวสารการฝึกอาชีพ หมายถึง การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ เช่น วัน เวลา และสถานที่การจัดฝึกอาชีพ หรือข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ และประโยชน์ของการฝึกอาชีพ เป็นต้น จากสื่อต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์รายวัน แผ่นพับ/ใบปลิว ใบปิดประกาศ/ป้ายปิดประกาศ พ่อแม่และพี่น้อง ญาติ เพื่อนและเพื่อนบ้าน รวมทั้งสิ้น 8 ประเภท ภายในระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมา คิดเป็นคะแนนรวมเท่ากับ 8 คะแนน โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- ไม่ได้รับ 0 คะแนน
- ได้รับ 1 คะแนน

ส่วนเกณฑ์ในการวัดระดับของการรับข่าวสารการฝึกอาชีพ พิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

- น้อย คือผู้ที่มีคะแนนน้อยกว่า $\bar{X} - S.D.$
- ปานกลาง คือผู้ที่มีคะแนนระหว่าง $\bar{X} \pm S.D.$
- มาก คือผู้ที่มีคะแนนมากกว่า $\bar{X} + S.D.$

2.8 การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

การศึกษาเรื่องความต้องการฝึกอาชีพของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานในชุมชน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ในการนำเสนอลักษณะทั่วไปของข้อมูลนั้น จะนำเสนอข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่และอัตราร้อยละ หากเป็นตัวแปรระดับช่วงและตัวแปรระดับอัตราส่วนจะเพิ่มเติมการนำเสนอข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอีกด้วย
2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการฝึกอาชีพ ใช้การวิเคราะห์แบบตารางไขว้ (cross-tabulation) ที่นำเสนอข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่และอัตราร้อยละ และทดสอบความสัมพันธ์ในระดับสองตัวแปรด้วยค่าไคสแควร์ (chi-square) และใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย (simple logistic regression) และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเชิงพหุ (multiple logistic regression) เพื่อแสดงทิศทางและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระในเชิงเปรียบเทียบกับกลุ่มรายการที่ใช้เป็นกลุ่มอ้างอิง เนื่องจากเป็นวิธีวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับการศึกษาที่มีตัวแปรตามเป็นตัวแปรทวิ (dummy variables) ซึ่งกลุ่มรายการ มีค่าเป็น 0 กับ 1 และมีตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรกลุ่ม ตัวแปรจัดลำดับ และตัวแปรช่วง (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540: 202) และเนื่องจากในการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกนี้สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระได้ทั้งก่อนและหลังควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้การวิเคราะห์ทั้งสองแบบดังกล่าว โดยการวิเคราะห์ในแบบแรก (ก่อนควบคุมตัวแปร) สามารถยืนยันการวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบสองตัวแปรด้วยการวิเคราะห์แบบตารางไขว้ได้อีกด้วย

บทที่ 3

ผลการวิจัย

ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนแรกคือ ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่สองคือ ความต้องการฝึกอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง และ ส่วนสุดท้ายคือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอาชีพ โดยผลการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 520 คน ที่ศึกษาครั้งนี้ปรากฏในตารางที่ 2 มีรายละเอียดดังนี้

1) เพศ

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายเล็กน้อย (ร้อยละ 56.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 43.5)

2) อายุ

กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 15-59 ปี และมีอายุเฉลี่ย 32.6 ปี เมื่อนำมาแบ่งเป็น 4 กลุ่ม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 25-34 ปี มีสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 32.7) รองลงมา ได้แก่ อายุ 15-24 ปี (ร้อยละ 29.2) อายุ 35-44 ปี (ร้อยละ 22.1) และอายุ 45-59 ปี (ร้อยละ 16) ตามลำดับ

3) ลำดับที่เกิด

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีลำดับที่เกิดตั้งแต่ 1 ถึง 11 และมีลำดับที่เกิดโดยเฉลี่ย เท่ากับ 3.2 เมื่อพิจารณาเป็น 3 กลุ่ม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีลำดับที่เกิดเป็นบุตรลำดับที่ 4-11 มีสัดส่วน สูงสุด (ร้อยละ 39.4) รองลงมาคือ บุตรลำดับที่ 2-3 (ร้อยละ 38.8) และบุตรลำดับที่ 1 หรือบุตรคนโต (ร้อยละ 21.7) ตามลำดับ

4) การศึกษา

กลุ่มตัวอย่างสำเร็จการศึกษาประถมศึกษา/เทียบเท่า/หรือต่ำกว่า มีสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 35.2) รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./เทียบเท่า (ร้อยละ 23.8) อนุปริญญา/ปวส./เทียบเท่า/ หรือสูงกว่า (ร้อยละ 21.3) และมัธยมศึกษาตอนต้น/เทียบเท่า (ร้อยละ 19.6) ตามลำดับ

5) สถานภาพสมรส

กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสสมรสมีสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 42.9) รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นโสด (ร้อยละ 34.2) และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหม้าย หย่า และแยกกันอยู่ (ร้อยละ 22.9) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 การกระจายอัตราร้อยละของลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยต่างๆ

ปัจจัยต่างๆ	ร้อยละ	(จำนวน)
ปัจจัยส่วนบุคคล		
เพศ		
ชาย	43.5	(226)
หญิง	56.5	(294)
รวม	100.0	(520)
อายุ		
15-24 ปี	29.2	(152)
25-34 ปี	32.7	(170)
35-44 ปี	22.1	(115)
45-59 ปี	16.0	(83)
รวม	100.0	(520)
อายุเฉลี่ย (ปี)	32.6	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	10.4	
ค่าต่ำสุด	15	
ค่าสูงสุด	59	
ลำดับที่เกิด		
1 หรือบุตรคนโต	21.7	(113)
2-3	38.8	(202)
4-11	39.4	(205)
รวม	100.0	(520)
ลำดับที่เกิดเฉลี่ย	3.2	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.9	
ค่าต่ำสุด	1	
ค่าสูงสุด	11	
การศึกษา		
ประถมศึกษา/เทียบเท่า/หรือต่ำกว่า	35.2	(183)
มัธยมศึกษาตอนต้น/เทียบเท่า	19.6	(102)
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./เทียบเท่า	23.8	(124)
อนุปริญญา/ปวส./เทียบเท่า/หรือสูงกว่า	21.3	(111)
รวม	100.0	(520)

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปัจจัยต่างๆ	ร้อยละ	(จำนวน)
สถานภาพสมรส		
โสด	34.2	(178)
สมรส	42.9	(223)
หม้าย หย่า และแยกกันอยู่	22.9	(119)
รวม	100.0	(520)
จำนวนผู้เป็นภรรยา		
ไม่มีผู้เป็นภรรยา	3.7	(19)
1-2 คน	69.6	(362)
3-6 คน	26.7	(139)
รวม	100.0	(520)
จำนวนผู้เป็นภรรยาเฉลี่ย (คน)	2.1	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.3	
ค่าต่ำสุด	0	
ค่าสูงสุด	6	
รายได้		
1,500-4,500 บาท	30.8	(160)
4,501-7,500 บาท	19.8	(103)
7,501-10,000 บาท	22.7	(118)
10,001-30,000 บาท	26.7	(139)
รวม	100.0	(520)
รายได้เฉลี่ย (บาท)	8,722.9	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	5,626.9	
ค่าต่ำสุด	1,500	
ค่าสูงสุด	30,000	
หนี้สิน		
มีหนี้สิน	44.4	(231)
ไม่มีหนี้สิน	55.6	(289)
รวม	100.0	(520)

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปัจจัยต่างๆ	ร้อยละ	(จำนวน)
ปัจจัยการทำงาน		
อาชีพ		
เกษตรกรรม	20.2	(105)
อุตสาหกรรม	21.5	(112)
พาณิชยกรรม	15.2	(79)
การบริการ	29.8	(155)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	13.3	(69)
รวม	100.0	(520)
ความพึงพอใจในอาชีพ		
มีความพึงพอใจในอาชีพ	48.5	(252)
ไม่มีความพึงพอใจในอาชีพ	38.3	(199)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	13.3	(69)
รวม	100.0	(520)
ประสบการณ์การฝึกอาชีพ		
เคย	30.2	(157)
ไม่เคย	69.8	(363)
รวม	100.0	(520)
ปัจจัยเสริม		
จำนวนเวลาว่าง		
ไม่มีเวลาว่าง	40.0	(208)
1-9 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	23.7	(123)
10-30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	36.3	(189)
รวม	100.0	(520)
จำนวนเวลาว่างเฉลี่ย (ชั่วโมง)	6.4	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	7.2	
ค่าต่ำสุด	0	
ค่าสูงสุด	30	
ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ		
พร้อม	54.4	(283)
ไม่พร้อม	45.6	(237)
รวม	100.0	(520)

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปัจจัยต่าง ๆ	ร้อยละ	(จำนวน)
การรับข่าวสารการฝึกอาชีพ		
ไม่ได้รับ	19.0	(99)
ได้รับน้อย	31.0	(161)
ได้รับปานกลาง	37.7	(196)
ได้รับมาก	12.3	(64)
รวม	100.0	(520)
การรับข่าวสารการฝึกอาชีพเฉลี่ย	3.16	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	2.16	
ค่าต่ำสุด	0	
ค่าสูงสุด	8	

6) จำนวนผู้เป็นภาระ

กลุ่มตัวอย่างมีทั้งผู้ที่เป็นภาระและไม่มีผู้เป็นภาระ โดยมีจำนวนผู้เป็นภาระเฉลี่ยประมาณ 2 คน เมื่อพิจารณาแยกเป็น 3 กลุ่ม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนผู้เป็นภาระ 1-2 คน มีสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 69.6) รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนผู้เป็นภาระ 3-6 คน (ร้อยละ 26.7) และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีผู้เป็นภาระ (ร้อยละ 3.7)

7) รายได้

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีรายได้ตั้งแต่ 1,500 บาท ถึง 30,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 8,700 บาท เมื่อนำมาพิจารณาเป็น 4 กลุ่ม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ระหว่าง 1,500-4,500 บาท มีสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 30.8) รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ระหว่าง 10,001-30,000 บาท (ร้อยละ 26.7) กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ระหว่าง 7,501-10,000 บาท (ร้อยละ 22.7) และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ระหว่าง 4,501-7,500 บาท (ร้อยละ 19.8) ตามลำดับ

8) หนี้สิน

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ไม่มีหนี้สินมากกว่าผู้มีหนี้สิน (ร้อยละ 55.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 44.4)

9) อาชีพ

กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพในภาคบริการมีสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 29.8) รองลงมาคือ ผู้ประกอบอาชีพในภาค อุตสาหกรรม (ร้อยละ 21.5) ภาคเกษตรกรรม (ร้อยละ 20.2) และ ภาคพาณิชยกรรม (ร้อยละ 15.2) ที่เหลือนอกนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 13.3)

10) ความพึงพอใจในอาชีพ

กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพ และมีความพึงพอใจในอาชีพมีสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 48.5) รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพ แต่ไม่พึงพอใจในอาชีพ (ร้อยละ 38.3) ที่เหลือนอกนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 13.3)

11) ประสบการณ์การฝึกอาชีพ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยฝึกอาชีพมาก่อน (ร้อยละ 69.8) ที่เหลือเคยฝึกอาชีพมาแล้ว (ร้อยละ 30.2)

12) จำนวนเวลาว่าง

กลุ่มตัวอย่างมีทั้งผู้ที่ไม่เป็นเวลาว่างและมีเวลาว่างตั้งแต่ 1-30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยมีจำนวนเวลาว่างเฉลี่ยประมาณ 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เมื่อพิจารณาจำนวนเวลาว่างของกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีเวลาว่างมีสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 40) รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีเวลาว่างตั้งแต่ 10-30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 36.3) และที่เหลือนอกนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีเวลาว่างตั้งแต่ 1-9 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 23.7) ตามลำดับ

13) ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ

กลุ่มตัวอย่างมีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพมากกว่าไม่พร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ (ร้อยละ 54.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 45.6)

14) การรับข่าวสารการฝึกอาชีพ

กลุ่มตัวอย่างมีทั้งผู้ที่ไม่ได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพและได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพจากสื่อ 1-8 ประเภท และได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพโดยเฉลี่ยจากสื่อประมาณ 3 ประเภท เมื่อแยกพิจารณาเป็น 4 กลุ่ม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพปานกลางมีสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 37.7) รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพน้อย (ร้อยละ 31) กลุ่มที่ไม่ได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพ (ร้อยละ 19) และกลุ่มที่ได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพมาก (ร้อยละ 12.3)

3.2 ความต้องการฝึกอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนนี้จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ความต้องการฝึกอาชีพ หมวดอาชีพที่ต้องการฝึก และเหตุผลของผู้ที่ต้องการและไม่ต้องการฝึกอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดดังนี้

จากผลการวิเคราะห์ที่ปรากฏในตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการฝึกอาชีพมากกว่าไม่ต้องการฝึกอาชีพ (ร้อยละ 55.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 44.4) เมื่อพิจารณาตามหมวดอาชีพที่กลุ่มตัวอย่างต้องการฝึกอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการฝึกอาชีพนั้น มีความต้องการฝึกอาชีพในหมวด

ตารางที่ 3 การกระจายอัตราร้อยละของความต้องการฝึกอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการฝึกอาชีพและ เรื่องที่เกี่ยวข้อง	อัตราร้อยละ	จำนวน (คน)
ความต้องการฝึกอาชีพ		
- ต้องการ	55.6	289
- ไม่ต้องการ	44.4	231
รวม	100.0	520
หมวดอาชีพที่ต้องการฝึก		
- หมวดพาณิชยกรรม	42.6	123
- หมวดช่างอุตสาหกรรม	22.1	64
- หมวดเกษตรกรรม	14.5	42
- หมวดคหกรรม	10.7	31
- หมวดศิลปกรรม	10.0	29
รวม	100.0	289
เหตุผลของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพ		
- ต้องการเปลี่ยนงาน	41.2	119
- มีความต้องการหารายได้พิเศษ	23.9	69
- ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	16.6	48
- มีผู้อยู่ในอุปการะหลายคน	12.5	36
- เพื่อเพิ่มทักษะการทำงาน	5.9	17
รวม	100.0	289
เหตุผลของผู้ที่ไม่ต้องการฝึกอาชีพ		
- มีความพอใจกับรายได้ปัจจุบัน	29.4	68
- ไม่มีเวลา	26.0	60
- ไม่มีเงินเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ	18.6	43
- มีผู้อยู่ในอุปการะน้อย	11.7	27
- เคยฝึกมาแล้ว แต่ไม่ประทับใจ	10.8	25
- มีอายุมากแล้ว	3.5	8
รวม	100.0	231

พาณิชยกรรมสูงที่สุด (ร้อยละ 42.6) รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการฝึกอาชีพในหมวดช่างอุตสาหกรรม (ร้อยละ 22.1) หมวดเกษตรกรรม (ร้อยละ 14.5) หมวดคหกรรม (ร้อยละ 10.7) และ หมวดศิลปกรรม (ร้อยละ 10) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาชีพในหมวดพาณิชยกรรม หรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับการค้าขายนั้น เป็นอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ดี เป็นอาชีพส่วนตัวที่มีความเป็นอิสระและ

อาศัยความรู้ ความสามารถในการจัดการบ้างเล็กน้อย ในขณะที่อาชีพในหมวดช่างอุตสาหกรรม หมวดคหกรรม และหมวดศิลปกรรม เป็นอาชีพที่ต้องใช้ความชำนาญและความสามารถเฉพาะเป็น อย่างมาก เนื่องจากเป็นงานที่ต้องอาศัยทักษะฝีมือ และความประณีตเป็นพิเศษ ส่วนอาชีพในหมวด เกษตรกรรมก็ยังคงมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่ต้องการฝึกอยู่บ้าง เนื่องจากเป็นอาชีพที่ยังคงเหลืออยู่ใน บางส่วนของเขตบางขุนเทียน โดยถือเป็นอาชีพที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ และกลุ่มตัวอย่างเคย ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการทำเกษตรกรรมจากบิดามารดา ทำให้มีความถนัดและความชำนาญใน อาชีพนี้ จึงอาจต้องการที่จะคงอาชีพเกษตรกรรมสืบทอดไป

สำหรับเหตุผลของความต้องการฝึกอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการฝึกอาชีพ พบว่า ต้องการเปลี่ยนงานมีสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 41.2) รองลงมาคือ มีความต้องการหารายได้พิเศษ (ร้อยละ 23.9) ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (ร้อยละ 16.6) มีผู้อยู่ในอุปการะหลายคน (ร้อยละ 12.5) และต้องการเพิ่มทักษะการทำงาน (ร้อยละ 5.9) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงสภาพ ทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชน จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า อาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบันไม่มีความ มั่นคง รายได้น้อย จึงคาดหวังว่าการฝึกอาชีพ จะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้เปลี่ยนอาชีพได้ง่ายขึ้น และยังสามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานได้ ส่วนเหตุผลของผู้ที่ไม่ต้องการฝึกอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ต้องการฝึกอาชีพมีความพอใจกับรายได้ปัจจุบันมีสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 29.4) รองลงมาคือ ไม่มีเวลา (ร้อยละ 26) ไม่มีเงินเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ (ร้อยละ 18.6) มีผู้อยู่ใน อุปการะน้อย (ร้อยละ 11.7) เคยฝึกมาแล้วแต่ไม่ประทับใจ (ร้อยละ 10.8) และมีอายุมากแล้ว (ร้อยละ 3.5) ตามลำดับ

3.3 ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการฝึกอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนนี้เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการฝึกอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธี วิเคราะห์แบบตารางไขว้ และทดสอบสมมุติฐานด้วยค่าไคสแควร์ และวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก ทั้งก่อนควบคุมและหลังควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการฝึกอาชีพและปัจจัยต่าง ๆ ด้วย วิธีวิเคราะห์แบบตารางไขว้

ในส่วนนี้เป็นผลการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการทำงาน และ ปัจจัยเสริม กับความต้องการฝึกอาชีพด้วยวิธีวิเคราะห์ตารางไขว้ โดยใช้ค่าไคสแควร์ทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ โดยผลการวิเคราะห์ปรากฏในตารางที่ 4 และมีรายละเอียด ดังนี้

1) ปัจจัยส่วนบุคคล

(1) เพศ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความต้องการฝึกอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายเล็กน้อย (ร้อยละ 58.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 52.2) ซึ่งมีทิศทางเป็นไปตามสมมุติฐาน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงสรุปว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงและเพศชายมีความต้องการฝึกอาชีพไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน เพศหญิงเริ่มมีบทบาททางเศรษฐกิจมากขึ้น มีส่วนช่วยเหลือครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ที่ดี ดังนั้นจึงทำให้เกิดความต้องการฝึกอาชีพ เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพหลัก หรือประกอบอาชีพเสริมในการหารายได้เพิ่มขึ้น

(2) อายุ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความต้องการฝึกอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มอายุต่างกันจะมีความต้องการฝึกอาชีพแตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุ 15-24 ปี มีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุ 25-34 ปี 35-44 ปี และ 45-59 ปี (ร้อยละ 78.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 57.1 ร้อยละ 38.3 และร้อยละ 34.9 ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ข้อค้นพบนี้จึงเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า น่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า กล่าวคือ ผู้ที่มีอายุน้อยมักอยู่ในช่วงการเริ่มมีครอบครัวและสร้างฐานะ อีกทั้งผู้ที่มีอายุน้อยส่วนใหญ่ยังมีร่างกายแข็งแรงสามารถทำงานได้หนักกว่าผู้ที่มีอายุมาก จึงเป็นแรงผลักดันให้กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่าเกิดความต้องการฝึกอาชีพ ในขณะที่ผู้ที่มีอายุมากกว่าผ่านการทำงานมานาน จึงสามารถสร้างความมั่นคงและฐานะให้กับครอบครัวได้มากกว่าคนหนุ่มสาว จึงทำให้มีความต้องการฝึกอาชีพน้อยลง

(3) ลำดับที่เกิด

ลำดับที่เกิดเป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่สามารถบ่งบอกถึงภาระความรับผิดชอบที่จะต้องช่วยเหลือครอบครัว ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลำดับที่เกิดกับความต้องการฝึกอาชีพ พบว่า ผู้ที่เป็นบุตรลำดับที่ 1 หรือบุตรคนโตมีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่เป็นบุตรในลำดับอื่น ๆ (ร้อยละ 68.1 ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุตรลำดับที่ 1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 59.4 และร้อยละ 44.9 ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุตรลำดับที่ 2-3 และบุตรลำดับที่ 4-6 ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษานี้จึงเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่เป็นบุตรคนโตมีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่เป็นบุตรในลำดับอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะ บุตรคนโตต้องมีหน้าที่และภาระที่ต้องรับผิดชอบมากกว่าบุตรคนอื่น ๆ ดังนั้นโอกาสที่บุตรคนโตจะเข้าไปมีบทบาทในการช่วยเหลือจุนเจือครอบครัว จึงอาจมีมากกว่าบุตรคนอื่น จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างบุตรคนโตเกิดความต้องการฝึกอาชีพ เพื่อให้ได้รับความรู้ ความสามารถที่นำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพไม่ว่าจะเป็นอาชีพหลัก หรืออาชีพเสริมได้

ตารางที่ 4 การกระจายอัตราร้อยละของความถี่อาชีพ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
ปัจจัยการทำงาน และปัจจัยเสริม ด้วยวิธีวิเคราะห์แบบตารางไขว้

ปัจจัยต่าง ๆ	ความต้องการฝึกอาชีพ		รวม (จำนวน)
	ต้องการ	ไม่ต้องการ	
ปัจจัยส่วนบุคคล			
เพศ			
ชาย	52.2	47.8	100.0 (226)
หญิง	58.2	41.8	100.0 (294)
รวม	55.6	44.4	100.0 (520)
	$\chi^2 = 1.833$	P-value = 0.176	
อายุ			
15-24 ปี	55.6	44.4	100.0 (520)
25-34 ปี	78.3	21.7	100.0 (152)
35-44 ปี	57.1	42.9	100.0 (170)
45-59 ปี	38.3	61.7	100.0 (115)
รวม	34.9	65.1	100.0 (83)
รวม	55.6	44.4	100.0 (520)
	$\chi^2 = 60.195$	P-value = 0.000	
ลำดับที่เกิด			
บุตรลำดับที่ 1 หรือบุตรคนโต	68.1	31.9	100.0 (113)
บุตรลำดับที่ 2-3	59.4	40.6	100.0 (202)
บุตรลำดับที่ 4-11	44.9	55.1	100.0 (205)
รวม	55.6	44.4	100.0 (520)
	$\chi^2 = 17.930$	P-value = 0.000	
การศึกษา			
ประถมศึกษา/เทียบเท่า/หรือต่ำกว่า	62.8	37.2	100.0 (183)
มัธยมศึกษาตอนต้น/เทียบเท่า	61.8	38.2	100.0 (102)
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./เทียบเท่า	52.4	47.6	100.0 (124)
อนุปริญญา/ปวส./เทียบเท่า/หรือสูงกว่า	41.4	58.6	100.0 (111)
รวม	55.6	44.4	100.0 (520)
	$\chi^2 = 14.978$	P-value = 0.002	

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ปัจจัยต่างๆ	ความต้องการฝึกอาชีพ		รวม (จำนวน)
	ต้องการ	ไม่ต้องการ	
สถานภาพสมรส			
โสด	65.7	34.3	100.0 (178)
สมรส	56.5	43.5	100.0 (223)
หม้าย หย่า และแยกกันอยู่	38.7	61.3	100.0 (119)
รวม	55.6	44.4	100.0 (520)
	$\chi^2 = 21.311$	P-value = 0.000	
จำนวนผู้เป็นภาระ			
ไม่มีผู้เป็นภาระ	36.8	63.2	100.0 (19)
1-2 คน	52.2	47.8	100.0 (362)
3-6 คน	66.9	33.1	100.0 (139)
รวม	55.6	44.4	100.0 (520)
	$\chi^2 = 11.590$	P-value = 0.003	
รายได้			
1,500-4,500 บาท	81.9	18.1	100.0 (160)
4,501-7,500 บาท	60.2	39.8	100.0 (103)
7,501-10,000 บาท	43.2	56.8	100.0 (118)
10,001-30,000 บาท	32.4	67.6	100.0 (139)
รวม	55.6	44.4	100.0 (520)
	$\chi^2 = 83.317$	P-value = 0.000	
หนี้สิน			
มีหนี้สิน	73.6	26.4	100.0 (231)
ไม่มีหนี้สิน	41.2	58.8	100.0 (289)
รวม	55.6	44.4	100.0 (520)
	$\chi^2 = 54.643$	P-value = 0.000	

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ปัจจัยต่างๆ	ความต้องการฝึกอาชีพ		รวม (จำนวน)
	ต้องการ	ไม่ต้องการ	
ปัจจัยการทำงาน			
อาชีพ			
เกษตรกรรม	82.9	17.1	100.0 (105)
อุตสาหกรรม	50.9	49.1	100.0 (112)
พาณิชยกรรม	32.9	67.1	100.0 (79)
การบริการ	41.9	58.1	100.0 (155)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	78.3	21.7	100.0 (69)
รวม	55.6	44.4	100.0 (520)
	$\chi^2 = 75.148$	P-value = 0.000	
ความพึงพอใจในอาชีพ			
มีความพึงพอใจในอาชีพ	29.0	71.0	100.0 (252)
ไม่มีความพึงพอใจในอาชีพ	81.4	18.6	100.0 (199)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	78.3	21.7	100.0 (69)
รวม	55.6	44.4	100.0 (520)
	$\chi^2 = 140.426$	P-value = 0.000	
ประสบการณ์การฝึกอาชีพ			
เคย	24.2	75.8	100.0 (157)
ไม่เคย	69.1	30.9	100.0 (363)
รวม	55.6	44.4	100.0 (520)
	$\chi^2 = 89.662$	P-value = 0.000	
ปัจจัยเสริม			
จำนวนเวลาว่าง			
ไม่มีเวลาว่าง	27.4	72.6	100.0 (208)
1-9 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	51.2	48.8	100.0 (123)
10-30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	89.4	10.6	100.0 (189)
รวม	55.6	44.4	100.0 (520)
	$\chi^2 = 155.485$	P-value = 0.000	

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ปัจจัยต่าง ๆ	ความต้องการฝึกอาชีพ		รวม (จำนวน)
	ต้องการ	ไม่ต้องการ	
ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ			
พร้อม	78.8	21.2	100.0 (283)
ไม่พร้อม	27.8	72.2	100.0 (237)
รวม	55.6	44.4	100.0 (520)
	$\chi^2 = 135.620$	P-value = 0.000	
การรับข่าวสารการฝึกอาชีพ			
ไม่ได้รับ	15.2	84.5	100.0 (161)
ได้รับน้อย	15.5	5.1	100.0 (196)
ได้รับปานกลาง	94.9	1.6	100.0 (64)
ได้รับมาก	98.4	44.4	100.0 (520)
รวม	55.6	P-value = 0.000	
	$\chi^2 = 80.940$		

(4) การศึกษา

เมื่อพิจารณาถึงการศึกษากับความต้องการฝึกอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา/เทียบเท่า/หรือต่ำกว่า มีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/เทียบเท่า ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./เทียบเท่า และระดับอนุปริญญา/ปวส./เทียบเท่า/หรือสูงกว่า ตามลำดับ (ร้อยละ 62.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 61.8 ร้อยละ 52.4 และร้อยละ 41.4 ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษานี้เป็นไปตามสมมุติฐานของการศึกษาที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่มีการศึกษาน้อยกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่า เนื่องจากผู้ที่มีการศึกษาน้อยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มิรายได้น้อยจึงต้องการการฝึกอาชีพ เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพหารายได้ให้กับครอบครัว

(5) สถานภาพสมรส

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความต้องการฝึกอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพ โสดมีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสสมรส และมีสถานภาพสมรสหม้าย หย่า และแยกกันอยู่ ตามลำดับ (ร้อยละ 65.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 56.5 และร้อยละ 38.7) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการศึกษานี้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่มีสถานภาพสมรสสมรส น่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มี

สถานภาพสมรสอื่น สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นไปได้ว่า ผู้ที่เป็นโสดมีความอิสระ ความคล่องตัวและสามารถตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ตลอดจนผู้ที่เป็นโสดอาจมีจำนวนเวลาว่างมาก ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุทำให้ผู้เป็นโสดมีความต้องการฝึกอาชีพมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสอื่น ๆ

(6) จำนวนผู้เป็นภาระ

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนผู้เป็นภาระกับความต้องการฝึกอาชีพพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนผู้เป็นภาระมากกว่า มีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนผู้เป็นภาระน้อยกว่า (ร้อยละ 66.9 ของผู้ที่มีจำนวนผู้เป็นภาระ 3-6 คน เปรียบเทียบกับร้อยละ 52.2 และร้อยละ 36.8 ของผู้ที่มีจำนวนผู้เป็นภาระ 1-2 คน และผู้ที่ไม่มีการะ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการศึกษาที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่มีจำนวนผู้เป็นภาระมากกว่า น่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีจำนวนผู้เป็นภาระน้อยกว่า ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนผู้เป็นภาระ แสดงถึงบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบที่ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานที่จะต้องช่วยเหลือและจุนเจือค่าใช้จ่ายต่อสมาชิกของครอบครัว จึงอาจทำให้ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานที่มีภาระมากกว่าเกิดความต้องการฝึกอาชีพ เพื่อให้ได้ความรู้ไปประกอบอาชีพให้มีรายได้ที่สามารถจุนเจือสมาชิกในครอบครัวดังที่กล่าวมาแล้วนั้น เพื่อให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่อย่างเพียงพอ หรือมีชีวิตที่ดีขึ้น

(7) รายได้

รายได้เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่น่าสนใจมาพิจารณา ซึ่งผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความต้องการฝึกอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกันมีความต้องการฝึกอาชีพแตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ ผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 1,500-4,500 บาท มีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 4,501-7,500 บาท 7,501-10,000 บาท และ 10,001-30,000 บาท ตามลำดับ (ร้อยละ 81.9 เปรียบเทียบกับร้อยละ 60.2 ร้อยละ 43.2 และร้อยละ 32.4 ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการศึกษานี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่มีรายได้น้อยกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีรายได้มากกว่า สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะรายได้แสดงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสภาพความเป็นอยู่ของบุคคลและครอบครัว หากบุคคลมีรายได้น้อยต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด น่าจะเกิดความต้องการฝึกอาชีพเพื่อเป็นอีกหนทางหนึ่งที่จะสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับตนเองและครอบครัว

(8) หนี้สิน

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ต้องเผชิญกับภาวะการมีหนี้สินแตกต่างกันมีความต้องการฝึกอาชีพแตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ ผู้ที่มีหนี้สิน มีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่ไม่หนี้สิน (ร้อยละ 73.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 41.2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการศึกษานี้สามารถยืนยันถึงสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่มีหนี้สินน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพ

สูงกว่าผู้ที่ไม่มีหนี้สิน ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่มีหนี้สินมักเกิดความตึงเครียด จึงต้องแสวงหาหนทางที่จะพ้นจากภาวะกดดันทางเศรษฐกิจ จึงทำให้เกิดความต้องการฝึกอาชีพ เพื่อที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพไม่ว่าจะเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม เพื่อจะนารายได้มาปลดภาระหนี้สินที่มีอยู่

2) ปัจจัยการทำงาน

(1) อาชีพ

ผลการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความต้องการฝึกอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม มีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรม การบริการ พาณิชยกรรม และที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 82.9 เปรียบเทียบกับร้อยละ 50.9 ร้อยละ 41.9 ร้อยละ 32.9 และร้อยละ 78.3 ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการศึกษานี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรรมน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพอื่น ทั้งนี้ก็เพราะเมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่นแล้ว อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่ได้รับค่าตอบแทนค่อนข้างต่ำ ทำให้อาจไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต นอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงทางอาชีพที่พบในเขตบางชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ที่พบว่า ผู้ซึ่งประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมบางส่วนจะเปลี่ยนไปประกอบอาชีพในภาคอื่น ๆ เช่น ในภาคอุตสาหกรรม และพาณิชยกรรม จึงทำให้บุคคลเหล่านี้ขาดความมั่นคงในทางอาชีพ จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความต้องการฝึกอาชีพ เพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

(2) ความพึงพอใจในอาชีพ

เมื่อพิจารณาถึงความพึงพอใจในอาชีพกับความต้องการฝึกอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีความพึงพอใจในอาชีพมีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ และกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจในอาชีพ (ร้อยละ 81.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 78.3 และร้อยละ 29 ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการศึกษาเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่ไม่มีความพึงพอใจในอาชีพน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีความพึงพอใจในอาชีพ เพราะผู้ที่ไม่มีความพึงพอใจในอาชีพ มักจะต้องการเปลี่ยนอาชีพ จึงอาจต้องการฝึกอาชีพ เพื่อเป็นหนทางหนึ่งในการแสวงหาอาชีพใหม่ที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ของตนเองได้

(3) ประสบการณ์การฝึกอาชีพ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การฝึกอาชีพกับความต้องการฝึกอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพมีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพ (ร้อยละ 69.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 24.2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการศึกษานี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่ไม่เคยมี

ประสบการณ์การฝึกอาชีพน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพ เนื่องจากผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพมาก่อน อาจต้องการฝึกอาชีพ เพราะเห็นว่าการฝึกอาชีพจะทำให้ได้รับความรู้ ความชำนาญทางด้านอาชีพ การฝึกอาชีพจึงอาจเป็นโอกาสที่จะนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่คาดหวังไว้ ในขณะที่ผู้ที่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพอาจจะไม่ต้องการฝึกอาชีพอีก เนื่องจากมีความรู้ ความสามารถที่จะนำมาประกอบอาชีพหลัก หรืออาชีพเสริมได้เพียงพออยู่แล้ว

3) ปัจจัยเสริม

(1) จำนวนเวลาว่าง

ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนเวลาว่างแตกต่างกันมีความต้องการฝึกอาชีพแตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ ผู้ที่มีจำนวนเวลาว่าง 10-30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่า ผู้ที่มีจำนวนเวลาว่าง 1-9 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และผู้ที่ไม่เป็นเวลาว่าง (ร้อยละ 89.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 51.2 และร้อยละ 27.4 ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่มีจำนวนเวลาว่างมากกว่า น่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีจำนวนเวลาว่างน้อยกว่า ทั้งนี้เพราะผู้ที่มีจำนวนเวลาว่างมากกว่ามีโอกาสมากกว่าที่จะใช้เวลาว่างไปในการฝึกอาชีพ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ครอบครัว นอกจากนี้ ผู้ที่มีเวลาว่างมากมีโอกาสที่จะมีเวลาว่างที่สอดคล้องกับเวลาในการฝึกอาชีพมากกว่าผู้ที่มีเวลาว่างน้อยกว่า

(2) ความพร้อมเสียดำใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมเสียดำใช้จ่ายในการฝึกอาชีพกับความต้องการฝึกอาชีพ พบว่า ผู้ที่มีความพร้อมเสียดำใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ มีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่ไม่พร้อมเสียดำใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ (ร้อยละ 78.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 27.8) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการศึกษานี้ชี้ถึงความแตกต่างกันอย่างชัดเจน และเป็นไปตามสมมุติฐานการศึกษาที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่มีความพร้อมเสียดำใช้จ่ายในการฝึกอาชีพน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่ไม่พร้อมเสียดำใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะบุคคลที่มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ จะมีโอกาสกระทำการใดสิ่งหนึ่งตามความต้องการให้สำเร็จตามความมุ่งหวังได้ง่ายขึ้น เพราะไร้ซึ่งอุปสรรคที่จะขัดขวางการดำเนินการนั้น ดังนั้นถ้าบุคคลมีความพร้อมทางการเงินที่จะส่งเสริมให้ใช้จ่ายในการฝึกอาชีพได้ จึงอาจต้องการฝึกอาชีพ เพราะเห็นว่าสามารถกระทำได้

(3) การรับข่าวสารการฝึกอาชีพ

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับข่าวสารการฝึกอาชีพกับความต้องการฝึกอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพมากมีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพปานกลาง น้อย และกลุ่มที่ไม่ได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพเลย (ร้อยละ 98.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 94.9 ร้อยละ 15.5 และร้อยละ 15.2 ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษานี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่ได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพมากกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ได้รับข่าวสารน้อยกว่า ทั้งนี้เพราะผู้ที่ได้รับข่าวสารอาจได้รับข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์จากการฝึกอาชีพ และรายละเอียดของการจัดฝึกอาชีพทั้งในด้านค่าใช้จ่าย สถานที่จัดระยะเวลาการฝึก และหลักสูตรการฝึก ทำให้เกิดแรงจูงใจหรือความต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอาชีพได้

ผลการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการฝึกอาชีพกับปัจจัยต่าง ๆ ทั้งหมด ด้วยการวิเคราะห์แบบตารางไขว้ และทดสอบสมมุติฐานด้วยค่าไคสแควร์ สรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมด ได้แก่ อายุ ลำดับที่เกิด การศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนผู้เป็นภาระ รายได้ หนี้สิน อาชีพ ความพึงพอใจในอาชีพ ประสบการณ์การฝึกอาชีพ จำนวนเวลาว่าง ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ และการรับข่าวสารการฝึกอาชีพมีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีทิศทางเป็นไปตามสมมุติฐาน ยกเว้นตัวแปรเพศ ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และยกเว้นสถานภาพสมรสที่มี ทิศทางกลับกับสมมุติฐาน กล่าวคือ พบว่า ผู้ที่มีสถานภาพโสดมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสอื่น ๆ

3.3.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการฝึกอาชีพและปัจจัยต่าง ๆ ด้วย

วิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย และวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเชิงพหุ

ในส่วนนี้เป็นผลของการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการฝึกอาชีพและปัจจัยต่าง ๆ ด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย และวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเชิงพหุ (ก่อนควบคุมและหลังควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ที่มีตัวแปรตาม เป็นตัวแปรทวิ (dichotomous variable) และตัวแปรอิสระ เป็นตัวแปรช่วง (interval variable) และตัวแปรกลุ่ม (categorical variable) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540: 202) ซึ่งเป็นการศึกษาถึงทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระแต่ละตัวว่ามี ทิศทางใดและมีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใดในเชิงเปรียบเทียบกับกลุ่มรายการที่กำหนดให้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ (reference category) สำหรับการศึกษารั้งนี้มีตัวแปรตามเป็นตัวแปรทวิ ที่มีกลุ่มรายการ 2 กลุ่ม คือ ต้องการฝึกอาชีพ และไม่ต้องการฝึกอาชีพ ผู้วิจัยได้กำหนดให้กลุ่มสนใจ คือ กลุ่มที่ต้องการฝึกอาชีพ มีค่าเป็น 1 และกลุ่มที่ไม่ต้องการฝึกอาชีพเป็นกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเป็น 0 ส่วนตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรระดับช่วง ได้แก่ อายุ

ลำดับที่เกิด จำนวนผู้เป็นภรรยา รายได้ จำนวนเวลาว่าง และการรับข่าวสารการฝึกอาชีพได้ให้ค่าต่ำสุด เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ และตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรกลุ่ม ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส การศึกษา หนี้สิน อาชีพ ความพึงพอใจในอาชีพ ประสบการณ์การฝึกอาชีพ และความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ โดยกำหนดกลุ่มเปรียบเทียบดังนี้

- 1) เพศ
 - กำหนดให้
 - (1) หญิง
 - (2) ชาย (กลุ่มเปรียบเทียบ)
- 2) อายุ (รายปี)
- 3) ลำดับที่เกิด (ลำดับที่)
- 4) การศึกษา
 - กำหนดให้
 - (1) ประถมศึกษา/เทียบเท่า/หรือต่ำกว่า
 - (2) มัธยมศึกษาตอนต้น/เทียบเท่า
 - (3) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./เทียบเท่า
 - (4) อนุปริญญา/ปวส./เทียบเท่า/หรือสูงกว่า (กลุ่มเปรียบเทียบ)
- 5) สถานภาพสมรส
 - กำหนดให้
 - (1) สมรส
 - (2) หม้าย หย่า และแยกกันอยู่
 - (3) โสด (กลุ่มเปรียบเทียบ)
- 6) จำนวนผู้เป็นภรรยา (คน)
- 7) รายได้ (บาท)
- 8) หนี้สิน
 - กำหนดให้
 - (1) มีหนี้สิน
 - (2) ไม่มีหนี้สิน (กลุ่มเปรียบเทียบ)
- 9) อาชีพ
 - กำหนดให้
 - (1) เกษตรกรรม
 - (2) อุตสาหกรรม
 - (3) พาณิชยกรรม
 - (4) การบริการ
 - (5) ไม่ได้ประกอบอาชีพ (กลุ่มเปรียบเทียบ)

10) ความพึงพอใจในอาชีพ

- กำหนดให้
- (1) มีความพึงพอใจในอาชีพ
 - (2) ไม่มีความพึงพอใจในอาชีพ
 - (3) ไม่ได้ประกอบอาชีพ (กลุ่มเปรียบเทียบ)

11) ประสบการณ์การฝึกอาชีพ

- กำหนดให้
- (1) ไม่เคย
 - (2) เคย (กลุ่มเปรียบเทียบ)

12) จำนวนเวลาว่าง (ชั่วโมงต่อสัปดาห์)

13) ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ

- กำหนดให้
- (1) พร้อม
 - (2) ไม่พร้อม (กลุ่มเปรียบเทียบ)

14) การรับข่าวสารการฝึกอาชีพ (คะแนน)

อย่างไรก็ตาม ก่อนการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก จะต้องตรวจสอบเงื่อนไขต่าง ๆ ได้แก่ ตัวแปรอิสระอาจจะเป็นตัวแปรทวิ ตัวแปรระดับช่วง ตัวแปรระดับอัตราส่วนก็ได้ ค่าคาดหวังของ ค่าคลาดเคลื่อนเป็นศูนย์ หรือ $E(e) = 0$ ตัวแปรอิสระจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง หรือจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันแบบพหุร่วมเชิงเส้น (multicollinearity) ค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน และค่าคลาดเคลื่อนและตัวแปรอิสระเป็นอิสระกันเสียก่อน (กัลยา วาณิชบัญชา, 2544: 62) ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏในภาคผนวก ก พบว่า ตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรทวิ ตัวแปรระดับช่วง และตัวแปรระดับอัตราส่วน ค่าคาดหวังของ ค่าคลาดเคลื่อนเป็นศูนย์ หรือ $E(e) = 0$ ค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน และค่าคลาดเคลื่อนและตัวแปรอิสระเป็นอิสระกัน เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าว สำหรับการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (correlation) ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมด เพื่อทดสอบว่าตัวแปรที่นำมาศึกษานั้น มีความสัมพันธ์แบบพหุร่วมเชิงเส้น (multicollinearity) หรือไม่ นั่นคือ ตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540: 203) ซึ่งในการศึกษานี้ได้กำหนดไว้ว่าถ้าตัวแปรอิสระคู่ใดมีค่าสหสัมพันธ์ สูงกว่า 0.60 แสดงว่าตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง (Blalock, 1972: 457) นั้น ผลการวิเคราะห์ปรากฏในตารางที่ 5 พบว่า ไม่มีตัวแปร คู่ใดที่มีความสัมพันธ์สูงกว่า 0.60 ซึ่งหมายถึงว่า ไม่มีปัญหาความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้น ดังนั้น การศึกษา ครั้งนี้ จึงนำตัวแปรทั้ง 14 ตัว มารวมวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกได้

สำหรับผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการฝึกอาชีพกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการทำงาน และปัจจัยเสริม ด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย และวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเชิงพหุ ปรากฏในตารางที่ 6 และมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่าง ๆ

	1	2	3	4.1	4.2	4.3	5.1	5.2	6	7	8	9.1	9.2	9.3	9.4	10.1	10.2	11	12	13	14	
ตัวแปร																						
1	1.000																					
2	-0.005	1.000																				
3	-0.041	0.151	1.000																			
4.1	0.045	0.393	0.049	1.000																		
4.2	0.081	-0.178	-0.078	-0.364	1.000																	
4.3	-0.028	-0.232	-0.021	-0.412	-0.276	1.000																
5.1	0.140	0.048	-0.014	0.045	0.042	-0.047	1.000															
5.2	-0.086	0.448	0.149	0.222	-0.062	-0.090	-0.472	1.000														
6	0.004	-0.038	-0.031	0.128	0.009	-0.006	0.164	0.049	1.000													
7	-0.173	0.211	0.147	-0.182	-0.092	0.007	-0.012	0.213	0.161	1.000												
8	-0.028	-0.102	-0.111	0.152	0.075	-0.092	0.109	-0.091	0.271	-0.169	1.000											
9.1	-0.056	-0.168	-0.126	0.085	0.189	-0.054	-0.113	0.105	0.257	0.150	0.192	1.000										
9.2	-0.163	-0.058	0.132	-0.092	-0.129	0.058	-0.057	0.026	0.014	0.088	-0.073	-0.262	1.000									
9.3	0.079	0.205	0.091	0.081	0.007	0.027	0.164	0.037	0.052	0.159	-0.023	-0.212	-0.222	1.000								
9.4	0.046	-0.009	-0.040	-0.093	-0.068	-0.019	0.004	-0.105	-0.195	0.073	-0.083	-0.26	-0.341	-0.276	1.000							
10.1	-0.017	-0.114	-0.099	-0.009	-0.052	-0.073	0.064	-0.009	-0.048	0.272	-0.127	-0.030	0.018	0.108	0.154	1.000						
10.2	-0.096	0.120	-0.015	-0.075	-0.032	0.131	0.010	-0.101	0.065	0.044	0.049	-0.048	0.091	0.047	0.081	-0.533	1.000					
11	0.023	-0.183	-0.128	-0.112	0.008	0.103	0.070	-0.140	0.067	-0.118	0.141	0.036	-0.012	-0.177	0.007	-0.112	0.043	1.000				
12	0.023	-0.098	-0.076	0.084	-0.083	-0.013	0.060	-0.117	0.063	-0.177	0.196	0.062	0.010	-0.075	-0.062	-0.139	-0.118	0.231	1.000			
13	0.020	-0.157	-0.123	-0.020	0.038	0.007	0.020	-0.174	0.032	-0.327	0.262	0.044	-0.037	-0.117	-0.135	-0.182	-0.013	0.234	0.305	1.000		
14	-0.020	-0.210	-0.059	-0.063	0.018	*0.099	-0.075	0.019	0.164	-0.056	0.029	0.230	-0.044	-0.054	-0.144	0.070	0.065	0.108	0.235	0.067	1.000	

หมายเหตุ: ตัวแปรอิสระที่มีการวัดในระดับกลุ่ม ผู้วิจัยได้แปลงเป็นตัวแปรหุ่นเสียก่อน ดังนั้นกลุ่มที่สนใจจึงมีค่าเป็น 1 และกลุ่มอื่น ๆ มีค่าเป็น 0

- 1 = เพศหญิง 4.2 = มัธยมต้นๆ 6 = จำนวนผู้เป็นภรรยา 9.2 = อุดสาหกรรม 10.2 = ไม่มีความพึงพอใจในอาชีพ 14 = การรับข่าวสารการฝึกอาชีพ
- 2 = อายุ 4.3 = มัธยมปลายๆ 7 = รายได้ 9.3 = พาณิชยกรรม 11 = ประสบการณ์การฝึกอาชีพ
- 3 = ลำดับที่เกิด 5.1 = สมรส 8 = หนี้สิน 9.4 = การบริการ 12 = จำนวนเวลาว่าง
- 4.1 = ประถมๆ 5.2 = หมาย ห่า แยก 9.1 = เกษตรกรรม 10.1 = มีความพึงพอใจในอาชีพ 13 = ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการฝึกอาชีพ กับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการทำงาน และปัจจัยเสริม ด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย และวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเชิงพหุ

ปัจจัยต่าง ๆ	ความต้องการฝึกอาชีพ			
	ก่อนควบคุม		หลังควบคุม	
	ค่าสัมประสิทธิ์	Odds Ratio	ค่าสัมประสิทธิ์	Odds Ratio
ปัจจัยส่วนบุคคล				
เพศ				
หญิง	0.241	1.272	0.316	1.372
ชาย	=====	=====	=====	=====
อายุ				
ลำดับที่เกิด	-0.066*	0.936	-0.054*	0.948
การศึกษา				
ประถมศึกษา/เทียบเท่า/หรือต่ำกว่า	0.871*	2.390	2.036*	7.661
มัธยมศึกษาตอนต้น/เทียบเท่า	0.825*	2.283	-0.197	0.821
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./เทียบเท่า	0.443	1.557	0.147	1.158
อนุปริญญา/ปวส./เทียบเท่า/หรือสูงกว่า	=====	=====	=====	=====
สถานภาพสมรส				
สมรส	-0.390	0.677	0.069	1.071
หม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่	-1.113*	0.329	-0.824	0.439
โสด	=====	=====	=====	=====
จำนวนผู้เป็นภาระ				
รายได้	-0.754*	0.471	-0.524*	0.592
หนี้สิน				
มีหนี้สิน	1.382*	3.981	-0.044	0.957
ไม่มีหนี้สิน	=====	=====	=====	=====
ปัจจัยการทำงาน				
อาชีพ				
เกษตรกรรม	0.265	1.303	-2.229	0.108
อุตสาหกรรม	-1.264*	0.283	-3.637	0.026
พาณิชยกรรม	-2.011*	0.134	-5.728	0.003
การบริการ	-1.625*	0.197	-4.471	0.011
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	=====	=====	=====	=====

(ยังมีต่อ)

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ปัจจัยต่าง ๆ	ความต้องการฝึกอาชีพ			
	ก่อนควบคุม		หลังควบคุม	
	ค่าสัมประสิทธิ์	Odds Ratio	ค่าสัมประสิทธิ์	Odds Ratio
ความพึงพอใจในอาชีพ				
มีความพึงพอใจ	-2.178	0.113	3.562	35.234
ไม่มีความพึงพอใจ	0.196*	1.216	4.134	62.432
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	=====	=====	=====	=====
ประสบการณ์การฝึกอาชีพ				
ไม่เคย	1.948*	7.018	2.296*	9.935
เคย	=====	=====	=====	=====
ปัจจัยเสริม				
จำนวนเวลาว่าง	0.236*	1.266	0.222*	1.249
ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ				
พร้อม	2.265*	9.629	1.826*	6.207
ไม่พร้อม	=====	=====	=====	=====
การรับข่าวสารการฝึกอาชีพ	1.116*	3.052	1.110*	3.035
R²				0.871

หมายเหตุ : Odds Ratio หมายถึง อัตราส่วนระหว่าง โอกาสที่ต้องการฝึกอาชีพต่อโอกาสที่ไม่ต้องการฝึกอาชีพ
 ===== หมายถึง กลุ่มเปรียบเทียบ
 * หมายถึง ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

เมื่อนำตัวแปรอิสระเข้าวิเคราะห์ในวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อายุ ลำดับที่เกิด ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา/เทียบเท่าหรือต่ำกว่า และผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/เทียบเท่า เปรียบเทียบกับผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส./เทียบเท่าหรือสูงกว่า ผู้ที่มีสถานภาพสมรสหม้าย หย่าและแยกกันอยู่เปรียบเทียบกับผู้ที่เป็น โสด จำนวนผู้เป็นภาระ รายได้ ผู้ที่มีหนี้สิน เปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่มีหนี้สิน ผู้ที่มีอาชีพในภาคอุตสาหกรรมเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ผู้ที่มีอาชีพในภาคพาณิชย์กรรมเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ และผู้ที่มีอาชีพในภาคบริการ

เปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ผู้ที่ไม่มีความพึงพอใจในอาชีพเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์เปรียบเทียบกับผู้ที่มีประสบการณ์การฝึกอาชีพ จำนวนเวลาว่าง ผู้ที่มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ และการรับข่าวสารการฝึกอาชีพ ส่วนเพศหญิงเปรียบเทียบกับเพศชาย ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย ชำงค้น แสดงให้เห็นว่า มีผลสอดคล้องกับการวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้ และทดสอบสมมุติฐานด้วยค่าไคสแควร์ กล่าวคือ กลุ่มที่มีอายุน้อย เป็นบุตรคนโต มีการศึกษาระดับประถมศึกษา/เทียบเท่า/หรือต่ำกว่า มีการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น/เทียบเท่า มีสถานภาพสมรสหม้าย หย่า และแยกกันอยู่ มีจำนวนผู้เป็นภรรยา มีรายได้น้อย มีหนี้สิน มีอาชีพในภาคอุตสาหกรรม มีอาชีพในภาคพาณิชย์กรรม มีอาชีพในภาคบริการ ไม่มีความพึงพอใจในอาชีพ ไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพ มีจำนวนเวลาว่างมาก มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ และได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพมาก มีโอกาสที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ

นอกจากนั้น ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย ยังแสดงให้เห็นว่าเพิ่มเติมนอกอีกด้วยว่า ในกลุ่มปัจจัยส่วนบุคคล เพศหญิงมีโอกาสเป็น 1.272 เท่าของเพศชายที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ ผู้ที่มีอายุน้อยมีโอกาสเป็น 0.936 เท่าของผู้ที่มีอายุมากที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ ผู้ที่เป็นบุตรคนโตมีโอกาสเป็น 0.834 เท่าของผู้ที่เป็นบุตรในลำดับอื่นที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ ส่วนผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา/เทียบเท่า/หรือต่ำกว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/เทียบเท่า และผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./เทียบเท่า มีโอกาสเป็น 2.39 เท่า 2.283 เท่า และ 1.557 เท่า ตามลำดับ ของผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับระดับอนุปริญญา/ปวส./เทียบเท่า/หรือสูงกว่าที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ ผู้ที่มีสถานภาพสมรสสมรส และผู้ที่มีสถานภาพสมรสหม้าย หย่า และแยกกันอยู่ มีโอกาสเป็น 0.677 เท่า และ 0.329 เท่า ตามลำดับ ของผู้ที่เป็นโสดที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ ผู้ที่มีจำนวนผู้เป็นภรรยา มีโอกาสเป็น 1.291 เท่าของผู้ที่มีจำนวนผู้เป็นภรรยาที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ ผู้ที่มีรายได้น้อยมีโอกาสเป็น 0.471 เท่าของผู้ที่มีรายได้มากที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ และผู้ที่มีหนี้สินมีโอกาสเป็น 3.981 เท่าของผู้ที่ไม่มีหนี้สินที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่ไม่มีหนี้สิน

ส่วนในกลุ่มปัจจัยการทำงาน พบว่า ผู้ที่มีอาชีพในภาคเกษตรกรรม มีโอกาสเป็น 1.303 เท่าของผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ ในขณะที่ผู้ที่มีอาชีพในภาคอุตสาหกรรม ผู้ที่มีอาชีพในภาคพาณิชย์กรรม และผู้ที่มีอาชีพในภาคบริการมีแนวโน้มว่ามีโอกาสเป็น 0.283 เท่า 0.134 เท่า และ 0.157 เท่า ตามลำดับ ของผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพที่จะเกิดความต้องการ

ฝึกอาชีพ ผู้ที่ไม่มีความพึงพอใจในอาชีพมีโอกาสเป็น 1.216 เท่าของผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ ในขณะที่ผู้ที่มีความพึงพอใจในอาชีพจะมีโอกาสเป็น 0.113 เท่าของผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพต่ำ สำหรับผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพมีโอกาสเป็น 7.018 เท่าของผู้ที่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ

สำหรับในกลุ่มปัจจัยเสริม พบว่า ผู้ที่มีจำนวนเวลาว่างมากมีโอกาสเป็น 1.266 เท่าของผู้ที่มีจำนวนเวลาว่างน้อยที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ ผู้ที่มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพมีโอกาสเป็น 9.629 เท่าของผู้ที่ไม่มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ และผู้ที่ได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพมากจะมีโอกาสเป็น 3.052 เท่าของผู้ที่ได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพน้อยที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ

นอกจากนั้นผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเชิงพหุ โดยภายหลังจากควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ แล้ว ยังคงเหลือตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อายุ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา/เทียบเท่า/หรือต่ำกว่า เปรียบเทียบกับผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส./เทียบเท่า/หรือสูงกว่า รายได้ ผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพเปรียบเทียบกับผู้ที่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพ จำนวนเวลาว่าง ผู้ที่มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ เปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ และการรับข่าวสารการฝึกอาชีพ กล่าวคือ เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ แล้ว ผู้ที่มีอายุน้อยมีโอกาสเพิ่มขึ้นเป็น 0.948 เท่าของผู้ที่มีอายุมากที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย และเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่มีอายุน้อยกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ที่มีอายุน้อยกว่าเพิ่งเริ่มจะประกอบอาชีพ และอยู่ในช่วงหารายได้สร้างฐานะครอบครัวให้มั่นคง นอกจากนี้การทำงานหรือการประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งในระยะเวลาไม่นานนัก หากต้องการเปลี่ยนงาน หรือเปลี่ยนอาชีพ คนกลุ่มนี้จึงมีโอกาสในการเปลี่ยนอาชีพได้มากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า ซึ่งมักจะทำงานที่ใดที่หนึ่งมาเป็นระยะเวลาหนึ่งจนมั่นคงและไม่รู้สึกอยากที่จะเปลี่ยนแปลงอาชีพแล้ว

ตัวแปรการศึกษาเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอาชีพ โดยพบว่า เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ แล้ว ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา/เทียบเท่า/หรือต่ำกว่า มีโอกาสเพิ่มขึ้นเป็น 7.661 เท่าของผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส./เทียบเท่าหรือสูงกว่าที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ไม่อาจจะกล่าวได้ว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/เทียบเท่า และผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./เทียบเท่า มีความแตกต่างกับผู้สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส./เทียบเท่าหรือสูงกว่า ในความต้องการฝึกอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการศึกษา

นี่ถือว่า สอดคล้องกับการวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย และเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางส่วน ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา/เทียบเท่า หรือต่ำกว่า ส่วนใหญ่จะมีอาชีพที่ได้รับค่าตอบแทนต่ำ จึงทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการจุนเจือครอบครัวให้มีความเป็นอยู่และคุณภาพที่ดี จึงเกิดความต้องการฝึกอาชีพ เพราะคาดหวังว่าจะได้รับความรู้ที่จะทำให้สามารถหางานใหม่ที่ได้รับค่าตอบแทนสูงกว่าเดิม หรือหาอาชีพเสริมเพิ่มพูนรายได้ยิ่งขึ้น

สำหรับตัวแปรรายได้ พบว่า เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ แล้ว ผู้ที่มีรายได้น้อยมีโอกาสเพิ่มขึ้นเป็น 0.592 เท่าของผู้ที่มีรายได้มากที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับการวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกอย่างง่ายและเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่มีรายได้น้อยกว่าน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีรายได้มากกว่า ซึ่งอาจจะเป็นเพราะรายได้สามารถแสดงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสภาพความเป็นอยู่ของบุคคลและครอบครัว ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานที่มีอายุน้อย มักเป็นผู้ที่มีรายได้น้อย จึงทำให้บุคคลนั้นต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด ดังนั้นจึงเกิดความต้องการฝึกอาชีพเพื่อเป็นอีกหนทางหนึ่งที่จะสามารถสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับตนเองและครอบครัวได้

ในด้านการทำงาน พบว่า เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ แล้ว ผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพมีโอกาสเพิ่มขึ้นเป็น 9.935 เท่าของผู้ที่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับการวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกอย่างง่ายและเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่ไม่เคยฝึกอาชีพอาจคาดหวังว่า ถ้าเข้ารับการฝึกอาชีพแล้วจะทำให้หางานทำง่ายขึ้น หรือหาอาชีพเสริมที่มีรายได้เพิ่มขึ้นในการเลี้ยงดูครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ที่ดี ในขณะที่ผู้ที่เคยฝึกอาชีพมาก่อนอาจจะไม่ประทับใจต่อการฝึกอาชีพที่ผ่านมา จึงไม่ต้องการฝึกอาชีพอีกครั้ง

ผลการศึกษาในส่วนของปัจจัยเสริม พบว่า เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ แล้ว ผู้ที่มีจำนวนเวลาว่างมากมีโอกาสลดลงเป็น 1.249 เท่าของผู้ที่มีจำนวนเวลาว่างน้อยที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับการวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย และเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่มีจำนวนเวลาว่างมากกว่า น่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีจำนวนเวลาว่างน้อยกว่า ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้ที่มีเวลาว่างมาก มักจะมีโอกาสในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้มากกว่าผู้ที่มีเวลาว่างน้อย ดังนั้นจึงมีโอกาสที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพได้มากกว่าผู้อื่น เพื่อที่จะใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของครอบครัว

ส่วนตัวแปรความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ พบว่า เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ แล้ว ผู้ที่มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพมีโอกาสลดลงเป็น 6.207 เท่าของผู้ที่ไม่มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับการวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย และเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ น่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่ไม่มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้ที่มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพตระหนักว่าสามารถจ่ายเงินค่าฝึกอาชีพได้ตลอดหลักสูตร จึงสามารถฝึกอาชีพได้

สำหรับตัวแปรการรับข่าวสารการฝึกอาชีพ พบว่า เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ แล้ว ผู้ที่ได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพมากมีโอกาสลดลงเป็น 3.035 เท่าของผู้ที่ได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพน้อยที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลที่ได้นี้สอดคล้องกับการวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้และการถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่ได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพมากกว่า น่าจะมีสัดส่วนของความต้องการฝึกอาชีพสูงกว่าผู้ที่ได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพน้อยกว่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ที่ได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพทำให้รู้ถึงข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ และคุณประโยชน์ที่จะได้รับ จึงเป็นแรงจูงใจประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความต้องการฝึกอาชีพ

นอกจากนั้นผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการฝึกอาชีพกับตัวแปรอิสระ เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ทุกตัวพร้อมกัน พบว่า ค่า R^2 เท่ากับ 0.871 หมายความว่า ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรผันของความต้องการฝึกอาชีพได้ถึงร้อยละ 87.1 ผลการศึกษาการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเชิงพหุ สรุปว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอาชีพของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานในชุมชน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อายุ การศึกษา รายได้ ประสบการณ์การฝึกอาชีพ จำนวนเวลาว่าง ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ และการรับข่าวสารการฝึกอาชีพ โดยผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานที่มีอายุน้อย มีการศึกษาระดับประถมศึกษา/เทียบเท่า/หรือต่ำกว่า มีรายได้น้อย ไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพ มีจำนวนเวลาว่างมาก มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ และได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพมาก น่าจะต้องการฝึกอาชีพ

บทที่ 4

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องความต้องการฝึกอาชีพของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานในชุมชน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความต้องการฝึกอาชีพ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอาชีพ โดยนำแนวคิดต่าง ๆ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ แรงจูงใจของมนุษย์ และการกระทำของมนุษย์มาประยุกต์ใช้ เพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 520 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน จากชุมชนตัวอย่างทั้งสิ้น 5 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนจุลพงษ์ ชุมชนบางกระดี ชุมชนการเคหะโครงการ 3 ชุมชนวัดกำแพง และชุมชนสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม

สำหรับตัวแปรในการศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรตามคือ ความต้องการฝึกอาชีพ และตัวแปรอิสระทั้งสิ้น 14 ตัว ซึ่งอยู่ภายใต้ปัจจัย 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ตัวแปรเพศ อายุ ลำดับที่เกิด การศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนผู้เป็นภรรยา รายได้ และหนี้สิน ปัจจัยการทำงาน ได้แก่ ตัวแปรอาชีพ ความพึงพอใจในอาชีพ และประสบการณ์การฝึกอาชีพ และประการสุดท้ายปัจจัยเสริม ได้แก่ ตัวแปรจำนวนเวลาว่าง ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ และการได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพ

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างด้วยอัตราร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์ความต้องการฝึกอาชีพของกลุ่มตัวอย่างด้วยอัตราร้อยละ และส่วนที่สามเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการฝึกอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีวิเคราะห์ตารางไขว้ และทดสอบสมมติฐานด้วยค่าไคสแควร์ และวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย และวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเชิงพหุ ผลการวิจัยโดยสรุปมีดังนี้

4.1 สรุปผลการวิจัย

4.1.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 520 คน กลุ่มตัวอย่างมากกว่าเพศชายเล็กน้อยเป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ยประมาณ 33 ปี เป็นบุตรลำดับที่ 3 โดยประมาณ สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา/เทียบเท่า/หรือต่ำกว่า มากกว่าในระดับอื่น มีสถานภาพสมรสสมรสมากกว่าสถานภาพสมรสอื่น มีจำนวน

ผู้เป็นภรรยาโดยประมาณ 2 คน มีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณ 8,700 บาท และไม่มีหนี้สินมากกว่ามีหนี้สิน ส่วนในด้านการทำงาน กลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพในภาคบริการสูงที่สุด มีความพึงพอใจในอาชีพ มากกว่าไม่มีความพึงพอใจในอาชีพ และส่วนมากไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีเวลาว่างโดยเฉลี่ย 6.4 ชั่วโมง เป็นผู้มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพมากกว่าไม่พร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ และได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพจากสื่อโดยเฉลี่ย 3 ประเภท

4.1.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการฝึกอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการฝึกอาชีพมากกว่าไม่ต้องการฝึกอาชีพเล็กน้อย ผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพต้องการฝึกอาชีพในหมวดพาณิชยกรรมมากที่สุด โดยเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างต้องการฝึกอาชีพ คือ ต้องการเปลี่ยนงาน เป็นลำดับแรก รองลงไปคือ หารายได้พิเศษ และต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นต้น สำหรับเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ต้องการฝึกอาชีพ คือ เพราะพอใจกับรายได้ปัจจุบัน เป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด และไม่มีเวลาว่างสำหรับการฝึกอาชีพ และไม่มีเงินเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ เป็นลำดับถัดมา ตามลำดับ

4.1.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการฝึกอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระดับสองตัวแปรด้วยการวิเคราะห์แบบตารางไขว้ และทดสอบสมมุติฐานด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อายุ ลำดับที่เกิด การศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนผู้เป็นภรรยา หนี้สิน อาชีพ ความพึงพอใจในอาชีพ ประสบการณ์การฝึกอาชีพ จำนวนเวลาว่าง ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ และการรับข่าวสารการฝึกอาชีพ โดยมีทิศทางเป็นไปตามสมมุติฐาน ยกเว้นตัวแปรสถานภาพสมรส ที่มีทิศทางกลับกัน นอกจากนั้นตัวแปรเพศมีทิศทางเป็นไปตามสมมุติฐาน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อนำตัวแปรทั้ง 14 ตัว มาวิเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกอย่างง่าย พบว่า มีความสอดคล้องกับการวิเคราะห์แบบตารางไขว้ โดยพบว่า ผู้ที่มีอายุน้อย เป็นบุตรคนโต มีการศึกษาระดับประถมศึกษา/เทียบเท่า/หรือต่ำกว่า มีการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น/เทียบเท่า มีสถานภาพสมรสหม้าย หย่า และแยกกันอยู่ มีจำนวนผู้เป็นภรรยา มีรายได้น้อย มีหนี้สิน มีอาชีพในภาคอุตสาหกรรม มีอาชีพในภาคพาณิชยกรรม มีอาชีพในภาคบริการ ไม่มีความพึงพอใจในอาชีพ ไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพ มีจำนวนเวลาว่างมาก มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ และได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพมาก มีโอกาสที่จะเกิดความต้องการฝึกอาชีพ สำหรับผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเชิงพหุ พบว่า ตัวแปรที่ยังคงมีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อายุ การศึกษา รายได้ ประสบการณ์การฝึก

อาชีพ จำนวนเวลาว่าง ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ และการรับข่าวสารการฝึกอาชีพ โดยผู้ที่มีอายุน้อย มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา/เทียบเท่าหรือต่ำกว่า มีรายได้น้อย ไม่เคยมีประสบการณ์การฝึกอาชีพ มีจำนวนเวลาว่างมาก มีความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ และได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพมาก น่าจะมีโอกาสมีความต้องการฝึกอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการฝึกอาชีพกับปัจจัยต่าง ๆ ด้วยวิธีวิเคราะห์แบบตารางไขว้ และวิธีวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกทั้งก่อนและหลังควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ สามารถสรุปได้ดังปรากฏในตารางที่ 7

4.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะเชิงการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างในชุมชนที่ต้องการฝึกอาชีพนั้นส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาน้อย และมีรายได้น้อย ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐจึงควรเสริมทักษะทางการอาชีพต่าง ๆ สำหรับบุคคลในกลุ่มนี้ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เป็นต้น เพื่อให้บุคคลเหล่านี้สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปประกอบอาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัว
2. ผลการศึกษา พบว่า ผู้ที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการฝึกอาชีพมีความต้องการฝึกอาชีพ ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการฝึกอาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบว่า จะมีการฝึกอาชีพอย่างทั่วถึง
3. หน่วยงานภาครัฐ ควรมีการส่งเสริมอาชีพ และจัดดำเนินการฝึกอาชีพให้ครบวงจรไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิต การตลาด และการจัดจำหน่าย เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความสามารถในการด้านอาชีพยิ่งขึ้นจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในครัวเรือน หรือประกอบอาชีพเสริมได้
4. ควรมีการจัดทำแผนในด้านการฝึกอาชีพร่วมกันระหว่างชุมชนกับหน่วยงานที่ให้การจัดฝึกอาชีพ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงบริบทของชุมชนและตามความต้องการของชุมชนเป็นพื้นฐาน
5. หน่วยงานภาครัฐ ควรมีการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มบุคคล หรือผู้นำชุมชน โดยการจัดฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้ลักษณะความเป็นผู้นำ ข้อมูลด้านการฝึกอาชีพ และการพัฒนาชุมชน ตลอดจนสามารถให้คำแนะนำ และข้อมูลข่าวสารที่มีประโยชน์ต่อชุมชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน และเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งในชุมชน

ตารางที่ 7 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการฝึกอาชีพ กับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการทำงาน และปัจจัยเสริม ของผู้ที่อยู่ใน
วัยแรงงานในชุมชน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

ปัจจัยต่างๆ	ตารางไขว้	การตัดสินใจสถิติ	
		ก่อนควบคุม	หลังควบคุม
ปัจจัยส่วนบุคคล			
เพศ (ชาย คือ กลุ่มเปรียบเทียบ)	0		
หญิง		0	0
อายุ	-	-	-
ลำดับที่เกิด	+	-	0
การศึกษา (อนุปริญญา/ปวส./เทียบเท่าหรือสูงกว่า คือ กลุ่มเปรียบเทียบ)	+		
ประถมศึกษา/เทียบเท่าหรือต่ำกว่า		+	+
มัธยมศึกษาตอนต้น/เทียบเท่า		+	0
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./เทียบเท่า		0	0
สถานภาพสมรส (โสด คือ กลุ่มเปรียบเทียบ)	-		
สมรส		0	0
หม้าย หย่า และแยกกันอยู่		-	0
จำนวนผู้เป็นภาระ	+	+	0
รายได้	-	-	-
หนี้สิน (ไม่มีหนี้สิน คือ กลุ่มเปรียบเทียบ)	+		
มีหนี้สิน		+	0
ปัจจัยการทำงาน			
อาชีพ (ไม่ได้ประกอบอาชีพ คือ กลุ่มเปรียบเทียบ)	+		
เกษตรกรรม		0	0
อุตสาหกรรม		-	0
พาณิชยกรรม		-	0
การบริการ		-	0
ความพึงพอใจในอาชีพ (ไม่ได้ประกอบอาชีพ คือ กลุ่มเปรียบเทียบ)	+		
มีความพึงพอใจ		0	0
ไม่มีความพึงพอใจ		+	0
ประสบการณ์การฝึกอาชีพ (เคย คือ กลุ่มเปรียบเทียบ)	+		
ไม่เคย		+	+
ปัจจัยเสริม			
จำนวนเวลาว่าง	+	+	+
ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ (ไม่พร้อม คือ กลุ่มเปรียบเทียบ)	+		
พร้อม		+	+
การรับข่าวสารการฝึกอาชีพ	+	+	+

หมายเหตุ : + มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 - มีความสัมพันธ์ทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
0 ไม่มีความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. หน่วยงานภาครัฐ ควรส่งเสริมให้มีการวิจัย และประเมินผลการฝึกอาชีพของประชาชนอย่างเป็นระบบ เพื่อทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ในการฝึกอาชีพ เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแนวทางการจัดการฝึกอาชีพที่เหมาะสมอีกต่อไป

4.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงการวิจัย

1. ผู้สนใจจะศึกษาในครั้งต่อไป อาจศึกษาความต้องการฝึกอาชีพของประชาชนในภาคต่าง ๆ เพราะสภาพภูมิศาสตร์ของแต่ละภูมิภาค แบบแผนทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และกระบวนการอบรมเลี้ยงดู อาจมีผลทำให้คนในแต่ละภูมิภาคมีลักษณะนิสัย และความต้องการที่แตกต่างกัน อาจจะมีผลต่อการฝึกอาชีพ การเลือกหมวดอาชีพที่ต้องการแตกต่างกัน

2. ผู้สนใจจะศึกษาในครั้งต่อไป อาจศึกษาความต้องการฝึกอาชีพในเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อจะได้ข้อมูลที่มีความลึกทั้งในด้านสภาพปัญหา และความต้องการของกลุ่มตัวอย่างได้

3. ผู้สนใจจะศึกษาในครั้งต่อไป อาจศึกษาถึงสภาพปัญหา ความต้องการฝึกอาชีพของผู้ด้อยโอกาส เช่น คนพิการ คนตาบอด และคนเร่ร่อน เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการผลักดันให้บุคคลเหล่านี้เข้ารับการฝึกอาชีพตามความสนใจ และสามารถนำไปประกอบอาชีพพึ่งพาตนเองได้ และสามารถสร้างกำลังใจให้ดำเนินชีวิตได้ในสังคม

4. เนื่องจากปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดฝึกอาชีพของกรุงเทพมหานคร มักจะประสบปัญหาเกี่ยวกับการเลิกฝึกอาชีพก่อนจบหลักสูตรของประชาชน ซึ่งทำให้ต้องสูญเสียงบประมาณ และทรัพยากรไปโดยเปล่าประโยชน์ ดังนั้นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยขจัดปัญหาเหล่านี้ จึงควรศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานเลิกฝึกอาชีพก่อนจบหลักสูตร เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนพัฒนาศักยภาพของครูผู้ฝึกสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานอีกต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรุงเทพมหานคร. 2536. รายงานการประเมินผล โครงการส่งเสริมอาชีพ เพื่อพัฒนารายได้แก่
ประชาชนในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร. (อัครา).
- กรุงเทพมหานคร. 2539. แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ปี 2540-2544 ฉบับที่ 5. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ครุสภา.
- กรุงเทพมหานคร. 2540. สถิติกรุงเทพมหานคร ปี 2541. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ครุสภา.
- กรุงเทพมหานคร. 2541. สถิติกรุงเทพมหานคร ปี 2542. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ครุสภา.
- กรุงเทพมหานคร. 2542. สถิติกรุงเทพมหานคร ปี 2543. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กรุงเทพมหานคร. 2543. สรุปผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ 2543. กรุงเทพมหานคร:
กองส่งเสริมอาชีพ.
- กฤษณา ศักดิ์ศรี. 2530. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สารศึกษาการพิมพ์.
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2544. การวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวด้วย SPSS for Windows. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สำนักงาน. 2538. แนวความคิดการพัฒนา
ประเทศไทยในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะเศรษฐศาสตร์. 2540. รายงานฉบับสมบูรณ์เรื่อง ความต้องการแรงงาน
และการขาดแคลนแรงงาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จีระพรรณ กาญจนะจิตรา. 2528. ระเบียบวิธีการวิจัยขั้นสูงทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.
กรุงเทพมหานคร : บริษัทคิตอริ่ พาวเวอร์ฟอยท์ จำกัด.
- ชาติรี อายุวัฒน์. 2518. องค์ประกอบที่เป็นเหตุให้นักศึกษาผู้ใหญ่เลือกเรียนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น
ในโรงเรียนสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานครกับโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่. วิทยานิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณรงค์ ผาจับันดา. 2541. ความต้องการของเกษตรกรในการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นวิชาชีพ
เกษตรกรรมในวิทยาลัยเทคโนโลยีลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริม
การเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เทียนฉาย กิระนันท์. 2519. เศรษฐศาสตร์: ทรัพยากรมนุษย์และกำลังคน. กรุงเทพมหานคร:
ไทยวัฒนาพานิช.

- ธวัชชัย งามสันติวงศ์. 2543. **SPSS FOR WINDOWS ฉบับสมบูรณ์: หลักการและวิธีใช้คอมพิวเตอร์ในงานสถิติเพื่อการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นริพรรณ สุวรรณกิตติ. 2541. **ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพของผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษในเรือนจำกลางคลองเปรม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิพนธ์ พึ่งเจริญ. 2530. **การประเมินผลโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเคลื่อนที่ของวิทยาลัยเกษตรกรรมสิงห์บุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิภา นิธยาชน. 2520. **การปรับตัวและบุคลิกภาพ : จิตวิทยาเพื่อการศึกษาและชีวิต**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร : สารศึกษาการพิมพ์.
- ปฐม นิคมานนท์. 2528. **การศึกษานอกระบบโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทิพย์อักษร.
- ประทุมวรรณ บุญเลิศ. 2528. **การศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทำนา จังหวัดลำปาง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535. **จิตวิทยาอุตสาหกรรม**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พยุห์ แก้วคุณ. 2544. **ความต้องการฝึกอบรมด้านธุรกิจเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบงานด้านการส่งเสริมธุรกิจเกษตรของสำนักงานเกษตรจังหวัด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิเชษฐ อินทรภูมิ. 2533. **ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามการรับรู้ของสมาชิกสหกรณ์จังหวัดสกลนคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- พลสิน อิงคะวัต. 2530. **การฝึกอบรมชนบทในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : กรมแรงงาน.
- พัฒนาฝีมือแรงงาน, กรม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม . 2538. **พระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกอบรม พ.ศ.2537**. กรุงเทพมหานคร : ลดาวัลย์พรีนติ้ง.
- พัฒนาฝีมือแรงงาน, กรม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. 2540. **แนวโน้มความต้องการแรงงานและการยกระดับฝีมือ (ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8)**. มปท.
- ภาสกร นันทพานิช. 2543. **ความต้องการฝึกอบรมทางด้านการเกษตรของครู-อาจารย์ผู้สอนวิชางานเกษตร ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

แรงงาน, กรม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. 2525. ศัพท์แรงงาน. กรุงเทพมหานคร:
กรมแรงงาน.

แรงงาน, กรม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม . 2540. ศัพท์แรงงาน. กรุงเทพมหานคร:
กรมแรงงาน.

แรงงาน, กรม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม . 2541. ศัพท์แรงงาน. กรุงเทพมหานคร:
กรมแรงงาน.

รุ่งเพชร จางวนิชเลิศ. 2534. การฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อการพัฒนาสตรี ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์สงเคราะห์
และฝึกอาชีพสตรีภาคเหนือ กรมประชาสงเคราะห์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วัฒนา สุนทรชัย. 2542. เรียนสถิติด้วย SPSS ภาคสถิติอิงพารามิเตอร์. กรุงเทพมหานคร : วิทยพัฒน์.

เลียบ จันทร์สุขโข. 2535. ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามการรับรู้ของพลทหารกอง
ประจำการ สังกัดกองพันสัตว์ต่าง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

วรัญญา ชามขุนทด. 2524. ศึกษาความต้องการของประชาชนในการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพ
หลักสูตรระยะสั้นของวิทยาลัยเกษตรกรรมราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิจิตร ชูวา. 2536. ความต้องการการฝึกอบรมของเกษตรกรตำบล จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทมหาบัณฑิต คณะเกษตรศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สฤณีวงศ์ วงศ์ด้วยทอง. 2525. ภาวะการขาดการศึกษาภาคบังคับและความต้องการฝึกอาชีพของ
เยาวชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. 2541. รายงานการสำรวจลักษณะทางประชากรและสังคมของชุมชนแออัด ใน
ปริมณฑลและภูมิภาค พ.ศ.2541. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง.

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. 2540. รายงานการสำรวจแรงงานของผู้ย้ายถิ่นเข้ากรุงเทพมหานคร
ปริมณฑลและพื้นที่การพัฒนาเฉพาะ. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง.

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. รายงานผล การสำรวจภาวะการทำงานของประชากรที่ราชอาณาจักร
รอบที่ 4 พฤศจิกายน 2543. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2540. เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์
และพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: เลียงเชียง.

- สุทธิ โปธิพานิช. 2540. ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพของสตรีผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาในศูนย์
สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุนทร สุนันท์ชัย. 2524. การจัดการศึกษาวิชาชีพ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
(อัดสำเนา).
- สุมาลี ปิตยานนท์. 2539. เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ : การศึกษาและการฝึกอบรมในประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรชัย จิวเจริญสกุล. 2530. ความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรมของทหารกองประจำการ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรพล จันทราปต์ย์. 2523. หลักและวิธีการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพ. เอกสารประกอบการฝึกอบรม
หลักสูตรการบริหารงานส่งเสริมและพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักส่งเสริมและ
ฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรพล ปธานวนิช และอัญชลี ค้อคงคา. 2539. การศึกษาความต้องการของตลาดแรงงานในการจัด
ฝึกอาชีพ ในจังหวัดสมุทรปราการและพื้นที่ใกล้เคียง. กรุงเทพมหานคร:
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน.
- สุรพล ปธานวนิช. 2544. แนวคิดและปรากฏการณ์ด้านแรงงาน. กรุงเทพมหานคร:
มูลนิธิ ฟรีดริค เอแบร์ท.
- สุเทพ อุทยาพงศ์. 2537. ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพต่อกิจกรรมบริการของศูนย์สงเคราะห์
และฝึกอาชีพภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
คณะพัฒนาศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เสาวภา สมจิต. 2540. การตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นโรงเรียนผู้ใหญ่ พระตำหนัก
สวนกุหลาบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศุภนิษฐ์ วัฒนธาดา. 2518. จิตวิทยาการศึกษา ทฤษฎีและปฏิบัติ. วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา.
ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2539. ทฤษฎีจิตวิทยา บุคลิกภาพ (รู้เขา รู้เรา). พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพมหานคร: หมอชาวบ้าน.
- อกนิษฐ์ จิตตางกูร. 2537. การศึกษาสถานภาพและความต้องการรับการฝึกอบรมของช่างปูนใน
อุตสาหกรรมก่อสร้างกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อภิชาติ จำรัสสุทธิรงค์. 2521. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการย้ายถิ่นใน
ประเทศไทย. 2-5 กันยายน 2521 ณ จังหวัดภูเก็ต. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยประชากร
และสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (อัดสำเนา)

อุทุมพร จามรมาน. 2537. การสุ่มตัวอย่างทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร:
 ฟีนนี่พับบลิชชิง.

ภาษาอังกฤษ

Blalock, H.M., Jr. 1972. **Social Statistics**. Tokyo: McGraw-Hill Kogahusha.

Fred, C.P. 2000. **Logistic Regression A Primer**. Colorado : University of Colorado.

Hull, C.L. 1952. **Behavior System**. New Haven : Yale University.

Goldstein,S.,Pichit, P., and Goldstein, S. 1977. **Migration to Urban Place in Thailand :
 Interrelations Among Origin, Recency, Frequency, and Motivation**. Paper No.21 .
 Bangkok : Institute of Population Studies, Chulalongkorn University.

Maslow, A. H. 1970. **Motivation and Personality**. (2nd ed.), New York: Harper and Row.

Maslow, A. H. 1987. **Motivation and Personality**. (3rd ed.), New York: Harper and Row.

อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2539. ทฤษฎีจิตวิทยา บุคลิกภาพ (รู้เขา รู้เรา). พิมพ์ครั้งที่ 4.
 กรุงเทพมหานคร: หอมชาวบ้าน.

Reeder, W. W. 1971. **Level of Abstract and Generality and their Uses**.(mimeographed).

อ้างถึงใน จีระพรรณ กาญจนะจิตรา. 2528. ระเบียบวิธีการวิจัยขั้นสูงทางสังคมวิทยาและ
 มานุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร : บริษัทวิคตอรี พาวเวอร์พ้อยท์ จำกัด.

Sartain, A.Q. and other. 1962. **Psychology Understanding Human Behavior**.

New York : McGraw-Hill. อ้างถึงใน สุภนิตย์ วัฒนธาดา. 2518. จิตวิทยาการศึกษา ทฤษฎีและ
 ปฏิบัติ. วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา.

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระมีหลายวิธีด้วยกัน แต่จะเลือกวิธีการทางสถิติวิธีใต้นั้นนอกจากจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว ยังขึ้นอยู่กับข้อมูลและเงื่อนไขทางสถิติของแต่ละวิธีด้วย ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการฝึกอาชีพของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน โดยมีตัวแปรตามเป็นตัวแปรทวิ ซึ่งมีกลุ่มรายการ 2 กลุ่ม คือ ต้องการ และไม่ต้องการ ส่วนตัวแปรอิสระมีทั้งสิ้น 14 ตัว ประกอบด้วย เพศ อายุ ลำดับที่เกิด การศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนผู้เป็นภรรยา รายได้ หนี้สิน อาชีพ ความพึงพอใจ ในอาชีพ ประสบการณ์การฝึกอาชีพ จำนวนเวลาว่าง ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ และการรับข่าวสารการฝึกอาชีพ วิธีการทางสถิติที่เลือกใช้คือ การถดถอยโลจิสติก ซึ่งก่อนที่จะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ได้นั้นจำเป็นต้องตรวจสอบเงื่อนไขของการถดถอยโลจิสติกเสียก่อน ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงได้มีการตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2544: 62) โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ตัวแปรอิสระอาจจะเป็นตัวแปรทวิ ตัวแปรระดับช่วง ตัวแปรระดับอัตราส่วนก็ได้ ซึ่งเงื่อนไขนี้ตรงกับการศึกษาครั้งนี้ นั่นคือ ตัวแปรตามเป็นตัวแปรทวิ ส่วนตัวแปรอิสระ มีทั้งตัวแปรทวิ ตัวแปรระดับช่วง ตัวแปรระดับอัตราส่วน
- 2) ค่าคาดหวังของค่าคลาดเคลื่อนเป็นศูนย์ หรือ $E(e) = 0$ เงื่อนไขนี้เป็นจริงเสมอ
- 3) ตัวแปรอิสระจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง หรือจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันแบบพหุร่วมเชิงเส้น (multicollinearity)
การตรวจสอบเงื่อนไขนี้ปรากฏในเนื้อหาระหว่างหน้า 53 ถึง หน้า 54 ซึ่งพบว่า ไม่มีตัวแปรอิสระคู่ใดที่มีความสัมพันธ์สูงกว่า 0.60 ซึ่งหมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้น
- 4) ค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน
การตรวจสอบเงื่อนไขนี้ทำได้โดยใช้สถิติทดสอบ Durbin-Watson ดังนี้

ถ้าค่า Durbin-Watson มีค่าระหว่าง 1.5 ถึง 2.5 แสดงว่า ค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

ถ้าค่า Durbin-Watson มีค่าน้อยกว่า 1.5 แสดงว่า ค่าคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวก โดยถ้าค่ายิ่งเข้าใกล้ 0 แสดงว่า ค่าคลาดเคลื่อนแต่ละค่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง

ถ้าค่า Durbin-Watson มีค่ามากกว่า 2.5 แสดงว่า ค่าคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์ทางลบ โดยถ้าค่ายิ่งเข้าใกล้ 4 แสดงว่า ค่าคลาดเคลื่อนแต่ละค่ามีความสัมพันธ์ทางลบในระดับสูง

ผลการตรวจสอบค่า Durbin-Watson ดังปรากฏในตารางที่ 8 พบว่า ทุกค่าของตัวแปร มีค่าระหว่าง 1.5 ถึง 2.5 ซึ่งสรุปได้ว่า การศึกษาครั้งนี้มี ค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

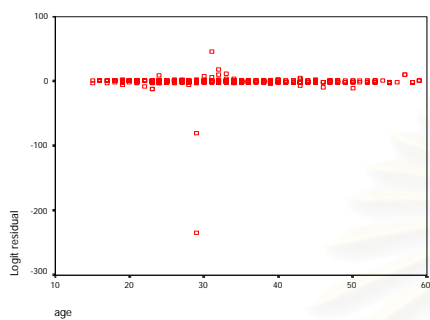
ตารางที่ ก.1 ค่า Durbin-Watson ของตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระ	ค่า Durbin-Watson
ปัจจัยส่วนบุคคล	
เพศ	1.608
อายุ	1.633
ลำดับที่เกิด	1.604
การศึกษา	1.640
สถานภาพสมรส	1.610
จำนวนผู้เป็นภรรยา	1.641
รายได้	1.532
หนี้สิน	1.623
ปัจจัยการทำงาน	
อาชีพ	1.690
ความพึงพอใจในอาชีพ	1.759
ประสบการณ์การฝึกอาชีพ	1.624
ปัจจัยเสริม	
จำนวนเวลาว่าง	1.565
ความพร้อมเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ	1.662
การรับข่าวสารการฝึกอาชีพ	1.732

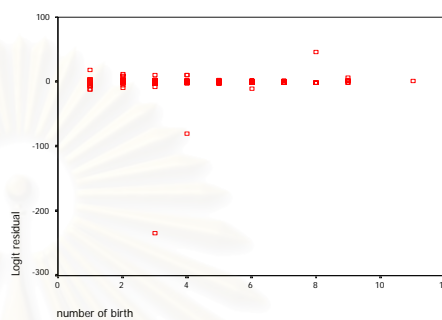
5) ค่าคลาดเคลื่อนและตัวแปรอิสระเป็นอิสระกัน

ค่าคลาดเคลื่อนกับตัวแปรอิสระต่าง ๆ จะต้องไม่มีความสัมพันธ์กัน หรือมีความเป็นอิสระต่อกัน นั่นคือ $E(e_j, x_j) = 0$ ดังนั้นผลการตรวจสอบเบื้องต้นจึงถือได้ว่า ค่าคลาดเคลื่อนและตัวแปรอิสระเป็นอิสระกัน

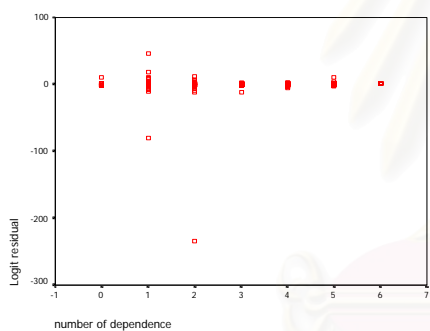
ก. อายุ

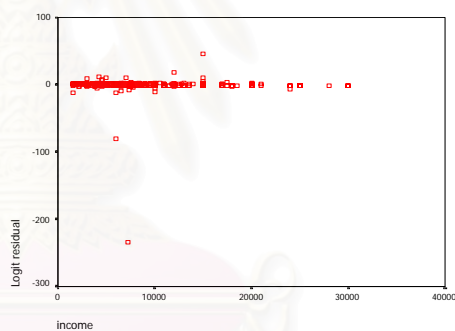
ข. ลำดับที่เกิด

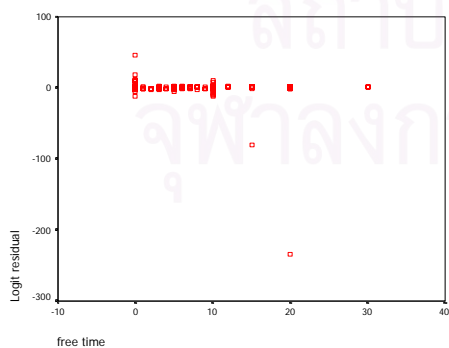
ค. จำนวนผู้เป็นภาระ

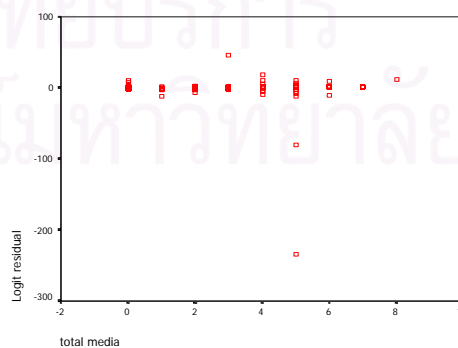
ง. รายได้

จ. จำนวนเวลาว่าง

ฉ. การรับข่าวสารการฝึกอาชีพ

แผนภาพที่ ก.1 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าคลาดเคลื่อนและตัวแปรอิสระ

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามที่ [] [] []

ประเภทของชุมชน []

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความต้องการฝึกอาชีพของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานในชุมชน
เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	นามสกุล
ที่อยู่ บ้านเลขที่	ชุมชน
ตรอก/ซอย	แขวง
	เขต
จังหวัด	รหัสไปรษณีย์
วันที่ทำการสัมภาษณ์ วันที่	เดือน
	พ.ศ.
ผู้ทำการสัมภาษณ์	
ผู้ลงรหัส	วันที่ลงรหัส
ผู้ตรวจสอบ	วันที่ตรวจสอบ

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งในการทำวิทยานิพนธ์

หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง กรุณาให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามให้ตรงกับคุณสมบัติ และ
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ โดยการวงกลม (O) ล้อมรอบคำตอบ
ที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียวหรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 เพศ

1. ชาย 2. หญิง

1.2 ปัจจุบันท่านมีอายุเท่าไร (อายุเต็ม)

อายุปี

1.3 ท่านมีสถานภาพสมรสอย่างไร

1. โสด 2. สมรส
3. ม่าย 4. หย่า 5. แยกกันอยู่

1.4 ท่านเป็นบุตรลำดับที่เท่าไร

โปรดระบุลำดับที่.....

1.5 ท่านมีผู้อยู่ในอุปการะที่ต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูและสงเสียดเงินทอง
ให้เป็นประจำ จำนวนกี่คน

โปรดระบุจำนวน.....คน

1.6 ท่านพักอาศัยอยู่ในชุมชนนี้จนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลากี่ปี
88 ตั้งแต่เกิด

โปรดระบุ.....ปี

1.7 ท่านจบการศึกษาสูงสุดชั้นใด

1. ประถมศึกษา
2. มัธยมศึกษาตอนต้น
3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
4. อนุปริญญา/ปวส.
5. ปริญญาตรีขึ้นไป
6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจ

2.1 ปัจจุบัน ท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่าใด

โปรดระบุ จำนวน.....บาทต่อเดือน

ชื่อตัวแปรสำหรับเจ้าหน้าที่

SEX

AGE

STATUS

N-BIRTH

NDEPEND

DURATION

EDUC

INCOME

2.2 ปัจจุบันท่านมีหนี้สินหรือไม่

0. ไม่มี

1. มี

2.3 ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพหรือไม่

0. ไม่ได้ประกอบอาชีพ (ข้ามไปถามข้อ 2.8) 1. ประกอบอาชีพ

9. ไม่ตอบ

2.4 ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพอะไร

1. ด้านเกษตรกรรม

2. ด้านอุตสาหกรรม

3. ด้านการค้า

4. ด้านการบริการ

5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2.5 ท่านมีความพึงพอใจในอาชีพปัจจุบันของท่านหรือไม่

0. ไม่พึงพอใจ (ข้ามไปถาม ข้อ 2.7)

1. พึงพอใจ

9. ไม่ตอบ/ไม่ทราบ

2.6 สาเหตุใดที่ทำให้ท่านมีความพึงพอใจในการประกอบอาชีพปัจจุบัน

(กรุณาเรียงลำดับความสำคัญ 3 ลำดับแรก)

.....1. ชอบลักษณะงานที่ทำ

.....2. งานที่ได้รับค่าตอบแทนสูง

.....3. มีความสัมพันธ์ที่ดีกับนายจ้างและเพื่อนร่วมงาน

.....4. สถานที่ทำงานอยู่ใกล้บ้าน

.....5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

.....9. ไม่ทราบ/ไม่ตอบ

(ข้ามไปถาม ข้อ 2.8)

2.7 สาเหตุใดที่ทำให้ท่านไม่มีความพึงพอใจในอาชีพปัจจุบัน

(กรุณาเรียงลำดับความสำคัญ 3 ลำดับแรก)

.....1. เบื้องาน ไม่ชอบลักษณะงานที่ทำอยู่

.....2. งานที่ได้รับค่าตอบแทนต่ำ

.....3. มีปัญหากับนายจ้างหรือเพื่อนร่วมงาน

.....4. สถานที่ทำงานอยู่ไกลจากบ้าน

.....5. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

.....9. ไม่ทราบ/ไม่ตอบ

2.8 ท่านเคยฝึกอาชีพมาก่อนหรือไม่

0. ไม่เคย

1. เคย

ชื่อตัวแปร สำหรับเจ้าหน้าที่

DEBT

OCCUP1

OCCUP2

SATIS

R-SATIS

RN-SATIS

TRAIN

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและความพร้อมในการฝึกอาชีพ

3.1 ปัจจุบันท่านต้องการฝึกอาชีพหรือไม่

0. ไม่ต้องการ (ข้ามไปถาม ข้อ 3.4) 1. ต้องการ

3.2 ท่านต้องการฝึกอาชีพด้านใด

1. ด้านเกษตรกรรม (โปรดระบุ).....
2. ด้านช่างอุตสาหกรรม (โปรดระบุ).....
3. ด้านพาณิชยกรรม (โปรดระบุ).....
4. ด้านคหกรรม (โปรดระบุ).....
5. ด้านศิลปกรรม (โปรดระบุ).....
6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3.3 สาเหตุใดที่ทำให้ท่านต้องการฝึกอาชีพดังกล่าว (กรุณาเรียงลำดับความสำคัญ 3 ลำดับแรก)

-1. ต้องการหารายได้เพิ่มเติม
-2. ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
-3. ต้องการเปลี่ยนงาน
-4. มีผู้อยู่ในอุปการะหลายคน
-5. เพื่อเพิ่มทักษะ
-6. เคยฝึกมาแล้วและประทับใจ จึงต้องการฝึกเพิ่มเติมอีก
-7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
-9. ไม่ทราบ/ไม่ตอบ

(ข้ามไปถาม ข้อ 3.5)

3.4 สาเหตุใดที่ทำให้ท่านไม่ต้องการฝึกอาชีพดังกล่าว (กรุณาเรียงลำดับความสำคัญ 3 ลำดับแรก)

-1. ไม่มีเวลา
-2. พอใจกับรายได้ปัจจุบัน
-3. มีผู้อยู่ในอุปการะน้อย
-4. ไม่มีเงินเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ
-5. เคยฝึกมาแล้ว แต่ไม่ประทับใจ
-6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
-9. ไม่ทราบ/ไม่ตอบ

ชื่อตัวแปร สำหรับเจ้าหน้าที่

D-TRAIN

T-TRAIN

RD-TRAIN

RN-TRAIN

3.5 ถ้าท่านต้องเข้ารับการศึกษา ท่านคิดว่า มีเวลาว่างพอที่จะฝึกอาชีพหรือไม่

00. ไม่มี มี โปรดระบุ จำนวน.....ชั่วโมง/สัปดาห์

99. ไม่ทราบ/ไม่ตอบ

3.6 ท่านต้องการฝึกอาชีพเวลาใด

1. จันทร์-ศุกร์ เวลา 9.00-14.00 น.

2. จันทร์-ศุกร์ เวลา 15.00 น. เป็นต้นไป

3. เสาร์-อาทิตย์ เวลา 9.00-14.00 น.

4. เสาร์-อาทิตย์ เวลา 15.00 น. เป็นต้นไป

5. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3.7 ถ้าท่านต้องเข้ารับการศึกษา ท่านมีความพร้อมทางการเงินหรือไม่

0. ไม่พร้อม (ข้ามไปถาม ข้อ 3.9) 1. พร้อม

9. ไม่ทราบ/ไม่ตอบ

3.8 ท่านพร้อมที่จะจ่ายเงินในการฝึกอาชีพเป็นจำนวนเงินเท่าไร

โปรดระบุ.....บาท

3.9 ในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา ท่านได้เคยได้รับข่าวสาร หรือคำเชิญชวน

เกี่ยวกับการฝึกอาชีพจากสื่อต่าง ๆ ต่อไปนี้หรือไม่

ข้อ	รายการ	ไม่ได้รับ 0	ได้รับ 1
1	โทรทัศน์		
2	วิทยุ		
3	หนังสือพิมพ์รายวัน		
4	แผ่นพับ/ใบปลิว		
5	ใบปิดประกาศ/ป้ายปิดประกาศ		
6	พ่อ แม่ และพี่น้อง		
7	ญาติ		
8	เพื่อน/เพื่อนบ้าน		

ชื่อตัวแปร สำหรับเจ้าหน้าที่

F-TIME

D-TIME

AFFORD

M-AFFORD

I1

I2

I3

I4

I5

I6

I7

I8

ขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสุชาดา โปธินานนท์ เกิดเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2515 ที่เขตสาทร จังหวัด กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2538 หลังจากนั้นได้เข้าทำงานในฝ่ายการตลาด ตำแหน่งเจ้าหน้าที่การตลาด ของบริษัท บีทีซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ และในปีการศึกษา 2542 ได้เข้าศึกษาต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศาสตร์ วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย